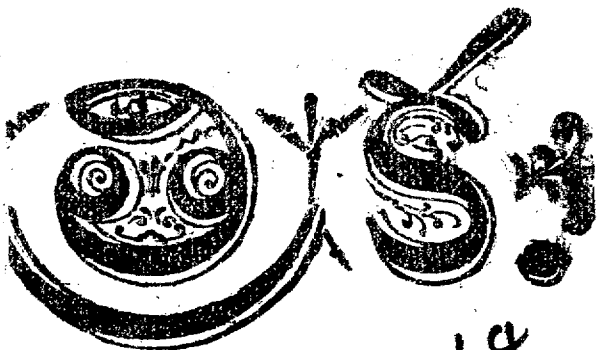

వి డి ప త్రి క 1-కి 0-1-6
Telephone No. 544.

బ డు ను. 310964

తేది శుక్రవారము { No. 138
శి ౧౪. సంచిక ౧౩౮

మంచిమందు

టి చూచి కొనిన ఔషధముగలుగదు.

ప్పులకు నంజీవివంటిది

తుద్దగానే ఔషధ పట్టుటవలన శరీర
వార్ధములను బలగించి బహుమున
లిగించును. నొక్కలు తీసివేసును.
లలో కూడి వాడుచున్నారు.

—0. వ తియింట నుండదగినది

(953) వెల్లింగ్టన్ సిసిమా

6.9.24 శనివారమునుండి 12 9.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 అటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 కూడ గలదు
8-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్నియన్ సీరియల్

“ది బీస్టు ఆఫ్ పారడైస్”

క్రూరమైన అడవిమృగములు ధీరులైన విల్లియం డెస్సాండ్
డి ఎల్వీ కే డివిక్ శాహసకృత్యములు చూడతగినవి.
న్యూఢు, కావిక్ కూడ చూపబడును.

ఇంపీరియల్ సిసిమా
హైరోడు, తిరువళిక్కేణి

6.9.24 తేది శనివారమునుండి 12 9.24 తేది శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 అటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నము 8-15 కూడ గలదు.

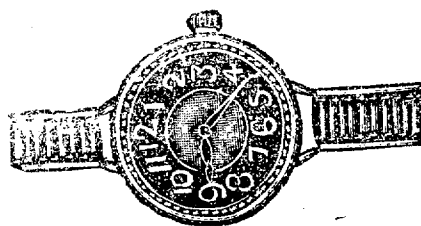
మ త్సేంద్ర (1565)

కాప్టన్ కిడ్డు శీరియల్, ఎడ్మిస్ట్రో కడపటివారం

అమెరికన్ రోల్స్ గోల్డ్ రిస్ట్రవాచి

స్వరపడుడు !

కొద్దిగో నాలకు మాత్రమే !!

అమెరికన్ రోల్స్ గోల్డ్ చేతిగడియారము. శిష్టసంవత్సర
లకు పూచీ ఇవ్వబడును. ఒకపర్యాయము రప్పించిన తెలు
ను. ధర ఒకటికి రూ 6.

పవుకొటా కలములకు గ్లాసునందు తయారుచేసిన నిల్బు
ఒకటి ధర అణాలు 0-5.0. ఏకలమునకు చేసిన సరిపోయి
క్రొగా వ్రాసును.

కె. ఎన్. రాధాకృష్ణ అండ్ బ్రదర్స్,

164 చై నాబజారులోడ్డు మద్రాసు.

చెన్న పురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 12-వ తేదీ శుక్రవారము

(1) ఖాన్దములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు 42.0-0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కుసుమ తేనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 14.0-0 14.8-0	
నెలూరివి ,, డిటూ ,, 16.8-0 17.0-0	
డిల్లీవి ,, డిటూ 45 గలవి ,, 16.8-0 17.0-0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12-0 9-0-0	
నవ్వులు ,, ,, 22.0-0 24.0-0	

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11-0-0 రు 12-0-0	
సెనగలు ,, డిటూ ,, 11.4-0 12.8-0	
పెసలు ,, డిటూ ,, 11.8-0 12.4-0	
మినుములు ,, డిటూ ,, 18.0-0 16.0-0	
ఉలవలు ర 164 ,, ,, 9.4-0 11.4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి రు 170.0-0 175.0-0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14.0-0 26.0-0	
కొండాపురం వేరు సెనగపప్పు బా 1-కి ,, 60.0-0 62.0-0	
ఇతర ప్రదేశము ,, ,, 55.0-0 58.0-0	
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 148 మిషన్ నూనె 186	
ఆముదమునూనె బా 1-కి రు 190.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి రు 205.0-0 210.0-0	
కూరపసుపు ,, రు 140.0-0 160.0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1-కి రు 105.0-0 140.0-0	
గుంటూరుపాయకటు నీలిమండు ముసుగు 1-కి రు 45, 50	
కాగ్ హస్తాపాయకట్టు ,, రు 60, 70	
తెల్లము బా 1-కి మ 85.0-0 60.0-0	
చింతపండు బా 1-కి మ 80.0-0 49.0-0	

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి ప రు 32.8-0 38.0-0	
చడరం ,, 33.0-0 38.0-0	
రవుండు ,, 33.0-0 36.0-0	

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంక రు 78.0-0 82.10-0	
బంగారము, తులము 1-కి రు 24.2-0 24.10-0	
సవరను 1-కి 15.6.9	
ఇత్తడి బా 1-కి రు 265.0-0 272.0-0	
రాగి డిటూ రు 80.0-0 805.0-0	
అస్కాచక్కెర బా 1-కి రు 40.0-0 40.4-0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణం 20 డిగ్రీలు రు 78.0-0	
లొట్టికృష్ణం డిటూ ,,	
సింహం డిటూ ,,	
గురం డిటూ ,,	

(8) దూది

బోండా వెట్టు బారువ 1-కి రు 320.0-0	
------------------------------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 9.12-0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 8.7.0	
పుల్లూరు తేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 8.12-0	
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 9.8-0	
డిటూ నెం 14 డిటూ రు 10.2-0	
హోలాపూరు నెం 20 రు 12.3-0	
జపాన్ నెం 20 రు 12.4-0	
,, ,, 40 ఏ లేవిలు అయినను రు 15.13-0	
గోకాకు నెం 12 $\frac{1}{2}$ రు 9.15-0	
వడ్డాక్ నెం 24 $\frac{1}{2}$ రు 12.4-0	

గాంధీదైవజుడు

ధర్మన్యాయమైన రీ ప్రశ్నలు వ్రాసిపంపిన, కవరువిప్పి చూడకయే సరియైన భావిఫలితమును వ్రాసిపంపెదము. మీ కవరును కూడ మీకే పంపివేసెదము. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును కవరుమీద వ్రాయవలెను జాతకముయొక్క సకలు పంపిన సంః ఫలము మాసవారిగ వ్రాసిపంపుదుము. రీ ప్రశ్నలకు రు 1-0-0 వై ప్రతిప్రశ్నకు, 0-4-0 సం॥ ఫలమువ్రాయ, 2-0-0. విలాసము ఆంజనేయస్వామిశ్యాతిశాలయము తిరు త్తణి-చిత్తూరు డిస్ట్రిక్టు.

నూలు పంపిన యితరుల పేర్లు

నూలు పంపిన సభ్యుల పేర్లు	రిజిస్టరు నెంబరు	నూలు పొందు	నూలు యెత్తుపరి	నూలు నెంబరు	జిల్లా
పేరిచర్ల వెంకటరమణయ్య (ప్రీతి)	151	2000	7	14	గోదావరి
కుప్పా వెంకటగోపాల శాస్త్రి	145	2000	5 3/4	17	గుంటూరు
ప్రన్నవ వెంకటప్పయ్య	147	2000	7 1/2	13	గోదావరి
యమ్మకి నారాయణమూర్తి	51	2003	6	15	కృష్ణా
దువ్వూరి జగన్నాథశర్మ	150	2020	7 3/4	13	గోదావరి
కొల్లి మాధవరావు	144	2000	4 1/2	22	కృష్ణా
గాంధీబాతీయద్యాలయం	143	2000	4 1/2	22	విశాఖపట్నం
దేవిరాజు సత్యభామమ్మ	148	2000	4 1/2	22	గుంటూరు
మామిడాల వెంకటరత్నం	149	2200	7	16	"
కొట్ల నూర్యనారాయణమూర్తి	146	2133	8 1/2	12	గోదావరి
ఓగిరాల వెంకటరామ దీక్షితులు	42	2000	6	16	గుంటూరు
మల్లాది నాగభూషణం	154	1000	2 3/4	17	"
కొండేటి వెంకట్రామయ్య	156	2000	4	24	కృష్ణా
పేరిచర్ల బంగారయ్య (ప్రీతి)	152	2000	4 3/4	20	గోదావరి
పేరిచర్ల భాస్కరరాజు	153	2000	6 1/2	15	"
దూపుగుంట వెంకటకృష్ణయ్య	155	3360	10 1/4	16	నెల్లూరు
సి. గోవిందస్వామి	162	2520	4 3/4	25	చిత్తూరు
యస్. దేవరాజులు నాయుడు	157	2520	8 3/4	14	"
టి. యమ్. శ్రీనివాసాచారి	159	2520	7 1/4	17	"
కె. రామయ్య శేషి	164	2520	9 1/4	13	"
కేసరి ఆదివారాయణయ్య	161	1866	5 3/4	15	"
శ్రీమతి చివుల వెంకటసుబ్బమ్మ	165	1440	8	23	"
మై మునుస్వామి శేషి	160	480	1 1/4	18	"
గంగిరెడ్డి కృష్ణయ్య శేషి	163	474	1 1/2	15	"
పురం శ్రీనివాసుల శేషి	158	405	2	10	"
అట్లూరి వెంకటరమణమ్మ (ప్రీతి)	166	2050	5 1/4	19	కృష్ణా
కేగిరాజు సత్యనారాయణమూర్తి	167	2000	8 3/4	10	గోదావరి
టి. సి. ఆస్కారు	6	2000	5 3/4	17	కృష్ణా
తాడేపల్లి శ్రీరాములు	129	2670	6 3/4	19	"
మడిగంటిభట్ల వెంకటరమణమ్మ	168	1000	2 3/4	17	విశాఖపట్నం
పెకాపర్తి అప్పారాజు	169	2000	6 1/3	15	గోదావరి
సక్కా సత్యనారాయణ	170	2000	7 3/4	13	"

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి.

మహాత్ముని సాహిత్యపరిశ్రమము

కారాగృహవాసోదంతమునుండి

(యంగిండియా పత్రిక)

చిన్నతనమున నాకు బడిపుస్తకములుతప్ప ఇతరపుస్తకముల జరువ నాన క్రియుండెడిదికాదు. నా కవియే, మననము నకు చాళియుండెడిది. పాఠశాలలో నేర్చుకొనిన దానినే ఆచరించుచుంటిని. ఇంటిలో చదువుచే యనిన నాకు చాలఅయివ్యముగనుండెను. తప్పనిసరికి కొన్ని పాఠములనుమాత్రము చదువుచుంటిని. నేను ఇంగ్లాండులో చదువుకొనునప్పుడుమాడ పరీక్షపుస్తకములతప్ప ఇతరములను జదివెడివాడనుకాదు. కాని నీ విశేషమును ప్రారంభించినపుడు ప్రపంచజ్ఞానము మొదలుగ లభింపవలెనన్న చాల చదువలసి యుండు నని గ్రహించితిని. కాని నాజీవితప్రారంభమున నొడుదురుగు లెక్కువగ నుండెను. కఠియవాడ్ పోలికతో ఏకేంటుతోడి కలహముతో జీవితమును ప్రారంభించితిని. అందువలన సాహిత్యపరిశ్రమమునకు నాకు వ్యవధి చాలినంత లేకుండెను. దక్షిణాఫ్రికాలో స్వాతంత్ర్య సంరంభము గావించుచున్న సమయమునమాడ నొక యేడాది మాటు తీరకయచ్చెను. 1893 వ సం॥ నమతవిషయమున కృషి నల్పితిని. అందువలన మతగ్రంథములనే ఎక్కువచదివితిని. 1894 సం॥ తరువాత నాకు గ్రంథపఠనమున కవకాశము దక్షిణాఫ్రికాలోని కాగాగరములయందే లభింపజచ్చెను. నేను గ్రంథపఠనానికి నలవరిచుకొనుటయే కాక సంస్కృతము, అరబ్బు, హిందీ, ఉర్దూభాషలలో మంచి ప్రవేశము కలుగజేసికొంటిని. దక్షిణాఫ్రికాలో చాలమంది తిరుగులతో నాకు పరిచయము కలుగుటవలన అరబ్బును, ముస్లిములు చాలమందితో వ్యవహారసందర్భము లుండుటవలన ఉర్దూభాషను నేర్చుకొనవలసివచ్చినది. దక్షిణాఫ్రికాలోని కారాగృహములయందు నాసాహిత్యపాఠ యధిక మగుటచే నిర్దితకాలమునకుముందే నన్ను కడసారి కారాగృహమునుండి విడిచిపెట్టినప్పుడు విచారము నొందితిని.

ఎట్టకేలకు భారతదేశమునందు నాకు తగినయవకాశము లభించినందుకు సంతోషభరితుడనైతిని. ఆరేండ్లలోమాడ పూర్తిగా నన్ని గ్రంథముల జరుపుట కైరవాడ జైలులులో పెద్ద ప్రణాళిక నేర్పరచుకొంటిని. మొదటి మాడునెలలలోను భారతదేశీయులు సమయోచితముగ కృషిసల్పి విదేశప్రభుపాషాగ్రమును కొనిసాగించి, కారాగృహద్యారములను తెరచెదరి ఏవోకంత ఆతపోనుంటిని. కాని అట్లుజరుగజోవుటలేదనిత్యరలోనేతెలిసికొంటిని. 5 ఏండ్లయన కష్టపడి ఏర్పాటులు చేసినగాని అట్టిఫలితము సిద్ధింపనేరదని నేను గ్రహించితిని. స్వరాజ్యము సిద్ధించకపోయినను ప్రజల నిర్మాణక్షేత్రాలలోనుగలగొనిర్దితకాలమునకు పూర్వము విడుదలయగుట నాకిష్టములేకుండెను. అందువలన 54 ఏండ్ల చితికిన ముదుకనివలెగాక పాతికేండ్లపడుచువానివలె విద్యాపరిశ్రమము నకు పూనుకొంటిని. ప్రతినిమిషమును సద్వినియోగముచేయుచు ఉర్దూ తమిళములందు సామాన్యపాండిత్యమును సంస్కృతమున గట్టిపాండిత్యమును సంపాదించియుండెడివాడను. సంస్కృతగ్రంథముల మూలమును చదువవలెనను నభిలాషమును తీర్చుకొనెడివాడను. కాని అట్లుజరుగయోగము లేనయ్యెను. దురదృష్టవంతులముగ రోగమువలనను తత్ఫలితముగ లభించిన విడుదలవలనను నాసాహిత్యపరిశ్రమమునకు హఠాత్తుగ నడ్డుతగిలెను. అయినను ఈ క్రింద నేను వివరించినగ్రంథములపట్టికను బట్టి నాసాహిత్యపరిశ్రమవ్యాప్తి కొంతవరకు తెలియగలదు.

కేంద్రీకీ వారు తయారుజేసిన స్కాట్ లాండు దేశచారిత్రము; గురువు, గురుబోధ; భగవద్గీత క్రైస్తవమతాచరణము; తులసీదాస్ రామాయణము (హిందీ) సత్యాగ్రహ అపహరణములు (హిందీ); కొరాన్, జీవితమును ప్రారంభించుపద్ధతి; చంద్రాలోకనము (టాసి య నే); భారతదేశ పరిపాలనము (తా కూర్) పక్షి శాస్త్రము; యంగ్ ప్రాసేడింగ్: ప్రపంచవీరులగుర్తి లైలిలూనున్న సంగతులు; భగవద్గీతములు శ్రావ్ రిచితము; మిత్రమారి (గుజరాతీ); రోమకచరిత్ర కథావళి; టామ్స్ వాన్ విద్యాధిచర; ప్రాచీనల విజ్ఞానము (దేశీ); చంద్రకాంత చరిత్ర భారతదేశచరిత్రము (గుజరాతీ); పతంజలి యోగదర్శనము (కన్యాగారి భాషాంతరీకరణము) వాల్మీకిరామాయణము (గుజరాతీ భాషాంతరీకరణము); జాతిపంచకము (కెప్లింగ్); సమత్వము (ఎడ్వర్డు తెల్లామి); గ్రీసు సెంటి పాలనర్వినపనులు డాక్టర్ జెకర్ అండ్ మేడ్ గార్ల విచిత్రమైనకేసు; బెర్రోజ్

యుద్ధములో చనిపోయినవారి జ్ఞాపకార్థమైన చిహ్నమును బహిరంగ పర్చుట

బొంబాయి గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము

పూనా సెప్టెంబరు 10:—బొంబాయి రాయలసేవర్చు మైనర్లు జ్ఞాపకార్థమై యీ ఘోషకర్మలో స్థాపించబడిన స్మారక చిహ్నమును బొంబాయి గవర్నరుగారిను సత్ తెన్నీ విధానముగాను నేడు బహిరంగపర్చిరి. ఆసమయమున వారిట్లుపవ్వ సింఛిరి. “యుద్ధసమయములో అన్నిరంగములందును పోరి కీర్తి పొందిన యీమిహిమలములోని చనిపోయినవారి జ్ఞాపకార్థము యీచిహ్నమును నన్ను మీరు బహిరంగ పర్చుమని కోరినందులకు నాకెంతయేని సంతోషముగానున్నది. 1914 సంవత్సరములో మిహిమలములోని 20వ కంపెనీ కంపెనీ యుద్ధములో జూపిన సాహసమునకు దొరతనమువారి రిపోర్టులో పేర్కొనబడినది. 22 వ కంపెనీ సాహిర్, ఎన్నీములలో జూపిన అద్భుత ధైర్యమునకు మెచ్చుకొనబడినట్లు 17 వ కంపెనీవారు మైచాలో జూపిన నిర్మలక పరాక్రమమునకు బ్రస్తుతింపబడిరి. వీరు జూపిన అనన్యసాహస్యపరాక్రమమునకును ధైర్యసాహస సద్గుణములకును వీరిని మృత్యువు నోట నుండి దప్పింపలేదు. పెక్కుండ్రు కీర్తి కేసులయిరి. ఇట్టి వీరధైర్య సాహసకృత్యములకు చక్రవర్తి సంతోషించి అదివర కెన్నడు హైందవసైన్యమున కివ్వని ‘రాజా’ అనుబిరుదు మిహిమలమున కిచ్చి మిమ్ముల మచిత్రీతి గౌరవించెను. ఈ అనన్యసాహస్య గౌరవమే మిహిమలములకు చెప్పకయ చెప్పవచ్చుది. నేనునిప్పుడు బహిరంగపర్చబోవు స్మరణచిహ్నము రాజాగౌరవముదేశముకొరకును ప్రాణంబులు త్యజప్రాయంబున నర్పించిన యశఃకాముల జ్ఞాపకార్థమై నిచ్చట నిల్పబడినది. అది వారిజ్ఞాపకార్థము మాత్రమే గాదు. వారి సద్గుణములు మిమ్ముగూడ నట్టి మహోత్సాహమైన గుణ సముదాయములను గడించుటకు ఎల్లప్పుడును మీకు ప్రబోధించుటకు అది ఆకళికము. ఆఫ్రికాలోను, ఆసియాలోను, ఐరోపాలోను పట్టణములందును బల్లెలయందును యిట్టి యుద్ధవీరుల జ్ఞాపకార్థమై కట్టబడిన చిహ్నము లెన్నియేనియుగలవు. రవిఅస్తమించని యీ అఖండ సామ్రాజ్యములోని తరతరములవారికి యీ రాజ్యసంరక్షణార్థము ప్రాణత్యాగము చేసిన యీ యుద్ధ

వీరుల చరిత్రమును వీరియశంతెతరాజ్యసేవయు జ్ఞప్తికి తెచ్చుచుండును. వారి ప్రాణత్యాగమువలన మన మైశ్వర్యమును నేర్చుచు ననుభవించుచున్నాము. అట్టివారి చరిత్రము మన మారాయన వలసియున్నది. కనుక అట్టి కీర్తిపంతులకు 565 గురి రాయలు బొంబాయి సేవర్చు మైనర్లు ఉద్ఘాటించుటయు సిబ్బందియు జ్ఞాపకార్థము నేనునిప్పుడిచిహ్నమును బయలు బర్చుచున్నాను”

పిమ్మట బూరాలాదగా సిబ్బందితయు వారిఆయుధములను ప్రదర్శించెను.

The Zandu Pharmaceutical works Ltd, Bombay.

జాండు షా షాధశాల లిమిటెడ్

బొంబాయి 383

జాండువారి చవనపాళ

జలుబు, దగ్గు, ఉబ్బుము మొదలయిన యెదుదుర్మందులను సంబంధించిన సమస్త రోగములకును దివ్యమైన షాధమేగాక శరీరమునందలి నెత్తురును శుభ్రపరచి చెడిపోయిన శరీరశక్తియును బాగుచేసి జ్ఞాపక క్రింది వృద్ధిచేయుటయు దద్దితియైనది.

ఎల్లప్పుడు జలుబు, దగ్గు, జ్వరము మొదలయినవాచేసి పీడింపబడుచు బక్కచిక్కిన శుభ్రమైనవృత్తప్రాయము. 1908-1909 (14-11-23) న బర్లారినుండి కె. కేశవరావు బి.ఎ.వి.యల్ గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“మీ చ్యవన షాధవలన నాకధిక మైనగుణము కనిపించినది. దయచేసి రైల్వే పార్కులుద్వారా మరి రెండుసార్లు పంపుడు.”

తెల 1 పానురు 2-8.0. 1/2 పానురు 1.5-0.0.

వి.పి. పార్మింగ్సు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. కొదువారికి ప్రమాత్కాటలాగు యిచ్చితముగా పంపబడును.

ఎల్లరును నేనింప తగినది. ఒక్కసారి వాడిచూచినవారెవరైనా తెలియగలదు.

డా.మోదర్ అందుకంపెనీ, 43, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

రచితమును పట్టుకొనితెచ్చియు; జంబిల్ బుక్ (కెప్లింగ్); పూర్వము; బాన్ హాంట్ల తీవ్రతచరిత్రము; మహాభారతము, సంపూర్ణము (సజరాతీ భాషాంతరీకరణము); మేఘములలో నుండి పడినదట్లు (జాల్స్ వర్న్); ఇర్వింగ్ రచితమును కొలంబస్ తీవ్రతచరిత్రము; గిరిధరరచితరామాయణము (సజరాతీ); పాత్రాబ్రహ్మపంచకము (విల్సన్ ఫోర్స్); ప్రాచీన రోమకగీతములు; మతవిషయక యుద్ధములు, గిబ్బెక్ట్ క్వి రోమకచరిత్రము; ఉర్బానాచకములు; భాగవతము (సజరాతీ భాషాంతరీకరణము); బంకింకృత కృష్ణచరిత్ర (యువేగారి భాషాంతరీకరణము); వైష్ణవతమగు కృష్ణచరిత్రము (సజరాతీ భాషాంతరీకరణము); విల్ గారి గీతారహస్యము (సజరాతీ భాషాంతరీకరణము); సరస్వతీ చారిత్రము (సజరాతీ); మన సమృద్ధి (సజరాతీ భాషాంతరీకరణము) ఈశోపనిషత్తు (అరవింద వ్యాఖ్యానసహితము) కనీర్ గీతములు. జేకబ్ బోమెన్ రచితమును ఉత్తమవిషయమునందు; ప్రాక్రెయిట్ మిక్స్ లెస్ లెస్ లెస్; కథావలీ ఉపనిషత్తు (హిందీవ్యాఖ్యానసహితము); గాలిలియస్; జ్ఞానేశ్వరి (సజరాతీ భాషాంతరీకరణము) మైల్ క్రైస్టన్; సత్యాగ్రహకాళ (హిందీ); ప్రేరమిత్ర (ఇంగ్లీష్); మధ్యతములు; గీతావ్యాసము: నాగలి; నాథూరామరచిత గీతావ్యాఖ్యానము; శంకర రచిత గీతావ్యాఖ్యానము; రాజచంద్రుని తేజిలు గ్రంథములు; మానవులు; ప్రపంచము (జే. బ్రియర్); క్రైస్తవమతసాహిత్యములు (సై); రవీంద్రనాథ రచితముల సాధన; భావనారచితో పరిమిద్వ్యాఖ్యానములు; మామ్యుల్ గాన ప్రకటించిన ఉపనిషత్తులు; జ్ఞానరచితముల చరిత్రము; వైబిల్; కాంతిశాస్త్రము (భగవాన్); భారతామృతము (కెప్లింగ్); సగరాభివృద్ధి; రామానుజచరిత్రము; కన్నింగ్ హామరచితమును శిశువుల చరిత్ర; గోకులచంద్రచరిత్రము శిశువులచరిత్ర; మాక్స్ మరచితమును శిశువులచరిత్ర; ఇస్లాంధర్మములు; క్లిడ్ రచితముల సాంఘికాభివృద్ధి; మహాసమృద్ధి (బూల్స్); తేయ్యరచితము (గ్రీకులు మన కొసగిన విజ్ఞానసంపద); దాదాచాండ్ గారిచే ప్రకటించిన అపెస్టాగీత (అరవిందము) సంపూర్ణాన్తరంగము (స్వెన్సన్); సంఘశక్తి (మెర్వాన్); మహామృత్ సంకేతము (వాడియా); క్రీస్తుసంజేతము (వాడియా); ఇస్లాంధర్మము (హాసన్); ప్రాచీనజాతాస్త్రియన్ మతము (మార్టన్); హిమాలయ యాత్ర (సజరాతీ); సీతాహరణము (సజరాతీ); బుద్ధమహావీరులు (సజరాతీ); రామకృష్ణులు (సజరాతీ); మానవుడు: సిద్ధుడు; మార్గం చేయపురాణము (సజరాతీ); పూర్వరంగము (సజరాతీ); హజరత్ మోహానీ జీవితచరిత్రము (ఉర్దూ); మహామృదుగారి స్వీయకథనము (ఉర్దూ); నాగరకతాచరిత్ర (బెర్లి); జయజయంతులు (సజరాతీ); రవీంద్రుని వ్యాసములు (సజరాతీ); కాంటె గా బ్నూటాయిగారి వాదము; కలాపనీకథ (సజరాతీ); అర్థశాస్త్రము (సజరాతీ); గీతగోవిందము; వివిధమతానుభవము (జేమ్స్); మతోత్పత్తిక్రమము (హాప్స్); రెవరెండ మగు ఇరోసియన్ శిశువులు; మహారాష్ట్రధర్మము (మరాఠీ); స్వాతంత్ర్యము: పురోభివృద్ధి; (హామ్స్); మానవోత్పత్తిక్రమము (హెర్ట్); ముక్తధార (సజరాతీ); రవీంద్రనాథరచితముల సాకాదూరీ (సజరాతీ); మహామృత్ చరిత్రము (ఉర్దూ మాలానా పిన్దీరచితము); డాక్టర్ మహామహాగారిచే ప్రకటించిన గూరూన్; రాజయోగము (వివేకానంద); మతసమ్మేళనము (చంపకరాయ్ జెయిన్); ఇస్లామీమర్మములు (నికల్సన్) బుద్ధబోధ (ఫాల్ కార్న్); బుద్ధమతమును గూర్చిన యువన్యాసములు (రైవ్ జేబిడ్జి); ఇస్లామతత్వము (అమీరాలీ); ప్రస్తుతమన్యులు (బాడ్జీ); మహామృత్ (వాషింగ్టన్ ఇర్వింగ్); వ్యాఖ్యాన చంద్రం జరి; సారసేనుల చరిత్ర (అమీరాలీ); ఐరోపియ నాగరక (బెబ్); ఆర్థరూక్ (పిన్దీ); జిమ్మి పల్లిక చరిత్ర (మాట్జే); సెంటెరెనా వేదాంతము; వేదాంతము (రాజం అయ్యర్); ఉత్తరాగ్రయయిన సూత్రము; రోసి క్రూసియన్ ఆధుతములు, ప్రేటో సంభాషణములు; ఆర్థికామ్ (ఉర్దూ పిన్దీ) పురాధారరచితముల కత్త; కత్త; భాగవతీకాత్రము.

ఈపుస్తకములన్నిటిని సేను బుద్ధిపూర్వకముగా చదివితెలిసి పాఠకుల హాసంపదగడు. వానిలో కొన్ని ప్రయోజనరహితములగుటచే నిజముగ సేను కారాగారముచేయవలసిందిగానో నానిని చదివెడివాడనుకాదు. కొన్ని పరిచితులును అపరిచితులును సేను స్నేహితులు పంపినవలెటచే వారీయందరే యభిమానము చేతనయిన వానిని జరుపక తప్పదయ్యెను. ఎర్రనాడతెయిలు లోని అంగ్ల గ్రంథాలయము అంత చదివేవాడనిపడినాడు. ఫిర్రావ

రచితమును భగవద్ స్వేదములు, లూసియన్ రచితమును చంద్రా లోకనము, జాల్స్ వర్న్ రచితమును “మేఘములలో నుండి పడినదట్లు” యనుగ్రంథములు వాటివాటితరహాలో అత్యుత్తమ గ్రంథములే యగును.

ఫిర్రావగ్రంథ ముల్లే జకరమై, మార్క్స్ అరీవియన్, సెనెకా, ఎపిక్టెట్ అనువారల జీవితచరిత్రములతో నొప్పుచున్నది. లూసియన్ గ్రంథము చక్కని యపహాస్యగ్రంథము. జాల్స్ వర్న్ అపూర్వమగునీతిని కథారూపముగ శాస్త్రబోధ కాచించెను.

నా క్రైస్తవసాదరులు చాలమంది నా యోగ తేవముల యొడ నత్యంత శ్రద్ధ వహించుచుండిరి. ఆమెరికా, ఇంగ్లాండు, భారతదేశము మొదలగు దేశములలో నున్న క్రైస్తవస్నేహితులు చాలపుస్తకములను జమిత్ నంపినందుకు సంతసించితిని కాని వానిలో చాలపుస్తకములు బాగుగ లేవనిచెప్పబడు చింత యగుచున్నది. ఆయనను నిజముచెప్పనిచో సేను జోషముతోనెనవాడ నగుదును. పూర్వ చారిత్రక యజులగు క్రైస్తవులు వ్రాసిన పుస్తకములు నా కేమియు తృప్తిని గలేదు. యేసుక్రీస్తునకు నాకమితమైనభక్తి కలదు. నీతిజోధ ప్రపంచజ్ఞానము, త్యాగము మొదలగువానికై ఆయనను గౌరవించును. కాని క్రీస్తు భగవదవతారమనికాని దేవునికతడాక్రడే కుమారుడని కాని చెప్పే పూర్వచారిత్రకయజుల పట్టులను సేనుగీకరింపను. మరియొక పుణ్యధలయను మనము పంచుకొను సిద్ధాంతమును సేను నమ్మను. ఆయనత్యాగము మన కావర్స ప్రాయసే యగును. మోక్షార్థమై మనలో ప్రతివాడును శిలువ మిడ మృతినొందవలసియే యుండును. “కుమారుడు” “తండ్రి” “పరమేశ్వరత్వ” యను పదములను యాధ్యగ్రము కలనానినిగ గ్రహించెను. అవి యన్నియు సాంకేతిక ప్రయోగములు. పర్వతాగ్రమున క్రీస్తు గావించినజోధను కావించబడిన సంకుచిత వ్యాఖ్యానమును సేనుగీకరింపను. సూతనీబంధనమునందు యుద్ధములనవర్ధనము నా కెక్కడను కన్పించలేదు. ప్రపంచమందలి ఉత్తమునగుపరంపరలో చేరినవాడు క్రీస్తు. వైబిల్ యేసుక్రీస్తుయొక్క అపరైవ తీవ్రతచరిత్రముని సేనుగీకరించను. అందలి ప్రతిమాటయు దేవునివాక్యమే యని సేనుగీకరింపను. ప్రాతనిబంధనమును క్రొత్తనిబంధనమును నిస్సంగము భేదమున్నది. ప్రాతనిబంధనయందు గొప్పసత్యములు కొన్నియున్నను క్రొత్త నిబంధనను సేనుగీకరింప గారవస్థానము చాకియను. నిజమరసిన ప్రాతనిబంధనము క్రొత్తనిబంధన యనుబంధమును. ప్రాత సిద్ధాంతములను నిరాకరించి క్రొత్తవానిని అంగీకరించెట్లు దోర్తికమగుచున్నది. క్రొత్తనిబంధనయే దేవుని అంత్యసంజేతమని సేనుగీకరింపను. తమసిద్ధాంతములు ప్రపంచమునందలి ఇతరవస్తువులవలెనే యుత్పత్తిక్రమములను కలిగియుండును. భగవంతుడుమాత్రము మాడ్చలేనివాడు: అట్లయ్యెను నతనిజోధ మానవునిద్వారా ప్రపంచమునకు జెల్లిడికావలసివచ్చుటచే చెల్లిడించు వ్యక్తియొక్క పవిత్రత అపవిత్రతల ననుసరించియారక మార్పుల నొందుచుండును. కావున నాభావమును యథోక్తముగ గ్రహించవలెనని నా క్రైస్తవమిత్రులను క్రేయోభిలాషులను కోరెదను. నాముఠాము స్నేహితులవలెనే సేను పూర్తిగ నంగీకరించి వారలవలెనే ప్రవర్తించవలసిన వాడుకొంటు సహజమని స గౌరవముగనే నంగీకరించెదను. ఈరెండుమతములు నామతముం తనత్యములేకాని నామతమే నాకు పూర్తిగచాలను. నాయభివృద్ధికావలసినదంతయు నందుకలదు. ఇతరులందరును నామతమునే యంగీకరింపవలెనని కాక ఎవరిమతమును వారు సరిగ నడపింపదగినని కొరుమనియే నామతము బోధించుచున్నది. కాబట్టి క్రైస్తవులనుకై క్రైస్తవులను; మహామృద్ధియులు సస్యహామృద్ధియులును కావలెననియే సేను నిరంతరము ప్రార్థించెదను. భగవంతుడు మనపేర్ల చీటిలో తృప్తినిందక మనసత్ప్రసన్నుడైన పరిశీలించిన పిదపనే తృప్తిజెందును. ఆయనకు మతమునకన్న మతాచరణమే ప్రధానము. వట్టిసమృద్ధము నతడు గణించనే గణించడు. క్రేయోచరణమే మతమని ఆయన గణించును. ఈకాళాచంద్రముగము నకై వాతకులు నన్ను మన్నింతురుగాక, కాని నాయాధ్యాత్మికాభివృద్ధినికోరె తమగ్రంథములను చాలపంపిన క్రైస్తవమిత్రులకు వారి వాక్యము మును గూర్చి నాయభిప్రాయమును యధార్థముగ తెలుపుట విధియని ఆట్లానర్చితిని. సేను మహాభారతము, ఉపనిషత్తులు, రామాయణము, భాగవతములను చదువుట మానలేదు. జేదములమూలము జరుపవలెనను తృప్తను ఉపనిషత్ పూర్వాయణము సెంపుతే సేను. అందలివేదాంతసిద్ధాంతములు నాకమితానందమును గూర్చెను. అందలి యాధ్యాత్మిక విజ్ఞానసంపత్తి ఆత్మలోపణము గావించెను. శంకర వ్యాఖ్యానము, తీర్థణములను కలిగిన భాషాగారిప్రకటనము సావ

య్యమతో గూడ సేను కొన్ని భాగముల సగముచేసికొనలేకపోయితిని. మహాభారతము నిదివరకు కొంచెముకొంచెముగనే చదివితిని. నిద్రమత్తు తెప్పించెడి యుద్ధవర్ణనలు, రక్తపాతకథనములు మాత్రమే ఆగ్రంథమునందుండెడివను నభిప్రాయమునాకుండెడిది కాని ఆయభిప్రాయము తప్పునదని యిప్పుడు స్పష్టమైనది. దగ్గర దగ్గరగా అప్పుడేయబడిన 6 వల పేజీలకుల యాగ్రంథమును ముట్టుకొనుటకే భయమొందెడివాడను. నాలుగువలలకు వానిని పూర్తిచేసితిని. అయ్యది కొన్ని భాగములలో తప్ప రసవత్తరముగనుండెను. చదువుట ప్రాంగింపినపిదప ముగింపకుండజాల నైతిని. అయ్యది చెక్కినరత్నములు కలిగిన నిత్యపవిత్రకవలెగాక త్రవ్వినకొలది యమూల్యమును రత్నముల నొసగు గనినతె నాకుబోచెను. మహాభారతము చరిత్రగా ఎందులకును పనికిరాదని నాయభిప్రాయము. శాశ్వతముగా నిలిచియుండెడి పత్యములను సాంకేతికముగా వివరించుచున్నది. పుణ్యపాపములకు జరుగు సంరంభమును వర్ణించుటకై చారిత్రకపుడమలను దేవతలగును దయ్యములుగను పీలునుబట్టి వర్ణించుచుండును. అయ్యది ఒక్కొక్కప్పుడు మురికికాలువానుకూడ కలుపుకొను మహాప్రవాచనమబోలియుండును. అయ్యది ఏకపాతకర్మితమేకాని కాలక్రమేణ అనేకములగు మార్పుల నొందియుండినకలెమన సేభాగముది అపరైవగ్రంథములోనిదో, యేది ప్రక్షిప్తమో నిర్ణయించుట దుస్సాధ్యమగుచున్నది. కథాంతము పరమాద్భుతముగనుండును. ప్రాపంచికాధికారము యొక్క నిష్ఫలత ప్రదర్శితము గావించబడినది. అన్నాతురుడగు బిచ్చగానికి తన సర్వస్వమును నన్నకబళము నొసగిన బ్రాహ్మణుని త్యాగము ముందరయోగము పనికిరాకపోయినది. పాండవులకు మిగిలినది తీర్చిదివారమే. మహావీరులను కృష్ణుడు దిక్కులేకనిపింపాయెను. మహావీరులను అసంఖ్యాతులును నగు యాదవులు పతితులై తమలో తాము కలహించి మర్యురణము నొందిరి. గాంధేవధారియయ్యునర్దుమును దొంగలచే పరాజితుడయ్యెను. పాండవులు రాజ్యమునొకనినుపున కప్పగించిలేచిపోయిరి. స్వర్గారోహణ మార్గమున నొక్కరు వాతక్కనేరినా నందరును మరణమునొందిరి. బలవంతులవలన నవధమాడినందుకు యుద్ధిష్ఠిరుడుకూడ సరకవాసన ననుభవించవలసివచ్చెను. అనుల్లంఘ్యమగు కార్యకారణక్రమమిందుకూడ క్రమముగ నెరవేరినది. ఇతర గ్రంథములలోని అవసరమైన విషయములన్నియు నీగ్రంథమున కలసనుమాట యాయద్భుతగ్రంథము జడివినవారికి సువిచిత్ర మగుచున్నది.

లాలా లజపతిరాయగారు
ఈజపు వెళ్లిరి
ఆంగ్ల దేశమునుండి బయలుదేరి లాలాజీ యాజ్ఞాపు వెళ్లెను. అటనుండి త్వరలో భారతదేశమునకు వచ్చెదరు.
(ఆ. ప్రె)

తారకేశ్వరం
సచ్చిదానందస్వామి ప్రకటనము
స్వామివై క్రిమినలుకేను తేబడి విచారణ సిద్ధము. నున్నను స్వామి వానిని సరకుచేయక అమృతబాహుప్రతిక కిలుల వ్రాసెను. “వంగసాదరి సాదరములులారా! సతీసుగిరి, ప్రవతుగిరి అనువార లిద్దరును పరమపాతకులు. వారు తారకేశ్వరమున నుండిన నాపుణ్యక్షేత్రముగూడ అపవిత్ర మగును. వారలనున్నంతకాలమును స్త్రీలు, పిల్లలు, పిదరైతులు మున్నగువారికి భద్రము కలుగదు. చిత్తరంజనదాసుగారు మున్నగు వారి సలహాను విని మీరుగూడ యాగిరు లిద్దరును తారకేశ్వరమున నుండుటకే అంగీకరించినచో సేను చెరసాలనుండి మరలరాగోరను. నాకుచెరసాలలోనే మరణము కలుగునట్లును గ్రహించుమని సర్వేశ్వరుని శేషుకొందును.” అని స్వామి వ్రాసెను.
సచ్చిదానందస్వామికి ఆరు నెలలు విడిఖైదు వేయబడెను

మహాంతు యింటియావరణలో సచ్చిదానందస్వామి ప్రవేశించెనని లేబడినకేసులో స్వామికి నాలుగునెలలును మరియొద్దరికి చెరిరెండునెలలును; స్వామి తాతముచెవులు ఊడడికొనెనని లేబడినకేసులో స్వామికి రెండునెలలును విడిఖైదు చిన్నరాలలో డిసీ మేజస్ట్రేటు లాలుబెహరీదాసుగారు 11 వలేదీని విధించెను. తాతము పగలగొట్టెననుకేసులో మేజస్ట్రేటు కేసు కొట్టివేసెను. స్వామి వృద్ధుడైనను చాల ఉద్రేకమును బాపించెను. జిల్లాజడ్జిచే నియమించబడిననీవరును తృటికించెను గాన కిజార్లుడని మేజస్ట్రేటు తెలిపెను.
(ఆ. ప్రె)

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు

ఫలహారానంతరము

యమ్. రామచంద్రయ్యగారు చాదరగాకచేత్రాసు చేయబడిరి.

ప్ర:—మే 19 వ తేదీన, 26 తేదీన, జూన్ 2 వ తేదీన నీ ఆకాంటులో చెక్కులు చెల్లుబడి అయినవిగదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఈ గెవ్యాపారము తదుపరి జూన్ 11 వ తేదీన జరిగినది.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అప్పు 12 వ తేదీన తీసికొనబడినది.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బ్యాంకురూల్స్ నీకు తెలియవని తెలంచెదను.

ఉ:—అవును. తెలియను.

ప్ర:—అక్రమము అయినదనియేమియు నీవు చేయవు.

ఉ:—లేదు. నేను నమ్మదగినవాడను.

ప్ర:—నీవు నమ్మదగినవాడవుగదా?

ఉ:—అది నే నెట్లు చెప్పగలను? అజ్ఞానము నిర్ణయంప

వలెను. (నవ్వు)

ప్ర:—నీ ఉద్దేశము నీవు విశ్వాసార్హుడ వనియే.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీకు తెలిసినంతవరకు బాంకులో నీ వేమి అక్రమ

ము జరుపలేదు.

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—అక్విట్టయ్యె చెక్కులు తీయబడతవి నీవు విని

యున్నావా?

ఉ:—అవును. కాని దానివిషయమై నే నేమియు

ఎరుగను.

ప్ర:—ఇటుచూడుము. ఈ చెక్కు బి. వి. రి నేను

నల్ బ్యాంకు చెక్కు నీ ఆకాంటులో చెల్లింపబడినది.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అది అక్విట్టయ్యె చెక్కు గదా?

ఉ:—అందు “అక్విట్టయ్యె” అని వ్రాయబడియుండ

లేదు.

ప్ర:—కాని, అది నీ ఆకాంటులో చెల్లింపబడినది. 5

వ జూన్ అని వేయబడినది. ఆ తేదీయందే డబ్బు తీసినావు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—కాబట్టి నీవు అక్విట్టయ్యె చెక్కులపై డబ్బు

తీసినావు.

ఉ:—అట్లుచేయలేదు. రామచంద్రయ్య నాకా చెక్కు

నివ్వగానే తె.ఇ.క్.స్.నీవు తయారుచేసి నా ఆకాంటులో వేసితి

ని. మరియొక్క చెక్కు నా ఆకాంటులో తీయబడి సొమ్ము

రామచంద్రయ్య కొనుగబడినది. అది క్లియరింగు హవుకుకు

చెల్లినది లేనిది నాకు తెలియదు

ప్ర:—నీ ఆకాంటులో ఉన్న జమనుబట్టి ఇంపీరియల్

బ్యాంకులో నీవు చెక్కును తీసినావు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అందు అక్రమ మేమియు లేదని నీవు తెలంచి

నావు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఈ చెక్కు ఇంపీరియల్ బాంకునకు రి వ జా

నులో వెళ్లినది.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బ్యాంకురూల్స్ నందు నీయొక్క విశ్వాసార్హ

మైన నడవడిగాక, నీవు పిరికిస్వభావముగలవానివలె గాన్పించు

చున్నావు.

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—స్వల్పముగా నుండవచ్చునా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—నీవు బ్యాంకునియమములకు స్వలిక్తిముగా

నడచుటకు ఇష్టపడవు; అట్లు చేయుటకు ధైర్యమున్ను లేకు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—కాని, బ్యాంకులో మామూలుగా జరుగుచున్నది

గాన అక్విట్టయ్యె చెక్కులు, చెల్లించుటకు మాత్రము ధైర్యము

లేదు. నీ ఆకాంటులో జమకట్టబడగలదను ఆధారముపై చెక్కు

ను తీసినావు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—రు 800 చెక్కు విషయమై నీవు దానిని నీ లెక్క

లో వేసినదియు, నీవు రు 220 లకు మరియొక చెక్కును తీసి

కొంటు ఉన్నది.

అందు రామచంద్రయ్య రు 80 లు ఇచ్చిరి ననియు చెప్పి

నావు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీవు చెప్పప్రకారము రు 190 లు నీవట్ట ఉండి

నది. రు 80 లు నీవు చెల్లించినావు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—పుస్తకముందు పద్దు ఉన్నదా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—బ్యాంకుమాద్రులకు బ్యారర్లకు విగతరు 190 లు

ఏమి చేసినది, ఎట్లు వ్యవహరించినది చెప్పగలవా?

ఉ:—నాదైరి చూడవలెను. నోటుపుస్తకముందు

వ్రాసితిరి.

ప్ర:—నీ ఆకాంటుపుస్తకముందు వదు లేదు.

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—అట్లే నీవు తీసిన రు 700 ల చెక్కు విషయమై

పద్దు లేదా?

ఉ:—ఇప్పటివరకు నేను జూడలేదు. నా నోటుబుక్కు

లో ఉండవచ్చును.

ప్ర:—లెడ్జరుపుస్తకమును ఉంచినది తెప్పిరివిగదా?

(ఉత్తరము లేదు)

ప్ర:—నీవు క్రమముగా జేటు నోటుపుస్తకమునందు

వ్రాయు నభ్యాసము గలవాడవా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—దీన్ని దీన్ని అప్పులు నీవు పుస్తకములందు వ్రా

యలేదని చెప్పితిని.

ఉ:—నా నోటు పుస్తకముందు వ్రాసితిని.

ప్ర:—నేటికదయము నీవది చెప్పలేదు. నీవు ఇప్పుడు

చెప్పినపుస్తకము క్రమమైనది కాదు. అవునా?

ఉ:—నాకు క్రమమేలేదు. ఇతరులకు అక్రమము.

(నవ్వు)

ప్ర:—రామచంద్రయ్యను నీవు ఎరుగుదువుగదా అతను

దర్బాగలవాడు. లెడ్జరుకాఖిలో అతను చాలతమాషా వివవాడు.

ఎప్పుడు నవ్వును హాస్యముజేయుచుండువాడు.

ఉ:—అవును. దర్బాచునిషి.

ప్ర:—దర్బాచున నీయధిప్తాయము గొప్ప విగ్రహముని

యాలేక నవ్వుముఖము గలవాడనియ?

ఉ:—నే నావత్తుకు సమాధానము చెప్పజాలను.

ప్ర:—నీవనుకొనుప్రకార మాత్రము వట్టాచునిషి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—తనకు అధికవిషయమంతయు తెలియుననియు,

అందు తాను విశేషప్రజ్ఞ గలవాడనియు అతను చెప్పుకొను

చుండును.

ఉ:—అట్లు చెప్పెడివాడు.

ప్ర:—నీవతనికి స్నేహితులైనకారణమున అతనియందు

నీకు కొంత అభిమానము గలదు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అతను తాను బాంకుతహసీల్ దారు నని చెప్పుకొ

నుట నీకు తెలియదా?

ఉ:—అట్లు చెప్పుచుండెడివాడు.

ప్ర:—అతడు చాలగర్వముగలవాడు. అతనిని వ్యాయ

మార్తులు జూరరు అందరుచూచినారు. తాను బ్యాంకుతహసీల్

దారునని చెప్పుచుండును.

ఉ:—బ్యాంకులోని “గ్రా” విన్నపిల్లవాడుమాడ

అతని రహస్యదారుని పిలిచెడివాడు.

ప్ర:—పెద్దఉద్యోగులలో ఎవరైన పిలిచెడివారా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—అతను ఇతరులకందరికి సాయము చేయుచుండు

వాడు.

ఉ:—నాకు తెలిసినది చెప్పివాను.

ప్ర:—అతనిలో నీవు వియ్యము, చిల్లరవ్యాపారమును

గురించి అలాగిందిరా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీవ్యాపారముకొరకు బ్యాంకులో నీవు ఓడకు

ద్రావ్తు ఆకాంటుకొరకు ప్రయత్నించినావు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బ్యాంకులో రు 800 లకు నీ కొక ఓడకుద్రావ్తు

కొంటు ఉన్నది.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—లెఫ్టెంటు అనగా తెలియదా?

ఉ:—తెలియదు.

ప్ర:—“డెడ్” ఆకాంటు అని వినియున్నావా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—ఒక ప్రాసీ చనిపోయినవీరక అవేశనవుడు. బ్ర

తికియందునపుడు పతనము.

ప్ర:—ఒక లెక్కలో డబ్బుకమ్మును పోవుచున్న అది

“లెఫ్టెంటు” అనియు, అట్లులేని “డెడ్” ఆకాంటు

అనియు చెప్పెదరు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఈ చెక్కులు పుచ్చుకొనుటవలన డబ్బువచ్చును

పోవుచుండుననియు అందుచే నీ ఆకాంటు సతీతము (లెఫ్టె) అని

యు ఎందితిని.

ఉ:—అట్లుగాదు. సాహాయ్యపూర్వకముగా అతనికి

4 లేక రి మారులు సాయముచేసితిని. నాకు కంటెంటు ఆకాంటు

సంగతి తెలియదు.

పితవ యమ్. కె. శ్రీనివాసరావు గ్రాంటుగాలికి ప్రత్యు

త్తర మొసంగుచు తాను గ్రామ్యయేటుననియు తాను వకీలు

పరీక్ష చదివినది వకీలువని చేయలేదనియు ప్రత్యుత్ హించు

స్థాన్ ఇన్ ష్యూరెన్సు కంపెనీయందు మానేజరుగా నన్నానని

యు అహమ్మడు బాచాను 15 సం॥ ల నుండి తానెరుగుదు

ననియు ఇతడును ఒక పాకకాలందు కళాకాలలో గూడ

చదివితమనియు 1918 సం॥ లో అహమ్మడు బాచా ఇన్ కం

టాక్స్ విషయమై తన సలహా కోరెననియు తనసలహా ఆతనికి

ఎక్కువ ఉపకారయ్యెననియు 1:21.22 సం॥ లలో కాగి

తము మొదలగు చిల్లరసరకులు జర్జన్లనుంచి తెప్పించి వ్యాపా

రము చేసినదియు చెప్పెను.

ప్ర:—కాగితములకు పైకము ఎట్లు చెల్లించితిరి?

ఉ:—కొంత నాణ్యములములముగా కొంత హుండి

ములముగా.

ప్ర:—హుండిలు ఎవరు తీసిరి?

ఉ:—అహమ్మడుబాచా కంపెనీ తరఫున నేను తీసి

నేనునల్ బ్యాంకులో డిస్కంట్లు చేసితిని.

ప్ర:—మిగతపైకము ఎవరు చెల్లించిరి?

ఉ:—అహమ్మడు బాచా.

ప్ర:—ఇంకేమైన ఇతరహుండివ్యాపారములు గలవా?

ఉ:—వసతి హుండిలు.

ప్ర:—ఎంతవరకు?

ఉ:—నేను చెప్పలేను. మాటిమాటికి మొత్తము మారు

చుండెడిది.

సాక్షి సురియం కొన్ని ప్రశ్నలకు జవాబుకప్పుచు ఆ

మొత్తము రు 40,000 ల నుంచి రు 50,000 వరకు మారుచుం

డెడినదియు అహమ్మడుబాచాకు డబ్బు అనసరమైనప్పుడు

తా నిచ్చుచుండెననియు ఇట్లు ఇచ్చి పుచ్చుకొనుట 1926

జూలైవరకు సాగుచుండె ననియు ఇంపీరియల్ బ్యాంకులో

తనకు 1918 సం॥ నుండి ఆకాంటు గలదనియు మరికొన్ని

బాంకులలోను ఖాతాలు గలవనియు అవియున్నయు వ్యాపా

రము సాగించుటకే ఏర్పడినదియు 3 లేక 4 సం॥ వరకుల

క్రితము తాను అహమ్మడుబాచావద్ద ఋణము తీసికొంటిననియు

చెప్పెను.

ప్ర:—నీ ఆకాంటును దేనికిగాను ఉపయోగించెదవు?

ఉ:—బ్యాంకులో 2 ఆకాంటుగలవు. నెం 1 రు ఆకాం

టు నా స్వంతపనులకు నెం 2 రు ఆకాంటు వ్యాపారము

నకు 1922 జూలై వరకు ఉపయోగించితిని. తదుపరి దానితో

నాకవసరము లేకపోయెను.

మరియు తనను స్వయముగా ఇంపీరియల్ బ్యాంకు

వారును ఇండియన్ బాంకువారును అక్విట్టయ్యె చెక్కులపై

డబ్బుతీయ నిచ్చుచుండెడి వారనియు ఇంపీరియల్ బ్యాంకు

విషయములో తాను అహమ్మడుబాచా చెక్కులు కొన్ని తీసి

కొని వానిని తన ఆకాంటులో జమకట్టి తదుపరి తాను డబ్బు

తీసి ఆ హమ్మడు బాచా కిచ్చుచుండి న

నియు, తాను వట్టిచెక్కులమీదనే సంతకములుచేయుచుండు

నాడుగలదనియు, తనఆఫీసు ఉపయోగముకొరకు, అహమ్మడు

బాచాకొరకుగూడ అట్లుచేయుచుండెడివాడనియు, తాను ఉ

రియందులేనప్పుడు తన ఆఫీసులో పైకము గావలసినప్పు డని

ఉపయోగింపబడగలదులకై ఆట్టిపత్తరి పెట్టితి ననియు, అది

సాధారణముగా మద్రాసునందు నాడుకచానున్నదనియు, దా

దాపు రు 1, 17, 000 మొత్తమునకు తాను ఉత్తచెక్కులమీ

సంతకముచేసి అహమ్మదు బాచాను పంపియుంటి ననియు, బ్యాంకువారు వానిని తిప్పివేయలేదు గాన తాను వాటివిషయమై విచారించుటపై ఆవశ్యకతలేకుండెననియు, తాను చెక్కులుతీయునప్పు డెల్లను, నగర బ్యాంకులో జను చాలతక్కువగానుండెననియు, రుతుముద్రిమను తా నెరుగుదుననియు, అతనికి తాను 18 చెక్కులను ఇచ్చినననియు, వట్టి చెక్కులు అహమ్మదు బాచా కివ్వ వానిని రుతుముద్రిమ పుచ్చుకొనెననియు, రుతుముద్రిమతో తనకువేరుగా ఏమియునుబంధము లేదనియు, 1922 సం॥ సెప్టెంబరు మొదలు డిసెంబరువరకు తాను చెక్కులుతీయలేదనియు, మార్చి 25 వ తేదీన బ్యాంకులో తన జను 6-10.5 అండ్ గా రు 7,500 లకు చెక్కు చెల్లుబడి విసదనియు, అది అహమ్మదు బాచానుకుస్తాచే తీయబడినననియు, తాను అహమ్మదు బాచానుకు వ్యాపారస్థులనుజూచి అతనియందు ఎట్టిఅవసరమును తనకు కనుపించలేదనియు అందుచే చెక్కులను సాధారణముగా ఎక్కువజాగ్రత్త తీసికొనకుండ దగ్గతుజేయుచుంటిననియు, జెప్పెను.

మీనవ సాక్షి తాను అహమ్మదు బాచానుకు ఇన్ కంట్టాక్స్ విషయమై ఇండియాగవర్న మెంటువారితో మాట్లాడుటకు తాను నిష్ఠాకు చెట్టుబయలు, అట్టితేరి కొన్నిఉత్తరచెక్కులు సంతకముచేసి నమ్మకమైన తనఆఫీసుఉద్యోగియొద్ద విడిచి అహమ్మదు బాచాతోగల ఇమ్మనట్టుచెప్పి నెల్లిననియు, తానెప్పుడును అహమ్మదు బాచాతోనే వ్యాపారము సాగించుచుండెననియు, సుల్తాను మొహిదీను తనకు గుర్తుండెననియు, తాను అహమ్మదు బాచాను పూర్తిగా నమ్మినందున చెక్కులు ఇచ్చినపుడు అతనినేమియు అనుగుచుండెడివాడు గాదనియు జెప్పెను.

మీనవ, కోర్టువారు నేటికి విచారణముగించిరి.

నేటి విచారణ

ప్రాసిక్యూషను తరపు సాక్షులు

(న్యాయమూర్తి బీనీగారియెదుట)

ఇంపీరియలు బ్యాంకుకేసు ఈదినమున తిరిగి హైకోర్టు సెషన్సుకోర్టులో న్యాయమూర్తి బీనీగారియెదుట విచారణకు వచ్చినపుడు మంగోందరిప్రాసిక్యూషను సాక్షులు విచారింపబడి క్రాసుపరీక్ష జేయబడిరి. ఎం. కె. శ్రీనివాసను గారినీ చాదరి గారు క్రాసుపరీక్ష జేయుటతో నీదినమున విచారణ ప్రారంభమయ్యెను.

ఎం. కె. శ్రీనివాసనుగారు

చాదరిగారు:—నీవు, 1922 లో వ్యాపారము చేయుచుండెడివాడవు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీకు బజారులో మంచుపలుకుబడిగలదు.

ఉ:—గలదు.

ప్ర:—నీ ఆదాయ మెంత.

ఉ:—నాఆదాయము 15,20 వేలుండవచ్చును. నేను బిల్లు డిస్కంట్రింగు వ్యవహారము జేసెడివాడను.

ప్ర:—నెం 2 అక్టోబరులో నీకు కదుపాయ మొనర్పబడెనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—కదుపాయములో జేర్చుకుండ చాలమాడ్లు ఓకరు డ్రాఫ్టులను బ్యాంకువారు రొంగుచుండెడివారు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బిల్లుమానేజరుకు డెలివరేషన్ నీకు ఓకరు డ్రాఫ్టుల చెల్లించుచుండెనా.

ఉ:—అవిషయము నాకు తెలియదు.

ప్ర:—1922 లో అ. బాసా ఆదాయమెంత?

ఉ:—అహమ్మదు బాసాకు 1922 లో 1 లక్ష ఆదా.

ప్ర:—నీవు ఆదాయపు పన్ను వ్యవహారముల నెప్పుడు జూచుచుంటివి.

ఉ:—1922

ప్ర:—అతడెంత ఆదాయపు పన్ను చెల్లించుచుండెను.

ఉ:—దాదాపు 50 వేలు.

ప్ర:—అతనివ్యాపారకే యెంత?

ఉ:—1918 లో 6, 7 లక్షలువ్యాపార ముందును.

ప్ర:—అతనికి చాలబ్యాంకులలో ఖాతాగలదు. అతనికి బజారులో కొప్పలకుబడిగలదు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఈ వ్యాపారము చాలాఅభివృద్ధి నూచకముగ నుండెనా.

ఉ:—అవును. అతను సంవత్సరమునకు 20, 25 లక్షల వ్యాపార మొనర్చుచుండెను.

ప్ర:—ప్రామిసరీసోటులు చెక్కులపయ నాతని సంతకమున్నచో నవి చాలమందిదిగా పరిగణించు చుండెడివాడా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఎవరయినా వర్తకులు కచ్చములలో నున్నప్పుడు అతడువారి కార్మికముగ చాలసహాయము చేయుచుండెవాడా.

ఉ:—అతను చాలమంది వర్తకులకు సహాయమొనర్చెను.

ప్ర:—అందులకుగాను అతడు చాల అక్రామిజేషను చెక్కుల నొసగుచుండెడివాడు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీవు నీకొంత ఒక డెక్కుబ్యాగ్ని పంపిలివను కొనుము. అహమ్మదు బాచాని నంగీకరించినయెడల బ్యాంకు వారు మొత్తముచెల్లించుదువరకును ఇరువురునుగూడబాధ్యులే. ఇదిఅక్రామిజేషను చెక్కుస్వభావము.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—కొన్ని నెలలవరకు ఈపద్ధతినవలంబించు చుండిరి.

ఉ:—1922 మార్చి మొదలు సెప్టెంబరు వరకు.

ప్ర:—కొన్ని బ్యాంకులు సాధారణముగా తమకు రావలసిన మొత్తముల ప్రకటించుదురు.

ఉ:—అమెరికను బ్యాంకులట్లు జేయును.

ప్ర:—నీఖాతాను అహమ్మదుబాచాకు బదులిచ్చినపుడు నీవేమైన ప్రతిసహాయము నపేక్షించియుండవచ్చును.

ఉ:—అహమ్మదుబాచాకు నాకే కొలది సహాయ మొనర్చుట తప్పనిమరీనాకెట్టి యుద్ధాకము నప్పుడు లేదు.

ప్ర:—ఇప్పుడయిన నట్టిది సంభవమునని దోచుచున్నదా?

ఉ:—అదియెట్లో నాకిప్పుడును తోచుటలేదు.

ప్ర:—కంపెనీల ప్రొసెక్యూషనులను జూచితివా?

ఉ:—చూచితిని.

ప్ర:—ప్రతి ప్రొసెక్యూషను నందుకు నష్టము గన్పరచురు. కాని అదినిజముగాదు. ఇది వ్యాపారస్వభావము.

ఉ:—అది వ్యాపారము అభివృద్ధి నందునను నమ్మకము చే నట్లుజేయుదురు.

ప్ర:—అహమ్మదుబాచా నీఖాతాపై అన్ క్లియర్డు చెక్కులను దీయుచుండెడి వాడనియు, అవి బ్యాంకువారితో నభిదిన చెక్కులనియు గ్రాంటుగాకు నిన్ను నూచించిరి. అది నిజమేనా?

ఉ:—నా చెక్కులపై మొదట స్వల్పముగ డిస్కంట్రింగు దీసుకొనెడివారు, గాని తరువాత ఎట్టితగ్గింపును జేసెడివారు గారు.

ప్ర:—ఎప్పటినుండి ఇట్లు జేయుచుండిరి.

ఉ:—నాకు బాగా జ్ఞాపకములేదు. లెక్కల పుస్తకములోనుండి తెలియగలదు.

ప్ర:—అనగా అన్ రియలైజేషను చెక్కులపై నీకు బ్యాంకులవారు గనము చెల్లించెడివారు?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అహమ్మదుబాచాగారి ఆదాయపుపన్నును గురించి మీరు పనిజేసినపుడు అతని లెక్కల పరిశీలించియుండిరి. అప్పుడా లెక్కలు చాల ప్రశంసనీయుముగ నుండెను.

ఉ:—అవును. రెవిన్యూభోర్డునా రందులకు అహమ్మదు బాసాగారిని ప్రశంసించి, ఆదాయపుపన్నును తగ్గించిరి.

ప్ర:—నీకు నేతప్యాక్టరీగలదా? అందుకుండియే రాను స్వామిగారు నీప్యాక్టరీలో కొనుచుండెను.

ఉ:—నాకావిషయము తెలియదు. నిన్న నావిషయము జదివితిని.

ప్ర:—మలాంగ్ హోషీ బాసావద్ద నీవు వస్తువుల కొనుచుండెడివాడవు. అతడు కంపెనీలో పెట్టుబడిపెట్టు భాగస్వామి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అకంపెనీ భాగస్వాములు జాలమంది గలరు, భాగస్వాములపుత్రమును నీవేవాసితివి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఎప్పుడైనా ఈకంపెనీవారు నీ అన్ క్లియర్డు చెక్కుల నెప్పుడైన బ్యాంకువారు చెల్లించ నిరాకరించిరా?

ఉ:—ఒకప్పుడట్లుజేసిగని నా గుమాస్తాచెప్పెను. అంతట, బ్యాంకువారివద్దకి వీమైన మారినవాయని గోరుదు దెలియజాసితిని. అంతట వారు యధాప్రకారముగను అన్ క్లియర్డు చెక్కుల చెల్లించెడివారు.

ప్ర:—నెం 1 అక్టోబరులో నీవు బ్యాంకువారికి బాకీ లేదు.

ఉ:—నేనుపంపిన ప్రతిచెక్కును సగౌరవముగనే వరిగణింపబడుచుండెను.

ప్ర:—1922 సెప్టెంబరు నెలలో ఖాతాముగింపబడునదని నీజెలిగను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నేనునలుబ్యాంకు, ఇండియనుబ్యాంకులలోగూకు రల్లే సగౌరవముగ జరిగెను.

ఉ:—అవును.

గ్రాంటుగారు

ప్ర:—నీవెప్పుడైన స్థానిక బ్యాంకులందు అన్ క్లియర్డు చెక్కులను పంపగా చెల్లింపబడెనా?

ఉ:—చెల్లింపబడెనా?

ప్ర:—ఇంపీరియలుబ్యాంకువారు చెల్లించెనా? ఆచెక్కులు నీయా నీయా, నీకంపెనీయా నీయా?

ఉ:—చెల్లించెను. అందు కొంత నాయా న్ని.

ప్ర:—ఇంపీరియలుబ్యాంకు ఖాతాలో నట్లుచెల్లింపబడిన లెక్కలజూపగలవా.

ఉ:—1922 అక్టోబరులో నొకటి రు 1534 లకు 17 నవంబరు 20032 లకు 28 నవంబరు రు 8202 లకు 28 అక్టోబరున రు 968 లకు 21 అక్టోబరున రు 501 లకు 15 సెప్టెంబరు రు 1579 లకు 14 తేదీ 884-18.0 లకు మరెయొకటి 8 సెప్టెంబరున రు 652 లకు అన్ క్లియర్డుచెక్కుల చెల్లించిరి.

మొదటగారు

గ్రాంటుగారికి ప్రత్యుత్తర మొనరును:—నేను ఇంపీరియలు బ్యాంకులో పాసింగుఅఫీసరును. నేను 1919 సం॥నుండి ఇంపీరియలుబ్యాంకులో నుద్యోగమున ప్రవేశించితిని. 1921 సెప్టెంబరులో పాడ్డుఅఫీసునకు మార్చబడితిని. మిర్యాబాకాకంపెనీఖాతా నెరుగుదును. అతడు న్యూబ్యాంకువారిద్వారా ఇతరబ్యాంకులపై పంపెడిచెక్కులు సామాన్యముగ నిరాకరింపబడుచుండెడివి. అప్పుడు సామాన్యముగ బిల్లుమానేజరు వద్దకు వెళ్లి కనుగొనెడివాడను. అతను బిల్లుమానేజరు రిపబ్లిక్ యుని పిలవిననుగొనగా అతనిఖాతా బాగానేయున్నది నుడువుచుండెను. అప్పటికి ఖాతాలో 15 వేలకుపైగా విలువగలదు. అప్పుడు లెడ్జరులో ఖాతాప్రకృత "ఈఖాతానుగొంచి జాగ్రత్త"అని వ్రాసితిని. అక్లియర్డుచెక్కులు చెల్లింపబడినప్పుడు పాసింగుఅఫీసరువద్దకువచ్చుచు అవి చెల్లింపబడుటకు ముందుగా పాసింగుఅఫీసరువద్దకుజనును. అతను ఆమొత్తమునకు కవరు నొసగునెడల చెల్లింపబడును.

క్రాసుపరీక్ష

చాదరిగారు:—ఈఖాతాలలో 1921 సెప్టెంబరులో నీలోపమును గమనించితివి. అదియొకలే నాలోపము,

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అజాబును రెండుమూడురోజులుపరిశీలించితివా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—అట్లుజూచినయెడల నీఖాతాయంతయు అక్లియర్డుచెక్కులచేతనే సాగింపబడుచుండెనని తెలియదు.

ఉ:—అవునుగాని అట్లుజేయలేదు.

ప్ర:—21 సెప్టెంబరు 1921 తేదీన నీవునోటుజేసితివి.

ఉ:—దానినిగురించి ఎక్కువ గమనింపలేదు.

ప్ర:—సెప్టెంబరు 21 తేదీని మిర్యాబాకాకంపెనీలో 15889-1.9 లు నిలువగలదు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—దెబిటుపెడునుజూడుము. అందు మాకుచెక్కులు తిప్పివేయబడెను. 20 తేదీన ఖాతాబాకిలు 10 వేలుగలదు. అప్పుడు మాకుచెక్కు లంపబడెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—21 తేదీన తిప్పివేయబడిన 3 చెక్కుల మొత్తము 85 వేలు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అట్టి అక్లియర్డుచెక్కుల వ్యాపారము జరుగుచున్నను లెడ్జరు కీపరును సస్పెండు జేయలేదు, మందలింపలేదు.

ఉ:—అతని ననుమానించి బిల్లు మానేజరుతో చెప్పితిని. అంతే తరువాత నావిషయమును గమనింపలేదు.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 12:— సెప్టెంబరు 14 ఆదివారం నాడు బెంగాల్ ప్రెస్ బాల్కున్ శాశ్వత్యమునకు పాఠేజరు జన్మింపవలసియిలో ఆశుపిల్ల యేర్పడు గావడిన ఫలములన్నియు వారు పాట్లాడుదురు. (అ. పే.)

స్థానిక వార్తలు

తపా ప్రకటనము:—దక్షిణ ఆఫ్రికా మెయిలు తపాలు మద్రాస్ జనరలు పోస్టాఫీసులో 21 తేదీని సాయం కాలము 6.25 గంటలకు కొలంబోనుండి పంపుటకు మూడు బతును.

రాకపోకలు:—గా.టి. ఎక్. శివజ్ఞానంపిళ్ళగారు నేటియుదయము చింతలదేవునుండి మద్రాసుకు తిరిగివచ్చిరి. ఎల్వీకలు ఇంజనీరు పి.వి. చారిగారు వాల్తేరుకు నిన్నరాత్రి వెళ్లిరి.

జగన్నాథభక్త సంసభ:—యాజమాన్యమున శివద విలాస భవనమున ఎగ్జ్యూకుట్ ఆదివారము సాయంకాలము 14 తేదీని 4.15 గంటలకు జలతరంగము, వీణపాట, మృదంగ వాద్యములు జరుపబడును.

మద్రాసురాజధాని తపాలాసంఘము వార్షిక సభ:—12 వ తేదీని సాయంకాలము పాక్షాత్తువులలో పరమానందచాన్ చోటాచాన్ ప్రముఖులు జరుగును. శేషగిరిఅయ్య గారు రథస్వతుత పాఠించెదరు.

హిందూపురాణసభ:—శ్రీరంగంకాపురస్థులు పండిత శివగోపాలచారిగారు 14 తేదీ ఆదివారంపాయంకాలము 6 గంటలకు తంబుకెట్టిపీఠిలో 321 గృహమున శ్రీరామపట్టాభిషేకకథను పురాణకాలక్షేపమును గావించెదరు.

పి సీతమ్మగారు (ఎం.ఎ ఆనర్సు ఎల్.టి):—సర్. పి. రాజగోపాలాచారిగారి మనమరణం. ఈమె ఇంగ్లండులో ఆత్మకథ విశ్వవిద్యాలయమున ఉన్నతవిద్య నభ్యసించుటకు బయలుదేరెను. ఈమెతండ్రి కర్నూలులో న్యాయవాదిగ నున్నారు.

బెజవాడ మునిసిపల్ హైస్కూలు:—ఈ పాఠశాలలో వదుకుట, నేయుట, వడంగమునేర్పబడును. 25, 20 రూపల జీతముమీద ఇద్దరు ఉపాధ్యాయులు నియమింపబడిరి. 4 వ స్థానమువరకు ఈవిషయములను నిర్బంధముగా నేర్పెదరట. (ఒకవిలేఖరి)

సంగీతసభ:—మదరాసు జార్జిటౌన్ వై. యం. పి. ఏ ఆడిటోరియంలో రేపునాయకత్వము 5 గంటలకు కొలూరు నాగరత్నము (గాత్రము) పాటకచ్చేరి జరుగును. ఇందువచ్చు ప్రద్యము శేషనల్ ఆర్పునేటికి అందుముఖ్యముగా వరకప్రదేశములనుండివచ్చిన బాలబాలికల యువయోగార్థ మియ్యబడును.

క్రైస్తవమతమును హిందవమతమును స్వీకరించుట:—(జాంబాయ) జాక్ పెరీరాగారు 6 తేదీని హిందూమతమున జేర్చుకొనబడిరి. ఆతనికి నరహరి శివరాములొత్తలికరు అను పేరీయబడెను. ఇటీవలనే ఇతనిని ఎస్. వైద్యగారు క్రైస్తవమతములో కలిపిరి.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము:—శివారు రాష్ట్రములో గయాపట్టణమున, గయాజిల్లాయందు కలరా ప్రబలుటచే పితృపక్ష మేళోత్సవమునకు బోధలమకొన్న తీర్థయాత్రికులు హెచ్చరికగ నుండవలెనని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఈ ఉత్సవము 12 తేదీ నుండి ప్రారంభమగును.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయమహాసభ

ఈసభకు ఇంకను విశాఖపట్టణము, తూర్పుకృష్ణా, నెల్లూరు, బళ్లారి, మదరాసు, గంటూరుజిల్లా సంఘములవారు అధ్యక్షునియొజనమునుగురించి తేనుతము మాచనలను ఆహ్వాన సంఘమువారికి పంపవలసియున్నది. ఖంటే 15 తేదీలోగా ఆ హ్వానసంఘమువారికి చేరులాగున పంపవలెనని వైసంఘముల వారు ప్రార్థింపబడుచున్నారు.

విరోపాయువకునకు కఠినశిక్ష విధింపబడెను
కలకత్తా, సెప్టెంబరు 11:—యంగులను విరోపాయువకునకు ఒక ముఖకు నల్లమందుడుటచే పశారాపోలీసుకొద్దు వారు అరెస్టులు కఠినశిక్ష విధింపిరి. (ఆ. ప్రె.)

గాంధీపూజానిధి

నెల్లూరుజిల్లా ఉపయోగిరితాలూకా గ్రామాదులలో శ్రీయంత దర్శి వెంకటసుబ్బయ్య, గంటూరు వెంకటసుబ్బయ్య గార్లు వసూలుచేసిన గాంధీపూజానిధి చందాలు - చందాదారుల పేరులు.

చందులూరు

సంధ్యపల్లి బూశయ్య	రు 8.8.0
సున్నా కామయ్య	1.0.0
సున్నా చలమయ్య	1.0.0
నాగరాజుపల్లి వెంకటసుబ్బయ్య	1.0.0
పడ్ల సుబ్బరామయ్య	2.0.0
కొమ్మిశేరి వెంకటేశం	0.8.0
కంటే కొండయ్య	0.8.0
ఒక అభిమాని	0.8.0
చిన్నా శోశయ్య	1.0.0
దువ్వూరు వెంకటసుబ్బయ్య	1.0.0
వైదా వెంకటరామయ్య	0.8.0
వేమన కండయ్య	1.0.0
కంటే కొండరామయ్య	1.8.0
కంటే చిన్నయ్య	1.0.0
కొండెన రామస్వామి	0.8.0
జొన్నా శోశయ్య	1.8.0
చెవునపాటి శేషయ్య	1.0.0
వేమన చిన్నయ్య	1.0.0
వేమన వెంకయ్య	0.12.0
వేమన పిచ్చయ్య	1.0.0
వేమన సింగయ్య	1.0.0
ముద్దపల్లి గడ్డయ్య	1.0.0
కంటే చెంచయ్య	1.0.0
చెవునపాటి వెంగయ్య	0.8.0
పేరిచెర్ల జగన్నాథం	0.12.0

పడమటినాయునిపల్లి వసూలు

చిల్లరవసూలు

అభిమానులపల్ల	4.4.0
శ్రీయంత అల్లంపాటి పోలెడ్డి	4.0.0
నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘములో 10.9.24 తేదీన వసూలైనది	1.0.0
	87.4.0

మువైసీదురూపాయలు నాలుగజాలు మాత్రమే. నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము. } సోమపూడి పద్మనాభయ్య, 10.9.24 కార్యదర్శిగాను.

ఆంధ్రమహాసభ

రాజోపు మదరాసు ఆంధ్రమహాసభలో ఈ క్రిందివిషయములనుగురించి తీర్మానములనుపాదించబోవు చున్నారు. 1 ఆంధ్రరాజధాని నగరమును నిర్ధారణ చేయుట. 2 ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపించు పురమును సిద్ధాంతీకరించుట. 3 ఆంధ్రమహాసభను పశ్చిమాంధ్రమున కిమ్మట. వైవిషయములు ఉత్సాహమును, ఆతురతను కలుగజేయును.

ర్యలి, సునర్ల శ్రీరామస్వామిహం

భోహాటులో అల్లరులు

సిద్ధా, సెప్టెంబరు 11:—తొమ్మిదవ తేదీ సాయంత్రం భోహాటునగరములో అల్లరులు ప్రారంభమై రాత్రివరకు జరిగెను. మరుసటిదినము తిరిగి పోట్లాట ప్రారంభమయ్యెను గాని మధ్యాహ్నమునకు ఆగిపోయెను. మిలిటరీసహాయ ముపబడెను. పట్టణములోకానిస్తేబులు రిజర్వుపోలీసు దళము ఉంపబడినందున ఇప్పుడు పట్టణము శాంతముగనున్నది. వారికోర్కెమీద హిందువులు పట్టణమునుండి వెలుపలకుదీసికొనిపోబడి. 15 గురు చనిపోయిరిని తెలియుచున్నది. చనిపోయినవారిలో అధికసంఖ్యాకులు మహమ్మదీయులే.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 11:—క్రిపతి మద్రాసులోరములో ముద్రించబడి ప్రజావిహారీ బార్యరేగారిచే ప్రచురింపబడిన 'ఖుదీరామం' అనుపుస్తకము కానవరకుగా నిర్మించబడిన దొరతనముయొడల అనూయదీసికొనివచ్చునను కారణమువలన పంకరాష్ట్రపు దొరతనమువారు స్వాధీనము చేసికొనిరి.

(ఆ. ప్రె.)

ఇ.వి. రామస్వామి

నాయకరుగారు

రాజద్రోహపు కేసు

వెనుక చెన్నపురిలో రాజద్రోహకరమును నుపన్యాసము నొసంగవని ఇ. వి. రామస్వామి నాయకరు గారిని అరెస్టుచేసి ఈకోడు చెరసాలలో నుంచిరి. అటునుండి చెన్నపురికి 11 వ తేదీ మెయిలులో తీసికొనివెళ్లిరి. ఆయన తల్లి 75 ఏండ్ల మసలామె వ్యాధిగ్రస్తయైయుండి యున్నను కుమారుని కారాగృహప్రయాణమునకు మనఃపూర్వకముగా అనుమతించెను. భార్య, సోదరి, సోదరుడు మున్నగువా రందరును వీడ్కోల్వీరి (ఒకవిలేఖరి)

నేడు (12 వ తేదీ) ఉదయమున పోలీసువారు రామస్వామినాయకరుగారిని చెన్నపురికి తీసికొనివచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

* * * స్వంత జామీనుమీద వదలబడిరి

చీపు ప్రెసిడెన్సీ మాజిస్ట్రేటు కోర్టు

ఇ. వి. రామస్వామి నాయకరుగారు మైలాపూరునందు గావించిన ఉపన్యాసములో కొన్ని భాగములు రాజద్రోహపూరితములుగా నెన్నబడి 124 ఎ. కెక్స్ నుక్రింద అరెస్టుచేయబడి ఇనపెక్టరు కోడండరావు మొదలియాయగారిచే కోర్టుకు తేబడిరి.

పిదప మాజిస్ట్రేటుగారు రామస్వామి నాయకరుగారిని "మితరపున న్యాయవాది కలదా"యని అడుగ లేదని జవాబిచ్చిరి.

మాజిస్ట్రేటుగారు:—మీరుగ నుక జైలుమీద విడుదల జేయబడగోరునో అప్లి కేమెంట్ పెట్టిన మీవయస్సునుబట్టి మీ కనుకూలముగా జరుగగలదు.

రామస్వామిగారు రందుకు తన స్వంతబాండుమీద వదలి ననో అట్లే గావించునని చెప్పెను.

పిదప అప్లి కేమెంట్ వెలుచేయబడి రు 1000 లకు స్వంత బాండుమీద వదలిజేయబడినట్లు కోర్టువారిచే తెలుపబడినది.

రాజద్రోహ నేరము

సుబ్రహ్మణ్య శివగారిపై చార్జిషీటు తయారు జేయబడెను

(చీపు ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు కోర్టు)

క్రిమాన్ సుబ్రహ్మణ్యశివగారు మే 4 వ తేదీయందు గావించిన, ఉపన్యాసములో రాజద్రోహపూరితములుగా నెన్నబడిన భాగములను మాజిస్ట్రేటుగారు చదివి 124 ఎ. కెక్స్ నుక్రింద నేరము స్థాపించిరి. పిదప నిట్లు ప్రశ్నించిరి.

ప్ర:—మీరు నేరములుగా ఒప్పుకొనెదరా? లే.

ఉ:—ఒప్పుకొనను.

ప్ర:—ప్రాసిక్యూటర్ సాక్షులు క్రాసు చేయబడవలెనని మీరు కోరెదరా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—మితరపున సాక్షులు గలరా?

ఉ:—ఉన్నాడు.

పిదప కేసును 26 సెప్టెంబరుకు వాయిదావేసిరి.

పశ్చిమోత్తరపరగణాలో పోరాటము

తుపాకులు ప్రేల్చుట

పత్తిమంది చనిపోయిరి.

సిద్ధా, సెప్టెంబరు 11:— ఈ నెల తొమ్మిదవ తేదీని పశ్చిమోత్తరపరగణాలో భోహాటునందు మతావేతపరుల అల్లరులు జరిగెనని తెలిసినది. కారణములు ప్రస్తుతము దెలియవు. కాని పోరాటము మిట్టమధ్యాహ్నము ప్రారంభమయ్యెను. తుపాకులు విచ్చలవిడిగా ఆల్లరిలో ప్రేల్చబడినవి. ఇండ్లు కూడ కాలబడినవి. మిలిటరీవారి సహాయము కావలసినవచ్చెను. వెంటనే అల్లరిఆగిపోటకు పోలీసువారు మేజిస్ట్రేటుగారు సిబ్బందిని తీసికొనిపోయిరి. సాయంత్రము 5.30 గంటలకు పోరాటము ఆగిపోయెను. ఘటుపట్టికదయమున తుపాకుల ప్రేల్చు అగ్నిబయలుదేరెను. ఇంతకంటే వివరములు తెలియవు. పత్తిమంది చనిపోయిరి. అల్లరికు సుమారు రెండురెట్లవారికి గాయములు తగిలెను. (ఆ. ప్రె.)

మ హాత్మని భిక్షా పాత్ర

“ఏపక్షము వారెటుల మెలగినను సరే, అందరును తాము స్వయముగ వడికిన నూలు కండ్లతో నాభిక్షాపాత్రను నింపుడు. ఇంకొకదానము నాకక్కరలేదు. నేనుచరితార్థుడ నయ్యెదను.”—గాంధీ

కాంగ్రెసు వారి యందైక మత్యము

మహాత్మని సూచనలు

బహిష్కరణముల తాత్కాలికముగ రద్దుపరచుట

ఓటుచ్చు నధికారము నూలు వడికినవారికి మాత్రమే యుండవలెను

నూలు వడికినివారు కాంగ్రెసుసభ్యులు కాజాలరు

యథార్థములు

దీర్ఘవ్యాసము

ఈవిషయమునుగూర్చి నిన్న 11వ తేదీని వెలువడిన ఎంగుయిండియాపత్రికలో మహాత్ముడు నాలుగుకాలములవ్యాసమును ప్రకటించెను. స్వరాజ్యపక్షమువారికి మహాత్ముడు నూచించిననిబంధనల నన్నిటిని వెల్లడిచేసెను.

నిబంధనలు

1. 1925 దేశంబయలో మరల కాంగ్రెసుమహాసభ జరుగువరకును విదేశవస్త్రబహిష్కరణములపై తక్కిన బహిష్కరణముల నన్నిటిని ఆములుజరుపరాదు.
2. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము (బ్రిటన్)ను బహిష్కరణమునుగూడ కాంగ్రెసువారు రద్దుపరచవలెను.
3. ‘ఇద్దరు-మతసామర్యము-అస్పృశ్యతానివారణము’ అను నీమాటినిగూర్చిమాత్రమే కాంగ్రెసువారు దీక్షతో పని చేయవలెను.
4. ఇప్పుడున్న జాతీయపాఠశాలలను పోషించుటయేగాక పిలైనచో క్రొత్తగా మరొకన్నిటినిగూడ నేర్పరుపవలెను. ప్రభుత్వమువారి పరిశీలనకు వానిని లోబరచకుండ కాంగ్రెసు వారే జరుపవలెను.
5. వెలకు నాలుగణా లిచ్చినవారు కాంగ్రెసుసభ్యులు అనునిబంధనను రద్దుపరచవలెను. పరిధినిమును అరగంబుకు తక్కువకాకుండ నూలువడిచుచు ప్రతివెలయును 2000 గజనులకు తక్కువకాకుండ నూలుపంపెడువారే సభ్యులగుదురు, అనునిబంధన నేర్పరుపవలెను. మిక్కిలి బీదలగువారికి ఉచితముగా ప్రత్తిని కాంగ్రెసుసంఘమువారియ్యవలెను.” అను నీయొందునిబంధనలను మహాత్ముడు నూచించెను.

ఆవశ్యకత

కాంగ్రెసుసంఘములలో ధీమంతులను కార్యనిరతులు వగు దేశసేవకు లుండవలెను. కాంగ్రెసుసంఘములు పరస్పర సహకారముతో చాలమరుకుగాను శ్రేష్ఠముగాను సంఘభావముతో పనిచేయుటట్టిగా నుండవలెను శ్రేష్ఠతనివారు తక్కువ మిక్కిలిగా నుండుటకంటె శ్రద్ధగలిగి దీక్షతో పనిచేసేచూపించ గలవారు కొద్దిపండియున్ననుగూడ చాల లాభముకలుగును.

విదేశబట్టలనుమాత్రమే బహిష్కరింపవలెను గాని మరి వేనిని బహిష్కరింపరాదు.

కొంతకాలము పాటు కాంగ్రెసువారందరును ఖద్దరువిషయమునందే ఏకాగ్రతతో పనిచేసినచో విదేశవస్త్రబహిష్కరణము పూర్తిగా నెరవేరగలదు. ఈయొక్కపనిని మనము నమ్మగముగ నెరవేర్చగలిగినచో అదియే గొప్పవిజయమగును. విజయము నియ్యగలిగినది రాట్టమొక్కటియే. నూలువడుకవలెను. ఖద్దరుబట్టలను కట్టవలెను.

ఖద్దరులో మనము నెగ్గవలెననినచో రాట్టమే సాధనము. దేశకల్యాణమునందు జనసామాన్యము నకు స్థిరమగుస్థితిని కలిగింపవలెననినచో రాట్టమే సాధనము. దేశముయండి దారిద్ర్యమును పారదోలవలెననిన రాట్టమేసాధనము.

అవశాశములు

1. కాంగ్రెసువారును బహిష్కరణ పక్షమువారును స్వరాజ్యపక్షమువారి కెట్టినిరోధమును కలిగింపరాదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు స్వేచ్ఛగా ఏర్పాట్లు చేసికొనవచ్చును.
2. మితవాదులు మున్నగు యితరరాజకీయపక్షముల వారినిగూడ నావహించి వారు కాంగ్రెసులో చేరుకొని ప్రాతానాపరుపవలెను.
3. కాననసభాప్రవేశము నాశ్చేపించుటగాని నిరోధించుటగాని ప్రత్యేకముగను పరోక్షముగనుగూడ బహిష్కరణపక్షమునా కెట్టిప్రచారమును చేయరాదు.
4. నాలుగు బహిష్కరణములందును నమ్మకము లేని వారు వానిని పూర్తిగా వదిలివేసి తమ యిచ్చవచ్చినరీతిని వ్యవహరింపవచ్చును. న్యాయవాదులు మరల కొద్దిలలో వాదంపగొరినచో వాదించవచ్చును. బిరుదుములు గలవారును ప్రభుత్వ పాఠశాలలలో ఉపాధ్యాయులుగా నున్నవారునుగూడ కాంగ్రెసులో చేరవచ్చును. వారు కాంగ్రెసు స్థాయికార్యసంఘములలోగూడ సభ్యులుగా నుండవచ్చును.

మహాత్మునిస్వీయము

నేనుచేసిన యీ ప్రయోచనలు అంగీకరింపబడనియెడలను, స్వరాజ్యబహిష్కరణపక్షములకు సంయోగము కుదురనిపక్షమునను, కాంగ్రెసును విశేషముగానుబట్టి రెండుపక్షముల వారునుప్రకృమము మాధులచినయెడలను నేను భవిష్యదముగా నుండును. ఇదియుగూడ నావలెనే తలుస్తలుగా నుండవలెనని నామాటయందు గొంతయు కలవారి కందరికిని ముద్రించెదను. కాంగ్రెసును స్వరాజ్యపక్షమువారికి విశేషమును, వారి నేమరతులను కోరకుడు. వారేవృత్తి నేర్పరచినను అంగీకరింపుడు. వారు కాననసభలలో చేరుచుచినపనికి నిరోధమును కలిగింపకుడు అని నూచించెదను. బహిష్కరణపక్షమువారు నిర్భాగ విధానమునే సాగింపవలెను. ఇతరపక్షములవా రేదైనసహాయము చేసెదమనిన సంగీకరింపవలెను. నిర్భాగ విధానమునందు నమ్మకము కలవారు స్వార్థత్యాగదీక్షను బూనవలెను. కాంగ్రెసును విశేషముగానుబట్టి స్వరాజ్యపక్షమువారిలో తగవులాడుచు కాలమును వృథాచేయుచున్న జరుగవలసిన ముఖ్యకార్యములలో నొక్కటియును కొనసాగదు. ఉభయపక్షములకు అంగీకారము కుదిరినచో కాంగ్రెసుసంఘములం దుండవలెను. ఈ విన్నికలవిషయమున జనసామాన్యమునందుగూడ కక్షలను కలిగించినచో ఉభయపక్షములవారునుగూడ జనీందనీయులగుదురు. అమాయకులగు ప్రజలు కాంగ్రెసుపట్ల చాలభక్తి గలిగియున్నారు. అట్టివారికి దుర్బోధలను చేయరాదు. దేశసేవచేయుట వలన ప్రజలు గౌరవించి యొసంగునధికారము శ్రేష్ఠముగాని కుతంత్రములవలన హెచ్చువోట్లను బడసి ఆరీతిగా పొందెను అధికారము శ్రేష్ఠముగాదు. అది మోషమేయగును గాన ప్రజులము దానిని ముఖ్యముగా వర్ణింపవలెను.

కాంగ్రెసులో అన్నిపక్షములును కలియవలెను

నావాదము దేశీయులకు సంకల్పప్రకరముగ నుండినను మనము నేనుమాత్రము నాకర్తవ్యమును స్థిరపరచుకొంటిని. ఇంతవరకును నాకు సహకారముగా నుండేవా రిప్పుడు ప్రతి కూలురుగ నుండుట నాకు చాలసంతోషకరము. మైని వివరించిన నిబంధనలు నెరవేరకున్న నేను లొంగను అని నేను తెలుపుట లేదు. ఏని బంధనలను కోరకుండగ నేనేను లొంగదను. అన్ని పక్షముల వారును అంగీకరించినచో నేను మహాసభ కధ్యక్షుడవహించి ముందువత్సరమున నడిపించెదను. గాఢాంధకారమున నూర్యకాంతిని చూడగోరుచున్నాను. నాకది చాయామాత్రముగా కనబడుచున్నది; గాని అది భ్రమవీమోక్షము సంశయము కలుగుచున్నది. పోట్లాడుటకు మాత్రము నేనిక పనికిరాదు. నావంటి పోట్లాడునీతి తనపొలిరితనము పోయినదనుట కంటె చెప్పదగిన దింకొకటి లేదు. నాకత్యంత ప్రియులగు వారితోగూడ నేను పోలితిగాని అది ప్రేమపూర్వకమే. స్వరాజ్యపక్షము వారితోగూడ నేను ప్రేమపూర్వకముగనే పోరవలెనుగాని మొదట నాకు ప్రేమగలదని ధ్రువపరచవలెను. నేనిదివరకే ధ్రువపరచితిని నమ్మితిని గాని అది శ్రవణము యిప్పుడు తెల్లమైది గాననిప్పుడు మరల నెనకకు అడుగుపెట్టసాగితిని. ఈవిషయమున నెల్లవారును నాకు తోడ్పడి రెండుపక్షములకును సంయోగమును కలిగింపగోరెదను. కొంతకాలమువరకైన కాంగ్రెసులో అన్ని పక్షముల వారు నుండవలెనని మహాత్ముడువా సెను. (ఎంగుయిండియా)

అనిబిసెంటుగారు

నూలువడుకుట కంగీకరించెను

“మహాత్ముని నిబంధనల కన్ని పక్షములవారు సంగీకరించిరి. డాక్టరు బిసెంటు, జయకరు, నల్లరాజును గాదుగూడ నూలు వడికెదమని వాగ్దానము చేసిరి. సమాఖాన మనుకూలముగా కుదురు సూచనలు కనబడుచున్నవి. ఇట్టియొకమత్యము కుదిరిన గాని అభ్యక్షుడవహించుటకు మహాత్ము డంగీకరింపడు” అని బొంబాయి విలేజురి వార్తాపత్రికకు వ్రాసెను.

జూరి పోసెపుగారు

న్నరాత్రికి బొంబాయిచేరిరి

జూరి పోసెపుగారు వడరాసు ఏర్పేసియు వ్రేలునులో నిన్నరాత్రికి బొంబాయిచేరిరి. అచట విజ్ఞాపితములైన ప్రేమనులో వారికి సునగగన్యాసము మియ్యబడెను. బొంబాయిలో వాయిదు ఆఫ్ యిండియా పత్రికకు సంపాదకుడుగా నున్న పోలను పోసెపుగారుజూరి వాస్తవ్యుగారి సోదరుడుగాన వారిబసలోనే జూరిపోసెపుగారుండురు. పిమ్మట ఆనాడువాదాదు వెల్లి మహాత్మునితో మాటలాడెదరు. (ఆ.వై.)

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 12 వ తేది

శుక్రవారము

మహాత్ముని భిక్షాపాత్ర

గౌరవ మహాత్ముడు భిక్షాపాత్రను చేయని, భారతీయులు స్వయముగ వడికిన నూలును దాగి యందుంచుచున్నది, విన్నవించుచున్నాడు. ఇంత కన్నను తన కేమియు లక్ష్యంలే జనుచున్నాడు. అన్ని సంఘముల వారును అన్ని పక్షముల వారును ఇక్కడను నిర్వహించుచో, మహాత్ముని మానసము సంతృప్తి నొందును. ఈ నూలుతో మహాత్ముడు భారతీయులనె గాక, బ్రిటిషువారిని సయితము ఒండ్లంబ జూచుచున్నాడు. ఇకమీద నెట్టితగిలెలో గాని, ఎట్టికక్షిలలోగాని మహాత్ముడు వల్లనడు. ఆత్మార్పణమంతటితో పూర్తియగును. ఎవ్వ రేడధితుల నవలంబించినను సరియే, ఒక్కరి గంట సేపు రాజమును పూరించి, దిక్కుమాలిన గర్భదర్శిలైన గూర్చి యొకింత తలబొయవలయునని, మహాత్ముడు విద్యాధికులను ధనవంతులను ప్రార్థించుచున్నాడు. మీరు కన్నీళ్ళలో బారాడు చున్నను, న్యాయసాసములలో వాదించుచున్నను, రాయబారిములను నడుపుచున్నను, ఇతరకార్యములన్నిటిలో నిమగ్నులై యున్నను, దీనులను మాత్రము మరువకుడని మహాత్ముడు అంజలిబద్ధుడై సాగిలబడుచున్నాడు. “కలడందును దీనులయెడ” యన, పరిమేష్వరుడు దీనులయందే నివాసము జయుచుండును. వారికొంకే గడ, మహాత్ముడు కొల్లాయిగుడ్డను ధరించి రాటపు పూజ చేయుచున్నాడు.

మహాత్ముడు లొంగినా ? బారాడు కక్షిలకు లొంగినమాట నిజమే. ఇదియే మహాత్ముని అద్భుత విజయము. ఏనాడు లోకాంతిపురుషుడు, సేనాక్షిపాతి నని యంగీకరించెనో, అనాడే ధర్మము పూర్వ విజయము గాంచుచున్నది. అల్పాత్ముడనని మహాత్ముడంగీకరించు చున్నాడు. ఆత్మపరిశోధన మింతకన్నను దూరము బోవునా ? తనను దాగు రెటుగునతడే మహాత్ముని నిర్వచనమున కర్హుడు. భగవానుడు సయితము, అణువులలో నణువై మహాత్ములలో మహాత్మై వెలుగుచున్నాడు. అందుచే మహాత్ముని సూతన విధానమున కెవరును చింతించనక్కరలేదు. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమునందు, మహాత్ముడు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానము, చాల ముఖ్యమయినది. కాని మహాత్ముని యద్వైతమును పలువురు గ్రహంపబాలకబోయిరి. దీని నొకపక్ష ప్రశ్నగ భావించిరి. మహాత్ము డీతరులవై దండయాత్ర వెడలుచు, వారిని అవమానపరుప జూచుచున్నాడని దలచిరి. ఇదియే సందనుకొని, అధికారవర్గమువారు చేజిక్కిన యవకాశముగైకొనిరి. ఇరుపక్షములకుగల భేదములగూర్చి గోరంతలు కొండంతలు జేసిరి. అసహాయోద్యమము నెలగులినదని వెల్లడి జేసిరి.

మహాత్ముని యవజయమును గూర్చి బ్రిటిషుపత్రికలకు తంతివార్త లంశబడెను. తెలిసికొనియని వ్యాఖ్యాన పరంపరలు ప్రకటించబడ జొచ్చెను.

ప్రజలయందు కార్యదీక్షను పురిగొల్పుటయే మహాత్ముని ముఖ్యద్వైతము. దేశమునందు వ్యాపించిన జడత్వమును, ఉపేక్షాభావమును పొగొట్టుట కతడు సంకల్పించెను. కాని, అతని సంకల్ప మన్యభాభావించబడెను. భారతీయుల సంయోగముకొరకై సర్వశక్తిని భారబోయుచున్న మహాత్ముడు, రాజకీయకక్షలలో చీలికనుబెంచి, పరస్పరద్వేషభావమును బుట్టించునా ? అట్టి ఫలితమున కెడము గలుగుటకు బదులు, బహిష్కారముల ననలే వదలివైచి, సంయోగమును సాధింప నెంచుచున్నాడు. ఈ తరుణముననే మితవాదులును, బిసెంటువత్తుము వారును, కాంగ్రెసులో బ్రవేశించుటకు సంసిద్ధులగుచున్నారు. మితవాదుల పలుకుబడి హిందూదేశమునందే గాక, ఇంగ్లండునందు గూడ సంతరించి నది. ఇట్టివారిని విడదీసి వారి నభిమానించినను లాభములేదని, బ్రిటిషు రాజనీతిజ్ఞులకు దోచినది. బిసెంటుగారికి అనుచరవర్గములేదనియు, ఆమెతో సంధిజేసికొని సంత మాత్రాన హైందవ సమన్య పరిష్కారము గాదనియు, వారికి రూఢియైనది. అందుచే మితవాదులును బిసెంటువర్గమువారును, తమ బలహీనతను తాము గ్రహించిరి. తమ కన్నను బ్రిటిషుప్రముఖు లెక్కడు సూక్ష్మదృష్టి గలవారని, వారు గ్రహించిరి. ఇందుకు మితవాదులను నిరసింపజనదు. వారు తమ విశ్వాసముల ననుసరించి బనిచేసిరి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి వాగ్దానములందు మొదటి నుండియు పూర్ణమగు నమ్మకముంచిరి.

అట్టివారు నేడు భ్రమరహితు లగుచున్నారు. బిసెంటు రాయబారమునందు సభ్యులయిన షణ్ముఖుచెట్టిగారు చెలిపిన సంగతు లిందుకు ప్రబలనిదర్శనములు. హిందూదేశపు భావ్యభ్యుదయము, హిందూదేశము మీదనే ఆధారపడి యున్నదను సత్యము ఇప్పుడు చెలిసిన త స్పష్టముగ నిదివలకెన్నడును పరిస్ఫుటమై యుండలేదు. కాంగ్రెసులో బ్రవేశింపదలచిన మితవాద సోదరులకు హృదయ పూర్వక స్వాగత మొసగుట ఎల్లరధర్మము. అన్ని మత సంఘములలో వలె, అన్నిరాజకీయ కక్షలలోను సోదరభావము ప్రబలుట యావశ్యకము. సంయోగ సూత్రము బలపడుట ముఖ్యమగుచున్నది. విదేశేవస్త్రిబహిష్కార మవసరమని, అన్ని పక్షములవారును అంగీకరించెదరు. ఇది జయప్రదముగ జరుగవలయుననిన, కద్దరునిర్మాణము త్వరితముగ జరుగవలయును. హిందూదేశపు మిల్లులు తయారుజేసేడి వస్త్రములు, అత్తల్ప సంఖ్యాకులకు మాత్రమే బనికీవచ్చును. నేడు మిల్లులతో దేశమును నింపుట దుస్సాధ్యము. రాటములును మగ్గములును నేటికిని పలుతావుల బనిచేయుచున్నవి. వాని నెల్లరు నుపయోగించి, వస్త్రలోపమును పూర్తిజేయుటకు సాధ్యమగును. అందుచే కష్టసామాన్య సూత్రము, రాటమే. ఒక్క సంవత్సరముపాటు, ఈ సూత్రమును అనన్యదృష్టితో నవలంబించి పనిజేయుచో, స్వరాజ్య స్థాపన జరుగక మానదు.

శాసనసభా ప్రవేశమున కవకాశమిచ్చుటతో ప్రధాన బహిష్కారము దొలగినది. తక్కుంగల

బహిష్కారములు నిర్మాణాధారములేక వెనుకబడినవి. నిరాకరణ ధర్మము నిలిచియున్నను లేకున్నను నిర్మాణకార్యక్రమము బాగుగకొనసాగుచో, స్వరాజ్యము సమీపించుచుండును. ఇందుకు శాంతివాతావరణమావశ్యకము. పరస్పరకలహములును, సదాంతరాధాంతములును, కార్యసిద్ధిని దూరముజేసి కాలమును వృథబుచ్చుచుండును. కాంగ్రెసుసభ, కద్దరు, అస్పృశ్యులి, హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగ సమన్యలను నిర్వహించుటకు మాత్రమే కంకణము గట్టుకొనవలయునని మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. ఇదివరకున్న జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనలను బలపరచి, విలగుచోటుల క్రొత్త ప్రతిష్ఠాపనలను స్థాపించుటకు, కాంగ్రెసు సభ ప్రయత్నము సలుపవలయుననియు సభ్యుల చందాను నూలురూపముగ గైకొనవలయుననియు, మహాత్మునియద్వైతము. ఇంతవరకయినను కాంగ్రెసు సభ్యు లెకేభావము జూపుచో, బెల్లాం కాంగ్రెసుసభలో మహాత్ముడు దారిజూపగలడు. ప్రజలను త్వరలో గమ్యస్థానముజేర్చగలడు. ఎక్కడ మొదలిడినను, ఎట్టి కార్యక్రమమును చేపట్టినను, స్వతంత్ర నిర్మాణమును చేపట్టకతప్పదని నిరపడినది.

బెంగాలులో మంత్రులవేతనములను నిరాకరించుటవలన, సందిగ్ధస్థితి ఏర్పడి ట్రాన్సుగర్డుశాఖలు ప్రభుత్వవశ మయ్యెను. ఇతిరరాష్ట్రములలో గూడ శాసనసభలలో జాతీయవాదు లధిక సంఖ్యలతో జేరుచో నెట్టిఫలితమును సమకూర్చవచ్చును. కాని ఆపిమ్మట జేయదగిన దేమి? బెంగాలులో విదేశ వస్త్రబహిష్కార ప్రచార విపుడు జరుగుచున్నది. కద్దరునిర్మాణము లేనిది, ఇట్టి ప్రచారము సఫలమగునా ? శాసనోల్లంఘనము నారంభించుటకయినను, నిర్మాణమును చేపట్టక తప్పదు. ఎటుదిగినను, మరల నిర్మాణమువంక కే దేశము మరలవలసి వచ్చుచున్నది. వేరొక మార్గము గనుపించదు. మాటలతో, ప్రసంగములతో స్వరాజ్య మూడిపడు ననునాశ యంతరించినది. స్వశక్తిని నమ్ముకొనిన గాని గమ్యస్థానము జేరుట దుర్లభ మని పొడగట్టినది. ప్రత్యామ్నాయమార్గము గనుపించదు. శుష్కవాగాడబరమున కలవాటు పడినవారికి, నిర్మాణము చేపట్టుట కష్టమని దోచును. మహాత్ముడు నిరంకుశుడని గన్పట్టును. సులభమార్గ మింకొకటియున్నది. దాని నవలంబించుటకు మనస్సుబోవును. నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణము కన్నను, కారాగృహవాస మయినను సులభమని దోచును. వివను, ఒక్కమారి కార్యక్రమ ము విషయ మై శ్రద్ధ వహించు నెడల, దానియందుండెడి మాధుర్య మితర కార్యములందు గోచరింపదు. ఆపయిన ప్రజలు కాల హరణమునకు, సమ్మతించరు.

భారతీయులు వాక్కురులుగాని కార్యశూరులు గారిని, బ్రిటిషు ప్రముఖులెంచుట చేతనే తగిన లక్ష్యము జూపకున్నారు. తేబరుపక్షమువాసు సహితము తమ వెనుకటి వాగ్దానములను మూలబెట్టి, ఉపేక్షాభావము వహించుట కిదియే కారణము. జర్మనుసమన్య, రుష్యాసమన్య, మున్నగు దూరవ్యవహారములకన్నను, హైందవసమన్య తీసిపోయినదా? మరల నొక అధినివేశరాజ్య సమావేశమును లండనులో గూర్చనేల ? ఇదివలకు కూర్చిన సామ్రాజ్య సమావేశము చాలదా ? ఇట్టి విషయములతో ప్రొద్దుబుచ్చుట కన్నను భార

తీయ వ్యవహారమును పరిష్కరించి, ఆశీర్వాదములతో
ఇతరవ్యవహారములను బ్రతిష్ఠా ప్రభుత్వమువారు
రాలోచించగూడదా? నిజమేమనెన, హైందవ
సమస్యను పరిష్కరింపవలసిన యవసరము, ఇంగ్లం
డున కుకను కనుపింపలేదు. శాసనసభలలో జేసెడి
ఎత్తులన్నిటికిని పై యెత్తుల నెత్తుట బ్రతిష్ఠావారికి
మలభమే. వివిధపక్షములలో చీలిక గలిగించుట,
వారికి కష్టముగాదు. అధికారము వారిచేతిలోనుండు
టచే, ఒకరి నభిమానించి వేరొకరిని తిరస్కరించునెడ
ఆంతరంగిక విభేదములు ప్రబలుట సులభమే.
రాయబారములకును విన్నపములకును ఏదియో
మొకవిధముగ సమాధానముజెప్పి పంపివేయవచ్చు
ను. తప్పని సరియగునెడల, సంస్కరణములలో
మరి కొన్నిమాపుల గలిగింపవచ్చును. లా, ఆర్డరు,
జస్టిసు శాఖలను మినహాయించి, మిగిలిన శాఖలను
ట్రాన్సుఫర్ జేసిన, సంతృప్తిజెందువారు కొందరుం
దురు. లేనిచో సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ న్యాయాధిపతి
నిచ్చి, కేంద్రప్రభుత్వమును కడల్పక ఉండవచ్చును.
రాష్ట్రీయ న్యాయాధిపతి ముఖ్యమంత్రి ప్రయోజన రహిత
మగును. గవర్నరుగారి కెక్కుడు నిరంకుశాధికార
మిచ్చుట సహజము. రాష్ట్రీయపాలనము నెప్పుడు
జట్టిననప్పుడు స్వాధీనపరిచి కొనుటకు, గవర్నరుగారి
కనకాశ మియవలయునని, సర్ ఆలీ ఇమాంగారే
కోరియుండిరి. వీరితో నేకీభవించెడివారు కలుపురం
డవచ్చును.

కేంద్రప్రభుత్వమునందు, మిలిటరీఖర్చును నిర్ణ
యించుటకు, ప్రజల కధికారము లేనిచో ఇతరసం
స్కరణముల నెన్నిటిని ప్రసాదించినను ప్రయోజన
ముండదు. అందుచే ముఖ్యశాఖలను అధికారవర్గ
మువారిహస్తమునందుంచుకొని, కేంద్రప్రభుత్వము
నందు పాక్షిక బాధ్యతనిచ్చినను బ్రయోజనముం
డదు. స్వపరిపాలనమును విభజించుట
దుర్లభము. ప్రజలకు స్వపరిపాలనమయినను చేకూర
వలయును. లేనిచో, నిరంకుశపరిపాలన మయినను
నిలిచియుండును. అందుకు మారుగ, కొలది స్వపరి
పాలనముతో విస్తారనిరంకుశాధికారమును చేర్చిన,
మంచినిరుతో ఉప్పునీరు నధికముగ జెచ్చిన చంద
మగును. అందుచే స్వపరిపాలనమున కేవియ ప్రత్యా
మ్నాయములు గాజాలవు. జన్మన్యాయాధిపతి
విభజించుట దుస్సరము. ఏ దేశమునందును ఇట్టి
ప్రయత్నము జరిగియుండలేదు. ఇతర దేశములమీట
యేల? అధినివేశరాజ్యములకు పూర్ణ స్వాతంత్ర్యము
నొక్కమా రిచ్చియుండలేదా? తిరుగుబాటు జూపిన,
దక్షిణాఫ్రికా బోయరులకు సయితము, యుద్ధానం
తరము పూర్ణస్వాతంత్ర్యము ప్రసాదించబడెను.
ఫ్రెండుకును, ఈజిప్టుకును, ఇటీవలనే సంపూర్ణ
స్వపరిపాలన మొసగబడెను. ఒక్క హిందూదేశము
నందుమాత్రము అపూర్వమగు నేర్పాటుల జేయ
నెంచుటచే, ప్రస్తుత సందర్భానికి జనించినది. ద్వంద్వ
ప్రభుత్వవిధానము నేలగులినది. దీనిని మరల పైకి
లేవనెత్తివలయు నని, సురేంద్రనాథ బెనర్జీ ప్రభృ
తులు నలహానిచ్చినను, అయ్యది సాధ్యపడదు. కాని
ప్రస్తుతాందోళనమునకు ఫలితముగ బ్రతిష్ఠా ప్రభు
త్వమువారు స్వపరిపాలనమునకు దారిజూపని మరి
కొన్ని సంస్కరణములను ప్రసాదించిన ప్రసా
దంపవచ్చును. ఇవియైనను లభింపవేమోనని సంశయ

ఆంధ్ర గాంధీ మహాత్ముని వూజు నిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

12.9.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు

చందాలు

48799-8.5

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు

ఇదివఱకు

23881-14-11

పూజానిధికి సమర్పించు చరణ మా:— కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లెబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు

ముజెంది, ప్రజల సంతోషమును కట్టిపెట్టుచో,
స్వరాజ్యము త్వరలో లభించుట దుర్లభమగును.

సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును సంపాదించ
వలయుననిన, హిందూదేశమునందే స్వరాజ్యసాధము
నకు బునాదులను నెలకొల్పవలయును. ప్రజల
స్వయంకృషి వలనను, నిర్మాణదీక్షవలనను, ఇక్కా
ర్యము తప్పక నెఱవేరును. ప్రజల కృషివలన, సత్వర
ఫలితములు గనుపింపక బోవచ్చును. ప్రసంగము
లతో గ్రంథములు నిండకబోవచ్చును. వాదప్రతి
వాదముల కవకాశ ముండకబోవచ్చును. కాని
కార్యసిద్ధి ఏ మాత్రము గలుగుచున్నను, ఆంగ్లేయ
ములో చురుకులుపుటను. వ్యాపారదృష్టిగల బ్రతిష్ఠా
వారు, వాగాడంబరమునకును కార్యదీక్షకును గల
భేదమును కనిపెట్టగలరు. కార్యదీక్ష కలవాటుపడిన
ప్రజలు స్వరాజ్యమును స్వయముగ నిర్మించుకొన
గలరని; వారు విశ్వసించుదురు. అట్టితరీ, ఉపేక్షాభావ
మును వదిలి, స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు ఇంగ్లండు
తోడ్పడకమానదు. బ్రతిష్ఠా స్వభావమును గుర్తెత్తి
గిన వారి కీ సంగతి తప్పక బోధపడును. ఆ కార
ణముచే, ఇతర మార్గము లెన్ని గనుపించినను,
నిర్మాణసాధనను ముఖ్యమని ఎంచుచో, స్వరాజ్య
సమస్య సులభ పరిష్కార యోగ్యమగును.
గాంధీ మహాత్ముడు గావించెడి విన్నప
మిదియే. నిరాకరణ నిర్మాణములకు
సన్నిహిత సంబంధము గలదని, కలుమార్లు దెలిపి
యుంటిమి. రెండును జతగ కొనసాగుచున్నచో,
భారతజాతి సత్వరవిజయము గాంచెడిది. కాని అట్టి
యవకాశము దప్పిపోయెను. మహాత్ముడు స్వాతం
త్ర్యమును కోల్పోయిన సమయమున, పరిస్థితులు
విషమమయ్యెను. విశ్వాసము దగ్గను. స్వతంత్ర
శక్తి కొరవడెను. మహాత్ముడు నిర్బంధవిముక్తిగాం
చులోపల, దేశదృక్పథము చాలవరకు మారెను.
మహాత్ముడు మరల పూర్వపరిస్థితులను నెలకొల్పుటకు
జేసిన ప్రయత్నము లస్వభావావింపబడెను. అందుచే
నిరాకరణ పద్ధతినిగూర్చి మహాత్ముడు తనపట్టుదలను
వదిలుకొన దలచుచున్నాడు. స్వరాజ్యపక్షమువారి
హృదయములో గలిగిన యనుమానములను తాను
తొలగింపజాల నందులకు, మహాత్ముడు తంతయు
చింతించుచున్నాడు. ప్రేమచేతనే, స్వరాజ్యపక్షము
వారిని నమ్మించుటకు సాధ్యమగునని, మహాత్ముడు
భావించుచున్నాడు. సంపూర్ణమగు నాత్మ సమర్ప
ణమే, అనుకూల ఫలితము నొన గు న ని అ త ని
య ద్వేషము.

నిరాకరణపు ముఖ్యప్రయోజనము, నిర్మా
ణమునకు ప్రజలదృష్టిని మరల్చుటయే. నిరాకరణ
సహాయమంతగ లేకున్నను, నిర్మాణమును ప్రజలు
చేపట్టుచో, అసహాయోద్యమప్రయోజనము సిద్ధించు
ను. మహాత్ముడు నిమిషములను వదిలి ఒక్క అర
గంటసేపు నాలుగు డీయవలయునని మాత్రము
ప్రజలకు పిన్నించుచున్నాడు. వరసరి విమర్శ
నములను మాని, ఈ యొక్క విషయమును
గూర్చియైనను, అన్నిపక్షములవారును ఏకీభవించె
దరా? హిందూదేశపు మానమును కాపాడదరా?
భుక్తినిముక్తిని ప్రసాదించు సులభసూత్రము నవలం
బించెదరా? మహాత్ముని పరితాపమెంతి గాఢమో,
అతని వాక్యములను బట్టి గ్రహింపవలెను. భార
తీయుల పరితాపమంతయు అతనియందు మూర్తిభ
వించియున్నదనుట అతిశయోక్తి గానెదదు. సత్యా
గ్రహపద్ధతులయందు మహాత్మునికి విశ్వాస మేమా
త్రము తగలేదు. కాని, భారతీయుల నందరను
విశ్వాస హృదయుల జేయజాల నయితని గదా
యనియే, అతిడు పరితపించు చున్నాడు. సత్య
ద్రష్టల కీట్టి పరితాప ముండుట సహజమే గదా!
అందుచే సర్వకార్యములను వెనుకకుబెట్టి “భిక్షాం
దేహి” యని మహాత్ముడు బయలుదేరు చున్నాడు.
పరమశివుడుగూడ వెనుక భిక్షులను జేసియుండెను.
జ్ఞానోపకారము జేసెడి భిక్షులను, హిందూ
దేశమున మొదటియండియు సన్మానము బడయు
చుండెను. ఆర్యసాంప్రదాయముల కిది విరుదము
గాదు.

మహాత్ముని భిక్షాపాత్ర అచిరకాలములో
నూలుకానుకలతో నిండి, హైందవమానసంరక్షణ
కుపయోగించు గతి!

గంజాం మండలసభ

సవరణ

“కాంగ్రెసు క్రిడును మార్చవలెను” అని బెల్గాంకాంగ
సువారిని కోరుట కుపపాదించబడిన తీర్మాన ముమోదించబడె
నుగాని వీగిపోలేదు. అనుమారుడు 24 మందిగాని 14 గురు
కాదు. 9 వ తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో సారబాలుగా పడినది.
కళింగపట్నములో సభముగిసిన పిమ్మట క్రియంతి బాలుకు
సాంబమూర్తిగారు మున్నగువారు శ్రీభాకుళము, బొంతల
కోడూరు, పద్మావతి, మున్నగుపట్నముల కేగిరి. ఆచట భాన
మకు స్వాగత మొసగబడెను. అచట వారు సభలలో సుపస్య
సించిరి. 11 వ తేదీ మధ్యాహ్నముకు వారందరును బరంపుర
ముచేరిరి అని స్వకీయవితరణ బరంపురంనుండి తంతివార్త
నుంపెను.”

విదేశ వార్తలు

ఇండియాలోని పత్రికా సంపాదకులు

బ్రిటిషు పత్రికా ప్రచారకుల చర్య

లండన్, సెప్టెంబరు 10:— మాట్లాడునందు జరుగుచున్న పత్రికా సంపాదకుల రచనల సంఘము వార్షిక సమావేశమునందు ఇండియాలోని పత్రికా సంపాదకుల స్థితిగతులను గూర్చి చర్చ జరిగెను. ఈ సంఘము సభ్యుడొకడు బర్మాలో నొక పత్రికకు సంపాదకుడుగానుండెను. ఒక నాడు పత్రిక మేనేజరు యీతను ముద్రింప నిరాకరించిన ఒక వ్యాసభాగమును నిర్లక్ష్యముగా పత్రికయందు ప్రకటించెను. అంతట యీతను తన ఉద్యోగము విడిచివచ్చి కేపించిన శీతమును, తిరిగి ఇంగ్లాండువచ్చుటకు ప్రయాణము ఖర్చులనుగోరగా పత్రికాధిపతులయడెను.

ఇండియాను పత్రికాశాసనము ప్రకారము పత్రికలోనేమి ముద్రింపబడినను సంపాదకుడే బాధ్యుడు— సంపాదకునిమాట త్రోసివేసి మేనేజరులుగాని వ్యవస్థాపకుడుగాని ఏదీ ప్రకటించినను ఆయన బాధ్యుడని చర్చలో చిలువబడెను. పై కేసు బ్రిటిషు పత్రికలకు విచారణకై రాగలదు.

ఈ సంఘసభ్యులు సంపాదకీయ బాధ్యతలనుగూర్చి పోరాడునపుడు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు తోడ్పడవలె నని జోరును సభవారు తీర్మానించిరి.

భారత పరిశ్రమలయందు

సంస్కరణము

ప్రధానముగా గోరుట

ఇ. తల్పుగాను. కానున్నుసభలోని సభ్యుడు, వర్తక సంఘసమావేశమునందు వాల్ల నగరును ఉపన్యసింపుచు, భారతదేశమునందు రాజకీయ సంస్కరణములు జరుపుటలో పునః చాలకాలమునుండి జరుగవలసియుండిన పరిశ్రామిక సంస్కరణములు జరుపవలసి యుంచునని చెలిపెను. దీనిగూర్చి చెయిరి మోరాలు పత్రికలో పత్నెలుగాట్టు వ్రాసిరి. ఇండియాదేశ పాలనమును కేవలము రాజనీతిజ్ఞుల చేతిలోనుంచినందువలన గల ప్రమాదమును ఆయన సూచించెను. పై వైన మార్పులు తేసి యూరుకొన్నచో కార్యకుల యవస్థ యధావర్తిగానుండును. భారతదేశ పారిశ్రామికాభివృద్ధికి మూలము పాటింపని వారియాధీన మగుదురు.

“రాజకీయాంగోళనల నాయకులనుండి వేరుచెట్టుకొని ఇంగ్లాండు విద్యుదు ఇండియాలోని పరిశ్రమలగూర్చి గాని, కార్యకులగూర్చిగాని ఏమియు తెలియని శైవ్యమనుభూలను ఆయన ఉపన్యాసమునందు ద్వేషించెను. విశాలము గు నట్టి యు ప్రవాహాన్నియూపావనాభిప్రాయములను గలిగియుండు రాజనీతిజ్ఞులు పనివారుగోరు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమునకు గూడ సావధానము కలిగి యుండురని దురభిప్రాయ బడి తిర్చిలో గార్చుట దోషియందుగు.

భారతదేశమునకు రాజకీయస్వాతంత్ర్య మొసంగినచో మిగిలినవిషయము లన్నింటియందును, భారతీయపనివాండ్ర కనుకలముగనే జరుగునని ఆయనతలంపని దోషిచెడిది. భారతీయ పనివాండ్రు తమ యభివృద్ధికై భారతరాజకీయ నాయకుల యందే ఆధారపడియున్నచో చాలకాలము వేచియుండువలసి వచ్చునని నాయభిప్రాయము.

“వారికి బ్రిటిషు వర్తకసంఘోద్యమము సహాయము విశ్లేషము. వాటికి సహాయము జేయుటలో ఒక విశేషమైన రాజకీయసంస్కరణము లేరనియవశ్యకమో పరిశ్రమల సంస్కారముగూడ సంతయావశ్యకమని యెత్తిచెడి గలిగిండుటయే. మొదటిది దేశీయవరకు రెండవది ఆంధ్ర పరుసరాదు”.

రూపు ఆక్రమణము

మొండివారికి లాభము

మొండి ఆక్రమణ ఆక్రమణకావచ్చునని, శ్రేయించి వారికిమాతము లాభకరముగనుండెను. బ్రిటుపత్రికకు పారిసు విలేఖరి చెడిన ప్రకారము, శ్రేయించి విలేఖాంగముంట్రి ప్రకటించిన రూపు ఆక్రమణ అధికనివేదకయందు ఖర్చులగంటె జన మొత్తము, 190 మిలియన్ ఫ్రాంకులు 1928 జనవరి 11 నుండి 1924 జూన్ 31 తేదీకి యుండెను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభ

సభాధ్యక్షునియోజనము 16 తేదిని ఆహ్వాన సంఘమువారు గావించెదరు. గాన జిల్లా సంఘములవారు తమ తమ సూచనలను 15 తేదిలోగా తప్పక పంప వ్రాతితులు.

అదిని వేశముల సమావేశము

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి అన్నవృత్తి

దక్షిణాఫ్రికా పార్లమెంటునా?

లండన్, సెప్టెంబరు 11:— అధినివేశరాజ్యముల సమావేశము గూర్చి ప్రతిపాదికిని కన్నుగప్పివట్టున్న దని శేఖర్మొను విలేఖరి బ్రిటుపత్రికకు వ్రాయుచున్నాడు. దక్షిణాఫ్రికానుండి ఒక ప్రతినిధిని బంపుటకు జనరలు హెర్బర్ట్ బాబాగారిని ఒప్పించిరి అని భావించుచున్నాడు. విలుటకు చాలమంది ఆశ్చర్యపోయిరి. అంతవరకు హెర్బర్ట్ బాబాగారు దక్షిణాఫ్రికా పార్లమెంటుకు వ్యతిరేకముగా నున్నారని యచ్చటి ప్రజలకు తెలియదు. ఆసమావేశము ఏర్పడిగా జరుగనో, ఎప్పుడు జరుగనో ఏమి చెప్పింపబడునో, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారికి తెలియదు. ఈవిషయమున తగిన సమాచారమునకై వారు ఎదురు జూచుచున్నారు. విలేఖ విషయములగూర్చి అధినివేశ రాజ్యములలో సంప్రదించునట్టి చక్కను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు వదలింపబడిన జూచుచున్నారు కాబోలును. ఇది ఒక వేశ నిజము యైనను సదరు సమావేశము కేవలము వృథాకాలయాపన మగు నని యుక్తమైన వారు చాలమంది యభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈ సమావేశము సరిగా సామ్రాజ్యసమావేశము వంటి రేయగునని కొందరు పొరబడుచున్నారు. నిజమేమన, ఇప్పటి కైనను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును విపులముగ చెలుపరైరి. ఇట్టి విషయములలో అధినివేశ రాజ్యములకు తెలియబడుచుండునట్లు శ్రద్ధలేదని చెల్లడియగుచున్నది.

యూరపులో కమ్యూనిస్టుల సంఖ్య తగ్గెను

యూరపునందు కమ్యూనిస్టుపక్షము నానాటికి తగ్గుచున్నది. యూరోపునందు ముఖ్యపట్టుములలో కమ్యూనిస్టు పక్షమువారిసంఖ్యలు సోవియటుపత్రికలలో ప్రకటించబడినవి. దానిని గమనించి బ్రిటుపత్రిక వ్రాయుచు, ఈపక్షము షీ టించుచున్నట్లులు సోవియటులే ఒప్పుకొనుచున్నారని చెలిపెను. కమ్యూనిస్టులకు యంతగర్వపడుట కేమియులేదు. 1920 లో వారిసంఖ్య యూరపుఅంతటిలోను 1,064,000. ఈయేడు 890,990 ఉన్నట్లులు సోవియటుపత్రికలో ప్రకటించబడెను. ఇచ్చటి విషయము 240,990.

ఆయుధముల తగ్గించుట

పార్లమెంటు ప్రభువు అభిప్రాయములు

జనీవా, సెప్టెంబరు 11:— జాతిసమితిసభ మాడన ఉపసంఘమునందు ఆయుధముల తగ్గించు సలహాగూర్చి పార్లమెంటు ప్రభువుగా రిట్లు చెలిపిరి. జర్మనీదేశము జాతిసమితిలో సభ్యునిగా లేనంతకాలము ఏవిధాన మేర్పరిచినను పూర్తి కాజాలకు. జర్మనీ సమితియందు కేరసపుడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు విశేషముగా నొకవిధానము చేర్పరచి చక్కకు చెడుదురు.

రషీయనుసంధి

లాయడుబారి గారి నిరసనము

రషీయనుసంధి కేవలము ఆనాలోచితమైనదని నిరసిం చిరి సోవెట్లులు గలిగించిన ఒత్తికి ప్రధానమంత్రి నిర్వంధముగ అంగీకరించెను. ఆరాచకమునకు ప్రోద్బలమొసగువారి విని యోగ్యులు మోయ్యగ ధనమొసగుట చెట్టితనము. లిబరలు పక్షమువారి సందర్భమున వాట్లాడు మారకుండినే ప్రజాగౌరవమును గోల్పోవుదురు. ఈ సందర్భముగా ప్రభుత్వమువారు ప్రజలను ధనము గోరినవో తప్పక ఆపజగము గాంచురు.

లాయడు బాట్టిగారు ప్రభుత్వముయొక్క వివిధవిధానమును అంగీకరించెను. బర్మిను హెడుగాకలేఖ నామోపించెను.

ఇండియా, న్యాయ కార్యదర్శి

డిప్యూటీల నియమించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 10:— ఇండియా స్టేటు సెక్రటరీ గారు సర్ మాల్కము నేటనుగారిని డిప్యూటీ అండరు సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేటుగా నియమించిరి (సర్ ఆర్థరు హిర్ట్జులు గారి సానే). కాయ్యలు ఫిండ్లేటరు స్టేషన్లుగారిని ఆసిస్టెంట్ అండరు సెక్రటరీగను, ఇండియా కౌన్సిలు ఆఫీసునందు గుమాస్తాగను నియమించిరి.

అండరు సెక్రటరీ ప్రొఫెసరు రాబర్టు రిచర్డ్సుగారు డిప్యూ. డి. లాంకికిను గారిని ప్రొవీంటు సెక్రటరీగా నియమించుకొనిరి.

న్యూగ్యూయోనా

ఇదివరకు జర్మనువలసరాజ్యముగా నుండిన న్యూగ్యూయోనా స్వతంత్ర ప్రభుత్వమును పరీక్షింపబోయిన జాను ఆన్సువర్తు గారు పరిపాలనకు తోడ్పడుటకు సలహాసంఘమును నియమించుకొనమని శిఫార్సుజేసి, ఆరియావాసులనుగూడ చేర్చుకొనమని గోరెను.

ఇంగ్లాండు - ఈజిప్టు

సంధికుదురు సూచనలు

లండన్, సెప్టెంబరు 11:— లండన్లో జరుగుటల ఫాషా గారునురామ్సే మన్రోనాల్డుగారును కలిసి మాట్లాడుచున్నారు. దానిఫలితముగ నొప్పమేలుకలుగునని ఈజిప్షీయులు తలంపుచున్నారు. ఈసందర్భమువలన సంధిలేపుక స్థిరపడునట్లుదలంపుచున్నారని ఆల్బాండ్రియావిలేఖరి బ్రిటుపత్రికకు వ్రాయుచున్నాడు.

సూడాను ఆక్రమణ

గ్రేటుబ్రిటిషు. ఏర్లాండు దేశములందుగల ఈజిప్షీయును సంఘమువారు సూడానులో సెప్టెంబరు 7 వ తేదీన బైరుజేయ బడినవారిని విడిపించి ఆక్రమముగా జరిగిన ఆక్రమణను అంత మొందింపవలెనని గోరుచు ప్రధానామాత్యునికి తంజివార్తనిచ్చిరి.

సూడానుదేశనాయకు లేయను రాజకీయసభనుగాని మరి యేసభనుగాని జరుపలేదని విర్మూనిగారు ఆరెజిస్ట్రేషన్లలో ప్రకటించినట్లు మార్క్సమువార్త చెలుపుచున్నది. సూడానుస్ట్రీ లెవ్వరును ప్రచారమునకు బూనుకొనలేదని ఆయనచెలిపెను.

మీడియకప్పుపై నిలచి ఉపన్యసించి మతసమరమును జరుపమని ప్రజల హెచ్చరించుచే బైరుజేయబడిన సూడాను దేశీయుడు చెట్టివాడని రుజువుచేయబడెను.

జారియాలో విషవము

జాతిసమితిసభలో తీర్మానము

కాన్స్టాంటినోపిల్, సెప్టెంబరు 12:— కాకసమురాజ్యమునందు విప్లవోద్యమము చాలతీవ్రముగ జరుగుచున్నది. చాల దూరమునకు యుద్ధమువ్యాపించినది. ట్రాంస్కాకేసియానందు దక్షిణభాగమునందు తూర్పుభాగమునందు గొప్పయుద్ధము జరుగుచున్నది. అచ్చట బాని విప్లవకులకు చాలావట్లు అపజయము గలిగినది. తిరుగుచాలుదారులు బ్రిటిషు, తుర్కాయిసునగరముల ఆక్రమించిరి. బాటమునుగూడ ఆక్రమింపనున్నారు.

జార్జియాలోని పరిస్థితులను శ్రద్ధగా గమనించుచువలగునంత త్వరలో కాంతి సంఘాపించుయోర్కాట్టులు కేయవలెనని జాతి సమితివారినిగోరుచు బ్రిటిషు, ఫ్రెంచి, చెల్వీయను ప్రతినిధులు జాతిసమితిసభలో ప్రతిపాదించుటకుగాను ఒక తీర్మానము నంపిరి. మన్రోనాల్డుగారును హెర్బర్టుబాబాగారును జనీవా విషయ లో పున జాన్ యుండి విన్నపముచేసెట్లు మోర్కొనబడెను.

జాతీయమితినభ

నల్ల మందుగూర్చి చర్చ
(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

జాతీయమితినా 5 వ ఉపసంఘమువారు నల్లమందు విషయము చర్చ ప్రారంభించగా ఘనోపసంఘము గొట్టు మాట్లాడిరి:—“నల్లమందు ప్రపంచమంతటను వ్యాపించిపోయినది ఈవ్యాపారము నిలుపుజేయవలెననియే వైవాచారి యుద్దేశము. కాని దురదృష్టవశమన వారు సంధిపరతులకు బద్ధులుకావలసివచ్చెను.

వైవాచారి విదేశీయులకును స్వేచ్ఛగా హక్కులనుభవించుచుండుటచే తనకు కావలసిన నల్లమందు పరభరాజేశికొనుటయే చీనాదేశమునకు కష్టమగుచున్నది. ఈచెడుగుబాటుటకు చీనాదేశము తనకేక్రికొనిది పాటుబడును. కాని యితరదేశములుగూడ సహాయముజేయవలసి యుండును. జాతీయమితి మూడవ సమావేశమునందు నిర్ణయించినట్లు దిగుమతి సర్టిఫికేటుపద్ధతిని చీనావారు అవలంబించియే యుండుననికాని, పెకింగులోని విదేశాంగమంత్రివద్ద మింకను అనుమతింపలేదు. చీనాలోని కేంద్రప్రభుత్వమువారు తమ కాసనమును పూర్తిగా అమలుజరుపుట కెప్పుడు అధికారముకలిగిన అప్పుడు నల్లమందువ్యాపారమంతరించును. ఈవిషయమున ప్రజాభిప్రాయము తెలిసికొనుటకువారు ప్రయత్నించిరి కాని, చీనాప్రభుత్వమువారు తమ రాజకీయాధికారముతో జోక్యము కలిగించుకొను భంగముకలిగించు యేపనికొనడ అంగీకరింపరు.

నూతన టర్కీ-రాయబారి

లండనులో టర్కీ-దేశము రాయబారిగా నూతనముగా వచ్చిన జకెటుబేగారు, తనకు సాధ్యమయినంతవరకు ఆంగ్లేయులకు టర్కీ-వారికి మైత్రిగనుండునట్లే జేసెదనని రూటరు ప్రతినిధికి చెలిపెను.

స్పెయినులో యుద్ధము

కాలానగరమువద్ద మూడు స్పెయిను సైనికదళములు శత్రువుల వైద్యమును ఓడించినట్లు మొరాకోవార్త తెలుపుచున్నది. ఏరికి ఏరోస్టేల సాహాయముండెను. 16 సైన్యములు 14 నేటిపులివినులు స్పెయినువారికి నష్టమువచ్చెను.

చీనాలో యుద్ధము

విదేశీయులరాక యనవసరము

చీనాలో ప్రస్తుతము జరుగుచున్న రాజకీయసంరంభమునందు యితరబలమేదియును చేరగూడదని నుడువును పెకింగు విలేఖరి ప్రైముస్పత్రికు యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—“ఈ దేశములో ముఖ్యమైన రెండుపక్షములకు గల చాలబలము లిప్పుడు విచారించవలయున్నవి. విదేశీయులు జేయవలసినపని యేమన దూరముగనుండి జూచుచు బలవత్తరమగువారికి జయము గొరుటయే. గౌరవమునుసంపాదించి అధికారము చెలాయించుటకు తగినలయుగల పక్షమువారు విజయమొందినచో విదేశ ప్రభుత్వములు వారితో సరిహద్దుముగ ప్రర్తింపవచ్చును. ఇప్పటి మట్టకు రెండు పక్షముల వైద్యములను పోషించుకొనుటకుదేశముతలదిల్లిబోవుచున్నది. విదేశీయులు జోజ్యముకలిగించుకన్నచో యుద్ధము శిఘ్రముగముగియుటనిజమే గాని, అందువలన వైరము తగ్గును.”

షాగింగ్, సెప్టె 10:—చాంగ్టులిన గారికి బాగుగ ఆరితేరి సమర్థులైన 150,000 సైన్యముగలదని లూయంగుసియాంగుగారి తావునకు చెలిపెను.

వైనాకు ఆయుధములు - జర్మను నావ పట్టుబడుట హాబుర్గ అమెరికను నౌక ‘బిల్టెబర్గ్’ అనుపేరుగలది కొలంబోమిదుగా పూర్వీకమునకు పయనముకాగా త్రోవలో కష్టముననీరలు వెనకే అందేమయిన ఆయుధములు వైనాకు బోవుచున్నదేమో వెదకిజూచిరి. కాని యగుపటలేదు. అందు రెండు ఏరోస్టేలును, 15, 18 కేసులు మందుగనుండును బీనానుండి బాపానుకుబోవుచున్నట్లు తెలిసెను.

సింగపూరువద్ద రిజిమ్యా ఉద్యోగులు మరల నాడవెడకి 15 పిస్తోలులు, 2 రివాల్వరులను 1600 కాండలు మందుగనుండు ఒకచాకలివాని గదిలో కనబడినది. వాని అరెస్టుజేసిరి.

వై సికులుపై ప్రపంచయాత్ర

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

పార్టీ చాలభటుడు

సోఫియా, 12:—దేవారు అను పార్టీ చాలభటుడు (బొంబాయి) వైసికులుమీద ప్రపంచయాత్ర ప్రారంభించెను. నిన్న (11 తేదీ) కాన్సాంటిన్సోపిలునుండి సోఫియా జేరెను. కాకేసియా దేశమువారివచ్చుటకు తానేప్రపంచవ్యక్తియనియు, అదిచాల కష్టమయిన మార్గమనియు దేవుడు చెలిపెను.

రోజునకు 8 గంటల పని

వాషింగ్టను ఒడంబడిక ఖాయపడెను

వెర్మి, సెప్టెంబరు 10:—ఇంగ్లాండు, ఫ్రాన్సు, బెల్జియము, జర్మను రాజ్యముల కార్మికమంత్రులు సమావేశమై నేడు చర్చముగించిరి. వాషింగ్టను ఒడంబడిక ప్రకారము కార్మికులు దినమునకు 8 గంటల పని జేయునట్లు యేర్పాటు జేయుటకు నిశ్చయించిరి.

జర్మను ఆర్థికశాసననియమములపై విదేశీయుల అధికారమునకు తా నంగీకరింపజాలనని జర్మను మంత్రియనెను.

ఈ ఒడంబడికయందు సంతసిము జేసిన వారందరు ఒక్కరీతి నియమములకే కట్టుబడియుండురు. దీనికి వ్యతిరేకముగా నెవరు ప్రవర్తించినను, రెండవవారు అంతర్జాతీయ కార్మికాధికార సంఘమునకు ఫిర్యాదు జేసినచో ఆకేసు అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమునకు వచ్చును. కావున యీ విషయమున జర్మను ప్రభుత్వమునకు శిఫార్సు జేసెదనని మంత్రి హెర్బర్ట్ బర్న్సుగారు చెలిపిరి.

అల్బర్టు థామసు అంతర్జాతీయ కార్మికకార్యాయము దైర్ఘ్యముగారు చివరకు సమావేశమును ముగించుచు, ఒడంబడిక తప్పక ఆమోదింపబడగలదని నుడివెను.

చికాగోలో పిల్లవాని హత్య

ఇరువురు యువకులు శిక్షించబడిరి

చికాగో, సెప్టెంబరు, 10:—రిచర్డు లీమాయనవాడును వాధను లియపోల్డు అనువాడును, 19 ఏండ్ల విద్యార్థులు లక్షాధికారుల కుమారులు. 14 ఏండ్ల విద్యార్థి రాబర్టు ఫ్రాంక్స్ అను వర్తకబాలని హత్య గావించినందులకు కోర్టులో విచారించబడిరి. వా రాచాలని దొంగిలించుకొనిపోయి హత్యగావించిరి. కావున వారిరువురకును హత్యకుగాను యావజ్జీవదీప్తిపాంతరవాస శిక్ష విధించిరి.

నయ్యదు హుస్సేనుగారు

అమెరికాలో కోటిశ్వరుని కుమార్తెను

పెండ్లియాడిరి

వెనుక అలహాబాదులో ఇండిపెండెంటు పత్రికకు సంపాదకుడుగా నుండిన నయ్యదుహుస్సేనుగారు అమెరికాలో నౌక కోటిశ్వరుని కుమార్తెను పెండ్లియాడెను. ఇక జీవితశేషమును అమెరికా దేశమునందే గడుపుట కాయన నిశ్చయించెను. (అమృతబహు.)

నర్దారు సింగుగారు

మరల అరెస్టుచేసిరి

జలందరులో దేశసేవక పత్రికా సంపాదకుడగు నర్దారు సింగుగారు రెండునెలలకేక్కు నుభవించి యిటీవలనే చెరసాలనుండి వచ్చిరి. ఆయన మరల సంపాదకత్వము వహించి నెలదినము జేయెనది. పోలీసువారు మరలఆయనను అరెస్టుచేసిరి. పోలీసువారు పత్రికాకార్యాలయమువద్ద కావోయన్నారు. (అ.ప్రె.)

డక్టర్ అంజుమాకొనభ - వింతిత్తిర్యారము

డక్టర్, సెప్టెంబరు 11:—వంగరాష్ట్ర మంత్రులశివముల వినయమై ప్రతికూలముగా జోట్లనిచ్చిన మహమ్మదీయ సభ్యులనడతకు విచారమును దెలియజేయుచు డక్టర్ నజీల్లా అంజుమాకొనభ ఒకతీర్మానమును చేసి. (అ.ప్రె.)

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ

స్థలనిర్దేశము

సెనెట్ మ.దిరమునందలి సభ

ఒక విలేఖరి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—5 వ తేదీని సాయంత్రము 4 గంటలకు వైస్ చాన్సలర్ గారు ఆఫీసియేటెడ్ కాలేజీల సంఘమునందలి ఆంధ్రసభ్యులను భవిష్యత్కాలమున నిర్మితము కావలసియున్న ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు స్థల నిర్దేశము జేయుటకై సమావేశము గావించిరి.

వైస్ చాన్సలరుగారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ సమస్య ప్రస్తుతము తీవ్రముగ నున్నదనియు సభ్యులు దానిని గూర్చి తమ యభిప్రాయములను తెలుపవలెననియు పలికిరి. గుంటూరు వాస్తవ్యులగు దేవరగారు తమకులు విశ్వవిద్యాలయము తమకు చేరువగున్న కారణమున విశేషలాభము లందిరనియు, ఆంధ్రులను నట్లే తమ విజ్ఞానవికాసములను పెంపొందించుకొనవలెనన్న ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయనిర్మాణమత్యవసరమనియు నిరూపించిరి. విద్యాశాఖాధికారిగారగులిటిల్ హేల్సుగారు సభ్యులను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయనిర్మాణమును గూర్చియు అందులో ముఖ్యము దానికి కావలసిన ధనసాహాయ్యమును గూర్చియు, అభిప్రాయము చెలుపగోరుచు, ఆంధ్రదేశమున రెండు కాలేజీలను కలిగిన నగర మొక్కటియైనను లేకపోవుట గమనింపదగిన విషయమని తమ స్వీయాభిప్రాయమును మాత్రమే అనధికార రీత్యా వెల్లడించిరి. అంతట వైస్ చాన్సలర్ గారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము విషయమున నెల్లర కేకాభిప్రాయము కలదాయని యడిగిరి. కాని మద్రాస్ విశ్వవిద్యాలయమే తమకు ఆనుకూలమైనదనియు, ఉత్తరసర్కారులలో నేర్పరుపబడు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము తమకు ప్రయోజనకారి కాజాలదనియు విచిత్రవాదన చేయసాగిరి. బల్లారి వాస్తవ్యులగు రంగ నాథ మొదలియారుగారు అనంతపురములో నొకటియు, ఉత్తరసర్కారులలో నొకటియు మొత్తమున రెండు విశ్వవిద్యాలయముల నేర్పరుపవలెననిరి. నేడుమాడ ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ ముండకూడదను ఆంధ్రులున్నందుకు దేవరగారు తమయాశ్చర్యమును వెల్లడించిరి. కాని తీర్మానము వోటునకు పెట్టబడినప్పుడు కొంతమంది తెటస్థులుగ నున్నను ప్రతికూలముగ నెవ్వరును సమ్మతుల నొసగలేదు.

తరువాత విశ్వవిద్యాలయ స్థలనిర్దేశమును గూర్చి తీవ్ర చర్చ జరిగెను. విశాఖపట్నము కాలేజీ క్రిస్టిపాలు కల్లెస్ సామి అయ్యరుగారు చల్లవై నప్రదేశము కనుక వా లేరునందుగాని విశ్వవిద్యాలయ ప్రారంభమునకు వలసిన వ్యయమునంతయు భరింపగల యుదాహరణ మహారాజాగారిసగరము కనుక విజయ నగరమునందుగాని విశ్వవిద్యాలయము నేర్పరుపదగిననిరి. పర్లా కిమిడి కాలేజీక్రిస్టిపాలు వై. రామమూర్తిగారు నిట్లే యభిప్రాయ మొనగిరి. బందరు నోబిల్ కాలేజీక్రిస్టిపాలు జాన్సన్ గారు బందరు గుంటూరుపురములందున్న కాలేజీలను తీసివేసి ఉత్తరసర్కారు లందున్న మిషనుల వారందరు లక్షలకొలది రూప్యముల వెచ్చించి దెజవాడలో నొకయునై టెడ్ మిషన్ కాలేజీ నేర్పరుపవలెనని యుద్దేశముతో నున్నారని తెలిపిరి. చివరకు వోటుతీసికొనగా దెజవాడకే నిక్కువ వోట్లువచ్చెను. విశ్వవిద్యాలయము నేర్పరుపటకు శాసనముప్రకారము ఆంధ్ర దేశమునందలి కాలేజీ లన్నిటియొక్క సహకారము అవసరమనియు, అందుకని ఆంధ్రదేశమునందలి కళాశాలల కమిటీల వారి యభిప్రాయములను కనుగొనవలెననియు లిటిల్ హేల్సు గారు నూచించిరి. ఈసూచన ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను. సభ 6-80 గంటలకు ముగిసెను. (స్వరాజ్య)

సరిహద్దులలోని పరిస్థితి

శత్రువులలో అంతకలహములు

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 11:—కొల్లాట్టిన్ సామ్య పంపక మువిషయములో భోమ్మతిరుగుబాటులో నున్న జాడ్రులకు, మంగలులకు మనస్ఫర్దులుబయిబిట్లును, అందువలన మండ్లలులు రాయబారములు నడుపుటకు సుముఖులుగా నున్నారనియు, వదంతులు బయలుదేరినవి. (అ.ప్రె.)

డాక్టరు బిసెంటమ్మగారి ఆగమనము

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 11:—డాక్టరు బిసెంటమ్మగారు సిమ్లాకు విచ్చేసిరి. (అ.ప్రె.)

లీనివేదికపై చర్చ

మేడికలు సర్వీసుగూర్చిన ప్రతికూలాభిప్రాయములు

ముఖ్యమంత్రి ప్రశ్నోత్తరములు

భారత శాసనసభ

సిద్ధా. నెంబె 11:—లీనివేదికపై చర్చకు ముగింపు తులన భారత శాసనసభ తేదీ సమావేశమయ్యెను. ప్రతికూల ప్రశ్నలు నిండిపోయెను.

హైకోర్టు జడ్జిల నియామకము

లాబాదునిచందుగారు ఇండియాలోని హైకోర్టు జడ్జిలను, ఫీప్ జస్టిసులను నియమించుటనుగూర్చి ప్రశ్నింపగా సర్ అలెగ్జాండరు న్యూమన్ గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు నిట్లు జెప్పిరి. “లీనివేదికను బాదుకమిగిలిన వేదికలు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల అభిప్రాయముల దెలిసికొనుటకు పంపబడెను. భారత ప్రభుత్వమువారు ఈ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందరినీ ప్రత్యుత్తరమిచ్చినవరకు పరిశీలించిగాని యేదీ ధానము ననుసరించునదియు భారతమునికి బంపబడునది నాకు పూర్వముండిన సభ్యుడే చెప్పియుండెను.

సంస్కరణ విచారణసంఘము

మంత్రులును, వెనుక మంత్రులుగ నుండినవారును సంస్కరణముల విచారణసంఘమునందు హాజరుగా గోరబడిరా యని గోస్వామీగారు రిడిగిరి.

కొంత చేరుప్రతిష్ఠలు గలవారను, సంస్కరణములు కనిజేసినవిధమున దశ భవముగలవారను సంస్కరణసంఘముల విచారణసంఘమునందు సాక్ష్యము నీయవలెనని కొరడు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించలేదా యని జిన్నాగారిడిగిరి.

అవునని హోం మెంబరుగారు చెప్పిరి.

బెంగాలులో అధిక సంఖ్యాకులగు నున్న జాతియొక్క అభిప్రాయములను సరి విచారణసంఘమువారు వివేచనాయని కనీయము అవాగ్ముఖుగా రిడిగిరి.

అగ్యుత్తుడు:—గౌ|| సభ్యులే కమిటీయెందుల హాజరై సాక్ష్యము నీయవచ్చును. (నవ్వు)

గోస్వామీగారు రాయలు కమిషను నూచనలవైయిప టిమంత్రులయొక్కయు వెనుకటి మంత్రులయొక్కయు అభిప్రాయములగుర్చి ప్రశ్నింపగా సర్ అలెగ్జాండరు న్యూమన్ గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల అభిప్రాయములు ప్రకటించబడె ననియు నిందు సాధారణముగ మంత్రుల యభిప్రాయములు నూచింపబడిన వనియు జెప్పిరి.

మాంటుగోమరీ రైలు ప్రమాదము

మాంటుగోమరీవద్ద రైలు ప్రమాదమువలన 105 వంది చనిపోయినట్లును, 102 మందికి గాయములు కలిగినట్లును అప్పటివార్త దెలిసిన పార్లమెంటు ప్రకటించిరి. ఆసాముతోట లలోని పనివారలలోగల అకాంతిని గూర్చి జోషీగారు చెప్పిరి.

ఆసాము ప్రభుత్వమువారి నీనివేదికపై నివేదింపుచుని కోరికను నియమ దానినిరాగానే సభలో దెల్పదననియు చిట్టి గారు చెప్పిరి.

సర్ జేపిలు బ్లాక్ బుగారు ల్యాండు కస్టమర్స్ బిల్లునె ర్తకు కమిటీనివేదికమును బిల్లు అక్కాంటుకమిటీనివేదికమును సమర్పించిరి. భారత వాణిజ్యనాకా శాసనపు సవరణబిల్లుగూడ సమర్పించబడెను.

విదేశ మూలధనమును గూర్చి విచారించు సంఘమునందు యస్. జే. విల్సన్, సర్ శివస్వామిఅయ్యర్లు, పండితమోక్షాద్వై, వి. జే. పటేలుగారు సభ్యులుగ నియమింపబడిరిని అగ్యుత్తుడు ప్రకటించెను.

లీనివేదికపై చర్చ

అంతట లీనివేదికపై చర్చ ప్రారంభింపబడెను.

ఆంగ్లో-ఇండియనులమూల్యేలేదుగదా

కర్నూలు గిడ్డిగారు లీనివేదికయందు తమ జాతియు మంత్రులను కై న ను గా నిర్మించలేదని నీనివేదికమును దెల్పుచు వాదించుటకు దిగిరి. నిన్న హోం మెంబరు గారు మాటాడుచు మహమ్మదీయజాతియు యెత్తెనుగాని ఆంగ్లో-ఇండియనులనేరమియు నెత్తెరి, భారతములకేర్పాటు

జేయుటకై ఆంగ్లో-ఇండియనులనులు వెనుకబడినవేరి ఆయన సోదాహరణముగ చెప్పెను. భారతీయుల కెక్కువయొక్క గము లీయవలెనని 20 మంది ఆంగ్లో-ఇండియనులను కైల్స్ దొంగములనుండి దీసివేసి ఇండియను సిఫాయీలుగ మండివారి కిచ్చిరి. ఇట్లే వారిజాతివారిని ఆఫీసుల ఇండియను ఆఫీసర్లు జర్నల్లోని కడుగుతెట్టు నిమిత్తమే. “భారతదేశ మిట్లు మారుచున్నపుడు నేనేతరగతిలో జేరెదనో తెలియజేయుడు.”

వైద్యశాల

కర్నూలు గిడ్డిగారు కంతు ప్రసంగించుచు లీకమిషను వారు వైద్యమునకుండు మెడికలు సర్వీసు పునర్నిర్మాణము గూర్చి యిచ్చిన సలహాలను విమర్శింప ప్రారంభించిరి.

సర్. బి. యస్. శర్మగారు క్రమభంగ మని నూచించుచు సైనికావరములగుర్చి ప్రభుత్వమువారు రెట్టి నూచనలను నిర్దము జేయకపోవుటచేత ఆ విషయమై చర్చ నిష్పల మని రిడిగిరి.

అగ్యుత్తుడు ఆక్షేపణను త్రోసివేసెను.

అంతట కర్నూలు గిడ్డిగారు ప్రసంగించుచు లీకమిషనులో వైద్యశాఖాసభ్యుడు లేడనియు అట్లు లేకుండనేర్పింపబడునైద్యశాఖానిర్మాణమును గూర్చి అభిప్రాయమును దెలిప సాహసించిరినియు జెప్పెను. వి. యం. యస్. భారతదేశమున కంతయోనేవజేసి ప్రతిష్ఠాత్మకమగుచేయు సంపాదించియున్నపుడు పూర్తిగ లేకుండజేయవలెనని గావించిననూచన కాయన అసమర్థులని చెప్పెను. లీకమిషనువారు జనరలు కె. సి. ఆర్. బర్మెనెసలహా విని భారతదేశమునకు మెడికలు సర్వీసుపై అధికారము లేకుండజేసి యుద్ధకార్యాలయమున కుండునటుల జేయ నంగీకరించిరిని ఆయన ఆరోపించెను. బ్రిటిషుసహాయము లేకుండ వైద్యావసరములను భారతదేశము గడుపుకొనునని ఆయన నమ్ములేదు. బ్రిటిషు అధికారులుగల ఉక్కుచెట్టును ఉంటూ నేయుండవలెను. రెండుముప్పాతికోట్లు వి. యం. యస్. శాఖకు వినియోగింపబడుచున్నవి. నీవిటాపవత్రులలో చాల పడకలు ఖాళీగానే యుండున్నదిని ఆయనచెప్పెను. ఈవిషయమునుగూర్చి పునః ఆలోచింపవలసియున్నది. ఇందులకుగాని భారతశాసనసభ్యులుగల కమిటీని ప్రత్యేకముగ నిర్దేశింపవలెననియు మెడికలు సర్వీసునుగూర్చి లీకమిషను గావించిననూచనలను పూర్తిగ త్రోసివేయవలెననియు ఆయనజెప్పెను.

ప్రభుత్వాభిప్రాయము

మెడికలు సర్వీసువిషయమై ప్రభుత్వాభిప్రాయమును సర్. బి. యస్. శర్మగారు వివరించిరి. లీనివేదికము నంగీకరింతులనను మున్నందు ప్రభుత్వనిర్మాణాభివృద్ధి కార్యము గల్గుననునూచన నాయనమొదట ప్రతిఘటించెను. ఈసందర్భమున ప్రభుత్వమువారు జెప్పుమాటల నమ్మునెడల సభవారి కెక్కుడు లాభకరముగ నుండును. కావున సభవారు ఈవిషయమును యేదొక్కదేశ్యముల నెరవేరెనో, ఖర్చు యంతెక్కునో ఆలోచించి యెట్టిచూడకము లేకుండ చర్చింపవలెనని ఆయన కోరిరి.

లీకమిషను యెట్టిసర్వీసును స్థాపించిరి? పండిత మోతీలాలుగారిడిగిరి.

ప్రావిన్సియలుసర్వీసులు ప్రజామిత్రమై రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వాధికారము క్రిందనే యుండునటుల కమిషనువారు ముఖ్య దర్శమును స్థాపించిరిని సర్ శర్మగారు భావించిజెప్పిరి. ఇప్పుడున్న దర్శములది విశిష్టమైనది. మంత్రులకు వారిసర్వీసులపై సామర్థ్యాధికార మేర్పడును.

20 కే “సంపూర్ణాధికారమా?”

సర్. బి. యస్. శర్మ—అవును ఏదైన మార్పు గలుగునపుడు రెజ్యులను అవసరముగ ప్రత్యేకధనధంతుల విషయమున దప్ప. ఈ మార్పున కెంతకాలము బట్టినను మంచిని మాత్రము రక్షింపవలయును. భారతదేశము అభివృద్ధి గాంచుటకు పీఠల సహాయమును సేవ్యమును

అవసరముని సభవారు గుర్తింపవలయును. రాష్ట్రీయపరము జేయ నుద్దేశించిన సర్వీసుల విషయమునగూడ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు బైటిసహాయమును గోరుట కేమాత్రమును వెనుదీయరని తలంచెదనని ఆయన చెప్పెను. లీకమిషను మెడికలు సర్వీసులసందర్భమున గావించినసలహాలను ప్రభుత్వమువారు మూడు వరకులపై నంగీకరించిరి. ఆయన ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించినదేమి? ప్రతి రాష్ట్రీయమునకును దానిదాని నీవిటాపవత్రుల సర్వీసుండవలెనను నూత్రమునూత్ర మంగీకరించిరి. ఆయన సర్వీసుగ తప్పని కరిగావున రాష్ట్రీయపరము జేయుట నంగీకరించెనుగాని భారతదేశ ప్రత్యేక పరిస్థితులను గట్టిగ జెప్పెను. ఇచట నెన్నియోక్తులు, గంపు, జాతి విద్వేషములును రాష్ట్రీయమునకును రాష్ట్రీయమునకు ననగాయలును గలవు. ఇన్ని ద్వేషములున్నను అభిలభారతపు సర్వీసు లుండుటవలన యిదివరకు లాభకరముగ నుండెను. కాని రాష్ట్రీయములు అచటనే ఉద్వేగులను చేర్చుకొందునని గోలపెట్టుచుండెను. అప్పుడు భారత ప్రభుత్వముయొక్క స్థితిగజాచి ఓర్వలేకుండుట లేకపోయెను. ప్రభుత్వమువారు జెప్పిన మూడువరకు లేవనగా, మిలిటరీ డాక్టర్లను నీవిటాపవత్రుల నియమించుటనుగూర్చి భారత ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములతో నుత్తర ప్రత్యుత్తరముల జరుపుచుండిరి. నీవిటా ఉద్వేగులలో మిలిటరీ వారుగూడ నుండ చాల అవసరముని ఆయన గట్టిగ జెప్పెను. ఇయ్యది భారతదేశమునకు జూచినను 1950 యొక్కవలేదు. ఇదియొక్క-వ సంఖ్యయని యెవరూ చెప్పగలరు? నీవిటా ఉద్వేగులలో నున్న వి. యం. యస్. ఆసిసలూ భారతదేశమునకు జేసినలాభములను ఆయన గట్టిగ జెప్పి యారిజర్నల్ విభగరాష్ట్రీయములలో వైద్యకుండ నుండునని నమ్మెనని ఆయన చెప్పెను. ఈమిలిటరీజర్నల్ నుండుటవలన నీవిటా ఉద్వేగులందున్న బ్రిటిషు ఆఫీసులకు గూడ ప్రయోజనకరముగ నుండునని ఆయన జెప్పెను. బ్రిటిషు దేశీయులకు వైద్యసహాయపు యోర్నాలులు జేయుట, జాతిభేదము నాలోచించియని చెప్పట లేదు. బ్రిటిషు దేశీయులకు వైద్యసహాయముజేయుట కెట్టి కాంట్రాక్టును పుచ్చుకొనుటలేదు. ఏదైన కాంట్రాక్టునకు భంగముగల్గునెడల వారు సర్వీసు విడిచిపోదురని ధయముతో నట్లుజేయుటలేదు. కాని బ్రిటిషు దేశీయులకు వైద్యసహాయ ననక తులను జేసెదమని ప్రభుత్వమువారు వార్తలు జేరిరి. భారతీయులకేమైన పట్టింపు లుండునెడల యితరుల పట్టింపులను గూడ గుర్తించి మిలిటరీ రిజర్వు సుపయోగించుటవలన డబ్బు యొక్క-వఖర్చు గాదనియు పని బాగుగ జరుగుననియు దోచునెడల యీసూచనతో తృప్తిగాంచి యుండవలయును.

శర్మగారంతట చివరవరకును బ్రిటిషువారి నుద్వేగులలో జేర్చుకొను బససరమని చెప్పిరి. మిలిటరీ రిజర్వులకు చాల అవసరమనియు, బ్రిటిషు ఉద్వేగులకే యుండవలెనన్నవారి కాకర్నముగనుండు వరకుల నేర్పరపవలెననియు ఆయన చెప్పెను. స్యతాజ్య ప్రభుత్వము వచ్చిననుగూడ సైన్యముయొక్క వైద్యావసరములను దీర్పవలెననియు ఆయన చెప్పెను. ఉద్వేగులలో జేర్చుకొనుటయందు గలకష్టము నాయన నూచించెను. ఆర్. ఏ. యం. సికి యిప్పుడు 31 మంది గావలసియున్నట్లు రథ్యగ్గులమిత్రము ముందుకువచ్చిరి. యుద్ధమునని కారణములు గానిగలవు. ఇంగ్లాండులో పనులుగూడ దొరకుచున్నవి. కాని బ్రిటిషు ఉద్వేగుల కొందరును దీసికొనవలసి యుండును. వారి కాకర్నముగనుండుటకు తగినవరకుల నేర్పరపవలెను. నూత్నవిధానమువలన స్థితిగతులు చక్కబడునుగాని మరేమియును తొందరయుండదు. కమిషను గావించిననూచన లీసభ యంగీకరింపవచ్చుయెడల లీకమిషను సలహాలు ఏమంతముంచి వని యనుమానించువారు గలరు. వారి కప్పుడున్న యోర్నాలుండిననే సంతోషముగ నుండును.

అంతట సభవారు ఫలాహారములకు లేచిరి.

ఫలాహారానంతరము

సభవారు ఫలాహారానంతరము సమావేశమైనపుడు సర్ శివస్వామి అయ్యర్ గారు లేచి లీనివేదికను పూర్తిగ త్రోసివేయ గోరుటలేదనియు, బ్రిటిషువారు లేకుండపోవలెననియు గోరుట లేదనియు, మన పరిస్థితుల కనుకూలముగ న్యాయముగనుండు సాకర్నములమిత్రము చేయ నిర్దమగనున్నాననియు జెప్పిరి. కమిషను సభ్యులు ఈసభలో నున్న సభ్యులంత సమర్థులేమీనియు వారు తాము చేయవలసిన పనిని పరిష్కారమున న్యాయముగజేయ నుద్దేశ్యముతో జేసిరినియు జెప్పిరి. సర్వీసుల పున్నుర్వాధమునను ప్రభుత్వసంస్కరణములను దగ్గరసంబంధముగలదని ఆయన భావించెను. (వినుడు వినుడు) కాని ఈ

భిక్షువులను ప్రభుత్వ సంస్కరణముల అభివృద్ధి చేయుటకు
టకముండవని ప్రభుత్వమువారు చెబుచు, 'సంతోషముయొనని
అయిన నామెను సర్వములను పునర్నిర్మాణమునందు భారతము ఇంక
మను సర్వములను ప్రభుత్వము జేయుచున్నదియు ఇందు మహా
కష్ట మేమియు లేదనియు ఆయన చెప్పెను. ఐ. సి. యన్., ఐ. సి.
యన్. లు మాత్రము అఖిల భారతములకు నుండవలె నని ఆయన
గట్టిగా జెప్పెను. జ్ఞానము గల ప్రతిభావీరుడును పరిపాలనా పరి
మాణ్యులై యాభివృద్ధి నుండవలెనని కోరునుగాని యాచార్యులు
లోని విజ్ఞులు ధైర్యము నుపయోగించి అభివృద్ధి జేయవలెనని
ఆయన కోరెను. సగము యూరోపియనులను సగము భార
తీయులందునటుల జేయవలెనని ఆయన అభిప్రాయపడెను.
బ్రిటిషు ఉద్యోగులను క్రొత్త దీనికొనుట నాపితేయవలెనని
ఆయన చెప్పెను. తాను ఆచరణయోగ్యులైనట్టి గల రాజకీయ శక్తి
వని చెప్పెను. కారణము ఇప్పుడున్న బ్రిటిషు ఉద్యోగుల సంఖ్య
తోనే సమానత్వమునందుట కింకను పదిపంజెండ్లకు పట్టును.
ప్రభుత్వమునందు మార్పులు జరుగునట్లున్నవి. వచ్చే పదేండ్లలో
ప్రభుత్వ సంస్కరణము లభివృద్ధిగావని యెరుుచున్నారా? వ్యవ
హారము లెట్లుండ ఇంగ్లీషు ఉద్యోగుల నిపుడు క్రొత్తగ వర్గ
ములో ప్రవేశించుమని కా ల ము వచ్చి న పు డు తగినంత
పెన్నుచిచ్చి పెట్టెను. సర్వములను న్యాయమున నా యని ఆయన అడి
గెను. యూరోపియనుల సంఖ్య హెచ్చుగనున్నపుడు ఎక్కువ
మందిని తేర్చుకొనుట భారతదేశమునకు న్యాయమా? వారి నవ
సరమైనపుడాహ్వానింపవచ్చును. ఇదివరకు వలెనే అవసరమై
నపుడు వారు భారతదేశమునకు వచ్చెదరని నమ్ముచున్నానని
ఆయన చెప్పెను. ఇట్లు కొంతకాల మాపివేసినయెడల బ్రిటిషు
వారికి ఉద్యోగములందు గలపెత్తనను పోవుననియు, మరల
నుద్యోగములలో తేర్చుకొనుట ప్రారంభించి క్రొత్త బ్రిటిషు
అపినగుల వచ్చునప్పటికి నీనిమరు బ్రిటిషు అపినగులు పింఛను
పుచ్చుకొనుటవలన భారతీయులే ప్రైయివేటుగ నుండురను
ఆశ్చర్యము చెబుచుండెను. భారతీయు లంతకాలము వైన బ్రిటి
షు అధికారములను సేవజేసినపుడు, బ్రిటిషుదేశీయుడు గూడ
భారతీయభాగ్యకాంక్షింప వనిజేయ ఆశ్చర్యపడని ఆయన తెలం
చెను. మెడికలు సర్వీసు విషయమున తనకుయుద్ధకార్యాలయము
నందుగల అనుభవమునబట్టి చెప్పుదు యుద్ధకార్యాలయభాగికా
ర మెంత తక్కువనూండెన భారతదేశమున కంత ముంచినది చె
ప్పిరి. ఆర్. ఏ. యం. సి. లో భాగతీయులు ప్రవేశింప వీలు
లేదు. అట్టివరి దానికి మిలిటరీ పనినంతను ఒప్పుగింపుటెట్లు?
మిలిటరీ రిజిమెంటులందు ఆంగ్ల మేకాని దానిని ప్రాప్తియియు
మెడికలు సర్వీసులలో కావలసినంతవరకు నిర్బంధవైద్యశిక్షణ
మేర్పాటుజేసి పోషింపవలెనని నూచించెను. ఇంతగాక మి
లిటరీ పనిలో ఐ. యం. యన్. వారు చేయు పనినిగూర్చియు
పానుర్థమునుగూర్చియు ఎవరు నిజేదికమునందు సంశయాత్మక
కముగ జెప్పవలెను. బ్రిటిషువారు బ్రిటిషు డాక్టరులుండవలె
నని కోరుట స్వాభావికమేకాని ఆయన అడుగుప్రశ్న యేమన
గా యూ ఒక్క సర్వీసులో మాత్రము నిర్మాణములనును ప్ర
జానసరములబట్టిగాక అచ్చలచ్చటనుండ ఆఫీసులకోర్కెలబట్టి
యేర్పాటుండవలెనని ఆయన అడిగెను. ప్రాప్తియియు మెడికలు
సర్వీసులలో ఏమి ఉద్యోగములందును ఐ. యం. యన్. ఆ
ఫీసుల ఉద్యోగములను నూటికి 97 ను జేర్చవలెను. ఐ. యం.
యన్. ను భారత వైద్యములో భారత వైదికుల అవసరములను
బట్టి నిర్ణయించవలెను. ఇప్పుడు ఐ. యం. యన్.
వారా క్రమించిన సివిలు ఉద్యోగములందు నూటికి 25 లో ఆ
ఫీసుల కీయవలెను. ఆర్థికముగ సౌకర్యముల జేయుటలో మిం
యొక విచారణ జేయవచ్చునని సర్వీసు సాలింపజేయుట యు
క్తముగాదు. కమిషనువారు కోరినదంతయు కాకపోయినను
కొంతవరకు సౌకర్యము చేయవచ్చును.

పైనిక శాఖాకార్యదర్శి బల్లెగురు

కొందరు సభ్యులు ప్రసంగించునపుడు నిజేదికముందలి
మఖ్యాంతములను విడిచివేసి ద్రోవవోక్తరని పైనిక శాఖాకార్య
దర్శియగు బల్లెగురు చెప్పిరి. మిలిటరీ వైద్యనిర్మాణమునుగూ
ర్చి యూనివేదికయందు విచారించవలెను. ప్రభుత్వమువారిని
మయమై యెట్టినిర్ణయమును గాని బడయలేదు. మిలిటరీ మెడి
కలు సర్వీసులందు నసలే విచారించలేదు. మంచిశిక్షణ బడసిన
మిలిటరీ రిజిమెంటులవలెనని సర్. శివస్వామిఅయ్యగారు చెప్పిన
దానికాయన సంతోషము చెప్పెను. భారతదేశమునకు రిజి
మెంటులవలె ప్రదేశముగలదు. అనటి విచిత్రపరిస్థితి లక్షణనే యె
ప్పుడును వైద్యమును ప్రచారమునందుంచుమ మిలిటరీ రిజిమెం
టుల అవసరమయ్యెను. ఇందికపు కమిటీవారి సలహాలపై ప్ర

భుత్వమువారు వ్యయమును తగ్గించుచుండిరి. నమ్మనుట
నంత సర్వీసుకేదరు తగ్గిపోవును. ఆసు పత్రి ఖర్చులు కొన్ని
తగ్గింపబడుచున్నవి. కర్నలు గిడ్డే గారు మొన్న మొన్నటివర
కును మెడికలు సర్వీసుల వైద్యులగునపు జనరలు బర్మెండాగారి
సామర్థ్యమును విశ్వాసమును నిరసనగ మాటాడినందు కాయన
ఆశ్చర్యపడెను. ఆర్. ఏ. యం. సి. యందు సుప్రసిద్ధోద్యోగి
ఒక సభ్యుడు మామగముల జరపెను. జనరలుగారు ఇంగ్లాం
డుకుపోయిరి. ఆయన యూరోపియలోనే యున్నయెడ ఆశాఖ
యందున్న సామర్థ్యముతో తన్ను తాను సమర్థించుకొని యాం
డెడివాడు. బ్రిటిషు వైదికులకు ఎన్నిపంపనర్హుల నుండియో
నిచ్చుచుండిన వైద్యసహాయము భారతవైదికులకుగూడ నీయవలె
నటుల ఆయన ప్రయత్నముల జేయుచుండెను. (హర్షము.)

రంగారామిగారు

ఆచరణయోగ్య దర్శులు గల మనిషిని చెత్తకొ
నిరికాని ఆయనమాత్ర మిదమొక్కవంబదార గ్యాపాడుపబడి
యన్నదని నమ్ములేదు. (నవ్వు) నూచలనియును ఒకదాని
కొకదానికి సంబంధము గల్గియున్నవనియు నిజేదికను పరిశీలిం
పగా అంగీకరించిన అంతను అంగీకరింపవలెను లేదా పూర్తిగా
త్రోసివేయవలెనని ఆయన గమనగెను. సర్ శివస్వామి చెప్పిన
టుల కొంతభాగము సంగీకరించి మరికొంత భాగమును త్రోసి
వేయుట లేదు. లీకమిషను జూరీవారికి దనియు వారి
నిర్ణయమును సార్వ భాముడు జడ్జి స్థాన
ముననుండి అంగీకరింపవలె ననియు లీతభువు చెప్పినమాటను
హోంమెంబరుగారు మరల చెప్పినటుల ఆయనగమనగెను.
ప్రభుత్వమువారు నిజేదిక సంగీకరించునటుల ఆయన చెప్పినయె
డల భారత కాననిభయించు దానిని గూర్చి చర్చించి కాలము
వేల వ్యవజేయకొరవలెను? భారతీయుల భావములను కనుగూ
టకు కార్మికప్రభుత్వము నిజముగా కోరుచున్నదని ఆయన కను
గొనెను. ఈనిజేదికమువలని ఒకటిం బాతిక కోట్లుఎక్కువ ఖ
ర్చును. ఇట్టిసలహాల నిమిత్తములే దేనిసాధారముగ గైకొనికో
మాడుకుండ భారతప్రభుత్వమువారు అట్లుభారమును నెత్తిన వే
సికొన్నందుల కాయన విచారపడెను. కమిషనుసభ్యులు సమర్థ
లేకాని భారత కాననిభులకు గూడ భగవంతుడు కొంత తే
లినిచ్చియున్నాడు. ఆవిజ్ఞానమును పరిశీలిజ్ఞానమును ఆయన
పురుషుల కొక్కరకే గలదా? (నవ్వు)

ఆర్థికనూచల గూర్చి ఆయన యిట్లుచెప్పెను 1919-20
లోమార్చి జరిగినపుడు ఆప్పటికే గరలు చాలమించిపోయెను. ఆ
ప్పుడే అన్నిసంగతులు ఆలోచింపబడెను. దానికే కోటికొప్పైగా
ముత్తముమీద నెక్కువజేయుచుండెను. ఈమార్పుచేయుటలో మా
రకముమాట ఆలోచింపవలెను. మారకము అట్లేనూరకుండునని
భారతీయుడైనను ఇంగ్లీషు వా కైనను తెలివిగలవార
నుకొందురా? (నవ్వు) అట్లుతలంచునెడల అతడుతెలివి గల
వాడు కాదని వాదించెదను. (మరలనవ్వు) కాని మాంటాగూ
గారు రాజీనామా నీయగనే ఆయనతరువాత వచ్చినవారు
మారకముల ఆలోచింపవలసియే యున్నదని చెప్పెను. గర
తెక్కువగునచేతి సాధ్యభాముని బడ్జెట్లెనను యెక్కువజేయుట
లేమని ఉపన్యాసకుడు చెప్పెను. ఇప్పుడు గరలుతగ్గుట వలన
కాబోలను మరియొక కోటింబాతిక యెక్కువఖర్చు గావ
లెనని కోరుచున్నారు? క్రొత్తగ యేమైన ఖర్చుజేయుటకు
ముందు పన్ను జెల్లింపువాని లాభమును, నియోజకవర్గములకు
న్యాయమునుపరిశీలింపవలెను. ప్రయాణపుఖర్చు లిచ్చుటమా
త్రము ఉపద్రవకరమున సాచారమును. 2 వేలమైళ్ల దూరము
నుండి సిమ్లాకు వచ్చిన మద్రాసుఆఫీసు ఇంటికి సిమ్లాకుపోవు
టకు ప్రయాణపుఖర్చుల నడుగ వచ్చును. వైద్యసహాయము
విషయమున బ్రిటిషు ఆఫీసులు బ్రిటిషుసార్వభౌమ గావలెనని
కోరునెడల, మహాస్కూడియుడు మహాస్కూడియడాక్టరును,
బ్రాహ్మణుడు ఆయనవంటివాడు బ్రాహ్మణసార్వభౌమ కావలె
నని కోరవచ్చును. (నవ్వు) జీనికంత్కడగలదు? ఏమైనను
ఇంగ్లీషుమిత్రులకు న్యాయముగలగల కష్టములనుమాత్రమువిచారిం
చుటకు సిద్ధముగనున్నటుల ఆయనచెప్పెను.

మణ్సుఖంబెట్టిగారు

సర్వీసులందు సభ్యులెవరయినను, దానివలన ప్రభుత్వ
మభివృద్ధిగాంచుట కాలంకముగ నుండునని మణ్సుఖంబెట్టి
గారు జెప్పిరి.
కమిషనునిజేదిక సంగీకరించుటవలన యూనిఫర్మున కష్ట
ములింకను యెక్కువగను. మాంటాగూ మెయ్యుఫర్డు సంస్కర
ణములవలన సర్వీసుల పెన్నియోగతగము తేర్చుపబడెను.
లీకమిషను విచారించవలసిన విషయములు చాలలోపభూయిష్ట

ములగనుండును. అందుచేతనే యూనిఫర్ము వాని సంగీకరింప
కష్టమయ్యెను. ఇట్టిరక్షణ తేర్చుచుటవలన భారతకాననిభులకు
గాఢముగ నవిశ్వాసము గలదనియే యూనివేదికయందు ముఖ్య
ముగ నాన్పించును. కమిషనులో భారతసభ్యులచర్య నాయన
ఖండించెను. భారతీయులకు యెక్కువ ఉద్యోగము
లిచ్చెదమనుటవలన వారు విజయముగాంచితి మనుకొనిరి. భార
తీయులను జేర్చుకొనుటతోనే సరిపోలేదు. ఇదియొక మహాదా
దర్శమునుజేరుటకు మాత్రముమాత్రమే యగును.

కర్నలుకాపురు

తెంగాలు యూరోపియనుల ప్రతినిధియగు కర్నలు
కాపురుగారు మొదటిసారి యుపన్యాసమును గావించుచు
తాను ప్రభుత్వవిధానము నెప్పుడును విమర్శించుచుండుననియు,
భారతీయులను వారిదేశమును న్యాయముగ వాంఛించువాని
జేమాత్రమును ప్రతిపక్షముగనుండుటలేదనియుజెప్పిరి. (హర్షము)
కాని అభివృద్ధి మార్గములందు మాత్రము ఆయన భేదించెను. ఎ
ప్పుడును అనుకోనివారుగూడ తన సవరణను బలపరచినందుల
కాయన సంతోషమును చెప్పెను. హోంమెంబరు తీర్మానము
నందు 'సర్వమునందును' 'దాదాపు' అనుమాటలను తీసివేయ
వలెనని ఆయన కోరెను. ఈమాటలుండట తగదని పండిత
మాతీలాలుగారుగూడ ఆశ్చర్యించిరి. (నవ్వు) ఆయితే అందు
కు కారణము వేరేవది. ఈమాటలన్నను ప్రభుత్వమువారు
నిజేదిక సభ్యులగునేగాక అన్ని వివరములందుగూడ అంగీక
రించెదరని సర్. చారల్సు ఇన్నుగారు హామీ నిచ్చినందుల కా
యనకు సంతోషమయ్యెను. భారతప్రభుత్వమునం దాయనకు
గల్గిన యనుభవము న్యాయమును సకారణమునకు దానిని కోరి
నపుడు మంచి ధర్మమేయని యంగీకరించెదరకాని ఆర్థికశాఖ
వారు మాత్రము యెదికోరిననుసతే త్రోసివేయుటే పనియన్న
టుల త్రోసివేసెదరు. (నవ్వు) పండితమాతీలాలు సవరణను
గూర్చి ఆయన చెప్పుట సర్వములందు యూరోపియనులకుండు
ట ఒకరక్షణముని ఆయన చెప్పెను. దానినిబట్టియే యూడే
తేములోని స్వల్పసంఖ్యలవారనెటులు భారతప్రభుత్వకాననిభు
సంగీతించిరి. హోంమెంబరుగారు మహమ్మదీయులలోగల భ
యమునుగూర్చి చెప్పిరి. ఆబాతివారు చెనుకబడియున్నామని
కనుగొనినని తనకు తెలిసినటుల ఉపన్యాసకుడు జెప్పెను. బ్రి
టిషువారుంటేనేగానివారికి పాలనాశాఖలయం దుద్యోగములు
చిక్కనేరవు. ఈసభనామ నిజేదికను యెట్టిమనోముపులు
లేకుండ సంగీకరింపవలెనెడల యింకను ముందెక్కువ అధికారము
ల గావలెననుటకు ముందెట్లు యేర్పడును. (నవ్వు) ఈ సభ
సర్వీసులను కాపాడగలవని తేలును. సర్వీసులపై యూనిఫర్ము
కారముండునెడల నేమియు భయమక్కరలేదు. అట్లుగాక పం
డితుని సవరణ అంగీకరింపవలెనయెడల యిమ్ముది సాగరక సం
ఘము కాదని తెలియును.

రామచంద్రరావు గారు రామాటయకుట పరిగారేదని క్రమ
భంగమును నూచించిరి.

అధ్యక్షుడు:— మీరు 'సాగరక' యనుమాటజేమి
యర్థముజెప్పెదరో అంతయు దానిపై సాధారణజేయుండును.

(నవ్వు)

అంతట కర్నలు కాపురుగారు పన్నెనింపుచు ఈసభ
లో భారత దేశములోని విజ్ఞానసంపన్నులు స్రవించుటగలరు.
కాని భారత ప్రజాభిప్రాయము చెలువులు లేదని చెప్పిరి.
ఒకబాతికిని మరియొకబాతికిని పోట్లాట వచ్చినపుడు హిందువు
లును, మహమ్మదీయులు గూడ బ్రిటిషువైద్యమునే దీనికొని
పోయి కాంతిజేకూర్చుకొని బ్రిటిషుమేజిస్ట్రేటు కొద్దులోనే తే
సుబెట్టెదరు. వేల్పురుపరాజును సంతోషజెట్టిన నిమ్మజా
తులకు ఈసభయందు ప్రాతినిధ్యములేదు. భారతదేశంలోపని
జేయుకుండ భారతవైద్యుల కవిషను అఫీసులకు నుండువారి
కిందు ప్రాతినిధ్యము లేదు. భారతీయుల యూరోపియనులను
సర్వీసులందుండగోరెదరని ఆయనవచ్చుక మని కాపురుగారు
చెప్పిరి. ('మేముకాదనుట లేదు' అనికేలు)

కర్నలు గారంతట ఆఫీసుల ఆర్థిక కష్టముల వివరిం
చిరి. ఆయనయే నేనయందు 20 యేండ్లు పనిజేసెను. ఆయన
జీతము ఖర్చులకు చాలక పోవుటవలన న వ ద లి జే పె ను.
ఇకర ఆఫీ స రు లు గూ డ ని జే ప్పి తి లో ను గ డ
వచ్చును. భారతీయుల నెక్కువగ తేర్చుకొను విషయములో
కమిషనువారు గావించిన సలహాప్రకారము జూచి యూరోపి
యనుజాతివారికి కొన్నిసంజేమాములు గల్గెననిచెప్పిరి. కాని కమి
షను మధ్యవర్తిగ నుండుటవలన కమిషనుసలహాల సంగీకరించెద
మనిచెప్పిరి. బ్రిటిషుఆఫీసుల సమర్థుడనియు, నిమ్మజీతుడనియు,
నమ్మదగినవాడనియు, నగుటచేతనే కావలెనని కోరెదరు.

ఆయనను కొంతకాలంపైంద రమ్మకు అనేపైంటుబుద్ధు కంప్రొమిజుగ జరిగిరి. అందరను గలపి ఒకటిగ నుండుటవలన మంచినమరులకు వారిసానములందు ఏయొయ్యో పుల్లయ్యో వచ్చినయియు వీరలకు కడుపుచే కాధజెందినవారికి ఎట్లు అన్న ముపంచనలతో తెలియలేదనియు చెప్పిరి. (బ్రిటిషు డేలీయూ తమజాతివారే వైద్యులగునందవలె ననికొరట వ్యాయముగనే యున్నది. ఆయన భారతీయులగు డాక్టరులవద్దనే మందు పుచ్చుకొనును గాని యొక్కదైన ద్వేష మేర్పడియుండునడత తగినదేర్పాటుండవలెను. అంతట ఆయన ముగించుచు ఈగూ చలనవలన బ్రిటిషుడాక్టర్లు చేరకుండునడల యావించయము నొకను మరల ఆలోచింపవచ్చునని చెప్పెను.

డాక్టరు గవరుగారు

పండిత మోతీలాలు నైహూగారి సవరణను బలపరచుచు డాక్టరు గవరుగారు బహిరంగముగనిచ్చినసాక్ష్యము నేల ప్రకటింపరాదని ఖండించిరి. దేశముయొక్క ప్రభుత్వవిధానము ముందెట్లుండునో తెలియకన్నయెడల సివిల్ సర్వీసుల జీతములు అభివృద్ధి విషయమై పరిష్కారముజేయు టెట్లు సాధ్యమగునని ఆయన అడిగెను. హోం, కలొనియలు సర్వీసులలో నున్నటుల ఐ. సి. యస్. ఆఫీసులకు ఇండెక్సు పద్ధతినై ప్రభుత్వము వారు బోనసు నేల నీయరాదని అయన అడిగెను.

సివిల్ సేవకులు సివిల్ సేవకులగు నుండవలెగాని యిప్పుడున్నటుల యజమానులగు నుండరాదని గోవిందరావుగారు చెప్పిరి.

ఈసమయమున కర్నూలు గిడ్డిగారు లేచి సర్ సి. ఎం. బచ్చెయ్యగారిని గూర్చి తిరస్కారముగ నేమైన మాటాడినయెడల అమాటల నుపసంహరించుకొనుదున్నా నని చెప్పి తనూప గ గారి. (వినుతు వినుడు.)

శ్రీ నీవేడి పై చర్చ రేపు మరల జరుగును.

సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గుడ్రు వడ్డిమనుగారు వచ్చేవాతము కార్యక్రమమును దర్శిరి.

అప్పుడు రెయిల్వే ఫయనాస్సుకు నేరుజేయుటను గూర్చియు సప్లిమెంటరీ డిమాండు లంగీకరించుటకు గూర్చియు చర్చ జరుగును.

అంతట సభ ఆపివేయబడెను. మరల రేపు సమావేశ మగును. ఆంధ్ర

హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యము

నేవనల్లిపూ పార్టీ ప్రయత్నములు

సిహా, సెప్టెంబరు 11:— పండిత మోతీలాలు నైహూగారి అధ్యక్షతన నేవనల్లిపూ పార్టీ స్వరాజ్యపక్షమువారుకు ఇండియన్ డెంటును సమావేశమై యాక్రింది తీర్మానముల నేకగ్రీవముగ గావించిరి:—

(అ) ప్రత్యేక నియోజక వర్గముల విషయమున నేవనల్లిపూ పార్టీ లోని ఒడంబడిక ప్రకారము నడుచుకొనును. కాని హిందువులను మహమ్మదీయులను నాయకులు సమావేశమై యితర జాతులవారితో నీవిషయమై సంప్రదింపి యేదైన మార్పుజేయవచ్చును. (ఆ) ఈరెండుజాతులకును భేదములున్నవిషయములలో మైత్రిని జేపూర్చుటకు గాను యిహపార్టీలోని హిందూ మహమ్మదీయ సభ్యులు వేర్వేరుగ ఐదుగురు ఒక కమిటీగ నేర్పరచి హిందువులను మహమ్మదీయులను ఇతర జాతులను గల జాతీయప్రాతినిధ్య మహాసభను జరుపువాద్యతతో నియమింపవలెను. (ఆంధ్ర)

డాక్టరు జియాఉద్దీను అహమద్ గారి యింగ్ గండు ప్రయాణము

అలిపూరు, సెప్టెంబరు 11:— ఇంగ్లాండుజోవుటకు బాంబాయికి తిన్నగా ప్రయాణమై డాక్టరు జియాఉద్దీను అహమద్ గారు వెడలిరి. ఫజల్ హక్కుగా రింగాండుకు పోవుటలేదని జియాఉద్దీనుగారు చెప్పిరి. ఇంగ్లాండుదేశమునకు మహమ్మదీయ సమితి వారు దీప్యజేవను బంపుట లేదని చెప్పిరి. (ఆంధ్ర)

ఒడలరాకపోకలు

హంబాయి, సెప్టెంబరు 11:— ఈనెల నాల్గవతేదీ లండను తపాలను తీసికొని పి. ఓ. మైలపొగయోడగుమాల్ టాను పదియవతేదీ ఉదయం 5-30 గంటలకు పార్లమెంట్కు చేరి ఆనాడే ఉదయం 9గంటలకు వెడలి పోయెను. (ఆంధ్ర)

బెంగుళూరు లేఖ

మా స్వకీయవిలేఖరి

బెంగుళూరు, సెప్టెంబరు 11:— ఇంజనీరు విద్యవర్ధన్ సింగ్ పూర్తి జేసి ఉద్యోగములలో ప్రవేశించ బోవుచున్న విద్యార్థులకు, ఇప్పుడుచదువుచున్న విద్యార్థులకును డాక్టరు పారస్థము గారు పితవు నొసగిరి. భారతదేశ దారిద్ర్యమునకు కారణము తరిత్రములు లేకపోవుటయేనని పి. హెచ్. ఇంగ్లండుగారు తెలియజేసిరి. ఎవరు మట్టుకు వారు తమ స్వంత పనులను జేసికొన్న అభిమానముగ భారతీయ విద్యార్థులు తలంచుచున్నారొ ఇంకను దురభిప్రాయము లొలగలేదనిరి. ఇంజనీరింగు పాఠశాలనుండి వచ్చినదాదిగ గొప్ప వేతనములను గావలెనని కాక్షించుచున్నారొ ఇదిచాలితప్పు. ఆంగ్లేయవిద్యార్థులకిది ఇష్టములేదు. నేతపరిశ్రమలను, చర్మములను ముద్రము చేయుటకును భారతదేశములో ఎంతయో అవకాశమున్నది. స్వదేశీ వస్తువులకు అభివృద్ధి జేయు భావమును అవలంబించవలె ననిరి. అంత రాత్రిక, లోకజ్ఞానమును, శీలమును ఇంజనీరింగువిద్య సభ్య సింగ్ బహుటికి పోవు వారు మరచి పోరాదనిరి. ఇప్పుడు చదువుచున్న విద్యార్థులు అంత జాగ్రగ్త శ్రద్ధతో పనిచేయవలెననిరి. కలహించి దారిని చూపువారు చాలముండి లేకపోవుట విచారకరమనిరి. అధ్యక్షుడు చివర ను ఇట్లు జెప్పిరి:—మీరు ఇంజనీరుగ నుండగోరుదురేని నడుములు గట్టుకొని మారే స్వయముగ పనిచేయుటకు సంసిద్ధులుగ నుండవలెను. విద్యార్థులు ఇచ్చినడబ్బుకు సరిపోయిన తరిఫీదు పారికీయలేదనిరి. ఈలోపమును పూర్తిజేయవలె ననిరి.

వరదరాజయ్యంగారు

ఇంగ్లాండుకు ఐ సి. ఎస్ తరిఫీదుకు బోవుచున్నారు. తత్సందర్భమున నెంట్లు కాలేజి విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు వరదరాజయ్యంగారికి విందొనర్చిరి. అతనిని కొనియాడిరి. వరదరాజయ్యంగార్లుచిలికిచిలి ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి.

కుర్గు సంఘమువారి వార్షికోత్సవము లాల్బాగులో 14 తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు బెంగుళూరులో జరుగును.

కల్యాణదుర్గము

(ఒకవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 11:— కల్యాణదుర్గము స్థానిక జాతీయోప సంఘసభ్యులు కద్దరు నిర్వాహకాలయందు సమావేశమై యాదిగువతీర్మానములు చేసిరి.

జిల్లా జాతీయోపసంఘమువారి నోటిసుప్రకారము, మద్రాసులో జరుగు ఆంధ్రసభలను, అనంతపురముండల జాతీయసంఘమునకును.

1 మకే పంపన్నగారు 2 పబ్లిసి ఓబయ్య (కేప్టి) గారు. 3 అయ్యలకు టై ఒమ్మూరుసాబుగారు 4 వుంతకల్లు రామప్పగారు 5 గాదం శేట్టి, ముప్పారాయుడుగారు.

వీరిని కల్యాణదుర్గం తాలూకా కాంగ్రెసంఘప్రతినిధులుగా ఈసభవారు ఏకగ్రీవముగా నెన్నుకొనిరి.

2. అహమదాబాదు తీర్మానానుసారము కాంగ్రెసు సంఘ సాధారణ సభ్యులును ఎన్నికసభ్యులును ప్రతి నెల ౧౫ వ తేదీలోపల ౨౦౦౦ గజములు పడికిననూలు (ఆంధ్రరాష్ట్ర) కడరుబోర్డు గుంటూరుకు పంపవలెనని తీర్మానించడమైనది.

3. మహాత్మాగాంధీ పూజానిధికి మొత్తమును వసూలు చేయుటకు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు ప్రతి శనివారము సమావేశమై గ్రామమున ఎవరూచేయవలె నని తీర్మానించడమైనది.

అలహాబాదు కాపిటల్ రిటెంషను కమిటీ

రాజప్రతినిధి గారికి తంతునంపుట

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 11:— స్థానిక శాశనసభలో నవాబు మహమ్మదు యూసఫ్ గారితీర్మానముపై వేయబడిన వోట్లఫలితమును చూడగోరుచు అలహాబాదు రాజధానిగానుంచ వలయునను వారికమిటీ రాజప్రతినిధిగారికి మరియొక తంతునం పెను. ఆతీర్మానము ఓడిపోవుటకుకారణము అధికార సభ్యులయొక్క రెండుఅధికవోట్లు. ఇండియా దొరతనమువారి చే రాజధానిగా శిక్షియింపబడి స్థానికనొరతనమువారి చేపడ లబడవన్న అలహాబాదు విషయమున రాజప్రతినిధిగారిని కోర్కము కలుగజేసికొని మార్పు ఆటంకము చేయవలసినదని తంతి వార్త గోరుచున్నది. (ఆంధ్ర)

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 12వ తేదీ శుక్రవారము

జిల్లా ముఖ్య	ముంబై	అహ్మదాబాద్	కల్యాణదుర్గము	పూనా	బెంగుళూరు
గోపాలపురం	86.8	79.1	...	19.36	44.96
విశాఖపట్టణము	86.9	79.7	...	12.50	87.09
కాకినాడ	90.8	79.5	...	19.15	89.09
మచిలీపట్టణము	90.4	78.9	0.02	18.13	41.59
కర్నూలు	92.2	78.6	...	8.09	26.01
బళ్లారి	92.7	72.8	...	8.11	20.51
కడప	94.5	78.2	...	8.66	31.23
కల్లూరు	92.5	78.6	...	10.92	37.98
మద్రాసు	93.9	76.5	...	14.91	50.74
కడపూరు	96.7	79.8	...	5.50	52.94
నేలము	96.7	77.0	...	13.17	89.80
కోయంబత్తూరు	88.9	70.9	...	20.88	22.29
తిరుచనాపల్లి	99.1	78.8	...	7.29	83.18
నాగపట్టణము	94.9	79.7	...	4.84	54.98
మధుర	98.0	77.9	...	8.19	38.58
పాంబన్	91.3	79.1	...	0.91	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	2.37	28.34
తిరువేండ్రము	83.8	75.1	...	59.83	64.51
కొచ్చిన్	84.9	75.6	...	124.87	114.51
కాలికట్టు	87.2	75.1	...	133.19	117.16
మంగళూరు	85.2	78.2	0.32	123.42	125.68
బెంగుళూరు	85.9	64.8	...	14.87	35.37
మెర్కాత	69.2	61.8	0.32	137.00	125.46
కొడైకనాల్	65.4	52.1	...	30.65	62.18

సర్కారులు:— మచిలీపట్టణములో చినుకులుపడెను మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నుండెను. విశాఖపట్టణములో ఆర్ద్రత తక్కువ. శీతోష్ణపరిస్థితులు మామూలుగ నున్నవి.

దక్కన్:— మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. ఆర్ద్రత చాలితక్కువ. కర్నూలులో పగటివేడిమి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపలో రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:— నెల్లూరులో మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. తక్కినచోట్ల ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

వాతావరణము అనుకూలముగనే యున్నది.

సి. ఆర్. సావూరు.

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు

శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయము

నన్నయభట్టారక జన్మదినోత్సవము
రక్తాక్షి సంవత్సర భాద్రపద బహుళ చవితి బాధవారమునకు సరియగు ౧2 వ సెప్టెంబరు ౧౯౨౪, (౧౨ వ ఆ బాద ౧౩౩౩ ఛసవి) నాడు సాయంత్రము ౬ గంటలకు నిలయమందిరమునందు “భారతము నాంధ్రీకరించిన ఆవిసార్వభౌముడగు నన్నయభట్టారక వర్ధంతి” గద్వాల సంస్థాన సుప్రసిద్ధ కవీశ్వరులగు శ్రీయుత ఆదిపూడి ప్రభాకరరావు పంతులుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరుపబడును.

బ్రహ్మశ్రీ గన్నిధానము సూర్యవారాయణశాస్త్రిగారు, శ్రీమతి పండిటి సత్యవతి బాయిగారు (డాక్టరు రామస్వామినాయుడుగారి కుమార్తెగారు.) బ్రహ్మశ్రీ శతావధాని జంధ్యాల సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు, శ్రీమాన్ పంతుల ఆంజనేయులు నాయుడుగారు, శ్రీమాన్ పూదత్తు వేంకటకృష్ణ కవిగారు, ఉపన్యసింపెదరు.

నామవల్లి శారీశంకరవర్మ,

కార్యదర్శి

వృత్తాంతలేఖలు

కావలి

(ఒకవిలేఖరి)

నూతనరాట్నములు.

ఈపురంబున బందరువాస్తవ్యులయిన శ్రీవానపాముల పిరాచారిగారితో కనిపెట్టబడిన రాట్నమును శేనుమాడగలను. సామాన్యముగా యిప్పుడు వాడబడురాట్నములకును యీరాట్నమునకును చాలా భేదమున్నది. కొత్తరాట్నములలో రెండువిధములున్నవి ఒకటి రు 500 నెల దీనిలో కడుశ్రోతో అపసరంకేదు. దారముతీయనపుడే రాట్నమునం దమర్పణజైన బండికి చుట్టుకొనును. దీని యుపయోగములన సామాన్యముగా యిప్పుడు గ్రామములయందు వాడబడు రాట్నములలోకంటే యీనూతనరాట్నమున రెట్టింపువేగముగాను అధికముగాను నూలుతీయవచ్చును. ఇక రెండవది రు 2000 దీనిలో ఏకునిమిడ్చి నూలు తీయవచ్చును. అందులన శీఘ్రకాలములో ఎక్కువనూలు తీయవచ్చును. అన్నితాలూకాబోర్డు పురపాలక సంఘములలోని ప్రాథమిక పాఠశాలలోను యితరపాఠశాలలలోను పిటిని నెలకొల్పి విద్యార్థులకు శేర్పింతులని నమ్ముచున్నాను. ప్రయాణము చేయునప్పుడు సహితము పిటిని వెంటతీసికొనిపోవుటకు తగినట్లు పిలుగలిగియున్నది.

పితాపురము

(ఒకవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 9:—శ్రీగణపతి నవరాత్ర్యుత్సవసందర్భమున, పితాపురమునగల శ్రీమక్కలేశ్వరస్వామివారి యాలయమున భిక్షుత్వాభిషేకమును, బ్రాహ్మణ సమారాధనమును నవిచ్ఛన్నముగ భక్తవర్మలచే జరిగింపబడుచున్నది. పదియవనాడు సమారాధనవిధిగ జరుపబడును. ఆనాటిసమారాధన వ్యయమును ఘనగంధైరగిరావుగారు భరించి జరుపనున్నారు. పిర్రవైభవక్రీడలను సన్మార్గవర్తనలనై యున్నారు.

శ్రీ కుక్కులేశ్వరస్వామి

ఈస్వామి ప్రతిష్ఠ మిక్కిలి పురాతనమైనదని చరిత్రప్రసిద్ధిగలదు. మాచిమంచి తిమ్మకవిసార్వభౌముడు తన సుప్రసిద్ధ గ్రంథముల నెల్ల నీస్వామివారి యంకితముననే రచించెను. ఇందుగల నందివిగ్రహము మిక్కిలి యున్నతమైనదై గంభీరముగనుండును. ఈవిగ్రహమును జూచినవారు శిల్పియొక్కనై పుణ్యమును వర్ణింపకపోరు.

ఈస్వామికి 'కోటివత్రిపూజ' అనుపేరు మాత్రేడుదశములను దెప్పించి మూడుమాసములవఱకు యథావిధిగ జరిగింప నొకభక్తుడు పూజకొని వెలయాధనమునకై కృషి నేయుచున్నాడు. ఈమాడునెలలును వివిధ బ్రాహ్మణసమారాధన జరిగింపబడునట్లు భక్తిపరులు ఎందరికీలదిచంకాల వేయుచున్నారు. కొన్నిబండ్ల కొలదిపత్రిని సమకాలికులకై కొంతలు పూజకొని యున్నారు. ఈమఱు రుగల నవరాత్ర్యుత్సవములయందు జరిగింపబడును. ఇందున, కిరణదివేలదూప్యము లంచనావేడుబడెను.

అగ్గిపుల్లలపరిశ్రమ

ఈపరిశ్రమ పితాపురమునందు మిక్కిలి యుత్సాహముగ జరుగుచున్నది. ఇందుకు కలప పితాపుర ప్రాంతారణ్యములందు సుకుపుగ లభించుచున్నది. మాచిజనము తిక్కువకూలికి దొరుకుదురు. వర్తకులయభిమానమున్నయెడల నీ స్వవేశోద్యమము క్రమక్రమాభివృద్ధి గాంచగలుగునని నమ్ముచున్నాను. బ్రహ్మశ్రీ ముడుకుట్ల దీక్షితులుగారి యాయాధ్యమము శ్లాఘనీయము.

నిఘంటునిర్మాణము

శ్రీశ్రీశ్రీ పీఠికాపురమహారాజావారి యాదరమున రచింపబడుచున్న నిఘంటును బరిపూర్తి గావించుటకై శ్రీజయంతి తామయ్యపంతులుగారును, శ్రీమాచి నరసింహము పంతులుగారును నిరంతరప్రయత్నము లానరించుచున్నారు. ఇప్పటికి తత్సమ శబ్దములు ముగిసి దేశ్యశబ్దములు వ్రాయబడుచున్నట్లు తెలిసెడిది.

ఈ సదుద్యమము శీఘ్రముగ నెఱవేఱి యాంధ్రుల కచిరకాలముననే శృవయానంద మొందింపగలదు..

తిరువతి

(ఒకవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 10:—శ్రీ సరస్వతీ విలాససభవారు 6.9.24 తారీఖున 'రామరాజా చరిత్రమ'ను నాటకమును వెల్లువల నిగారకార్థమేర్పడియుండు సంఘములకు ప్రవ్యసహాయమునకై ప్రవర్ణించిరి. అందులో వచ్చిన నికరాదాయమునందుండి శ్రీయుత ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారికి అనగా Peoples Flood Relief Committee కి- 125 రూపాయలును శ్రీయుత టి.వి. శేషగిరి అయ్యగారికి- అనగా Central Relief Committee కి మరొక 125 రూపాయలును యాదినం పంపబడినవి. సభయందు యీపురమునందుండు ప్రిడల్లు, వర్తకులు, ఉద్యోగస్థులు, ఇనాందార్లు, యావన్నుంది మొంబర్లుగా నుండి అపుడపుడు యీమేరకు జనోపకారము కావించుచున్నారు.

కోలమెన్లు (బెడవాడతాలూకా)

(ఒకవిలేఖరి)

భాండాగారము

ఈగ్రామమునందు శ్రీకృష్ణదేవరాయలపేరిట ఒకధర్మపుస్తకభాండాగారము ఘనరూపి సంవత్సరములక్రింద స్థాపించిరి. 800 గ్రంథములతోను, సంవత్సరమునకు సూర్యరూపాయలు చందావచ్చు చందాదారులతోను, నాలుగైదుపత్రికలతోను ప్రకాశించుచుండెను. స్వంతభవనము నిర్మించుటకు ధరభాస్తుపై 500 గజములస్థలము సంపాదించబడెను. గ్రామములో ఘనరూపి 900 రూపాయలవరకు చందా వసూలుచేసి గోడలు తయారుచేయించిరి. పైకప్పు మిగిలిన యార్జగడ్డ వెంకటసుబ్బయ్య చౌదరిగారు వేయించి యిచ్చెదమని వాగ్దత్తముచేసిరి. కాని గోడలు తయారుచే దాదాపు రెండుసంవత్సరములైనవి. ఇంతవరకు, కప్పు వేయించకెదు.

ప్రస్తుతస్థితి

ఇప్పుడు భాండాగారము కొందరికి ఎక్కడ నున్నదో తెలియనే తెలియదు. చందా వసూలు చేసేవారు కనుపించరు. పుస్తకములు ఎన్నిఉన్నవో ఎన్ని పోయినవో తెలియదు. యిప్పుడాలీరువాలసామాను ఇదివరకు కార్యదర్శియైన కాకుమాను వెంకటాద్రిచౌదరిగారియింటిదగ్గర నున్నట్లు అనుకుంటూయున్నారు. ఇకనైనను భాండాగారభవనము పూర్తిచేయించి తిరిగి పునరుద్ధరింపుటకు ప్రార్థించుచున్నాము.

హిందీ పాఠశాలలు

మొదట ఇక్కడ హిందీ శేర్షుకొనెను. ఆనాడు త్యాగాముకలిగి 17 గురు కలిసి, హిందీ పాఠశాలను స్థాపించిరి.

విశాఖపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 5:—కొంతకాలము కిందట ఈపట్టణ పురపాలకసంఘాధ్యక్షులు (మ్యునిసిపల్ చెయిర్మన్ ను) ను జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులును, రావుసాహెబు బిరుదాంకితులును అయ్యన శ్రీయుత రావుసాహెబు పోలికెట్టి అప్పారావుకెట్టి బి. ఏ. గారిపై శ్రీ చిన్ని పోతురాజుగారు అనేకవిధ విశాఖపట్టణ కమ్యూనియట్ కార్పొరేషన్ పేరుహోర్డుగా, శ్రీయుత అప్పారావుకెట్టిగారిపై శిక్షాస్పృతి 409 క్షేత్రముక్రింద నిందితుడని కార్పొరేషన్ కార్యదర్శిగా నున్నకాలములో కార్పొరేషన్ కు చెందిన కొంతభవనమును అవహరించెననియును తద్వారా నమ్మకస్వామిద్రోహమును గావించినను మొదలైన నేరములతో విశాఖపట్టణం చుజూరు డెప్యూటీ కలెక్టరుగారియెదుట లేబడిన దావాలో ఈనధ్యనే తీర్పుచెప్పబడెను.

ఈశిర్కాదు చాలకాలమువరకు విచారణ జరిగెను. తుదకు చుజూరు డెప్యూటీ కలెక్టరుగారు రస-మ-రా-రాశి, రావుసాహెబుమల్లవర పునన్యాసి తాజాపంతులుగారు ముద్దాయి అప్పారావు కెట్టిగారిని నేరస్థులుగా నిరపరచు తీర్పుచెప్పిరి. ముద్దాయికి 4 సంవత్సరముల శిక్షయున్నా, 2250 రూపాయల జరిమానాయును (మూడు విషయములపై) విధించబడెను.

ఒకానొక కాలమున మ్యునిసిపల్ చెయిర్మన్ గా నున్న జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులుగను విశ్వవిద్యాలయపు పట్టపరీక్ష జిగ్రే పొందిన ప్రభుత్వబిరుదును పొందిన ముద్దాయి ఇట్టి నేరమును చేయుట ఎంతమాత్రము తీవ్రపదగ్గది కాదని న్యాయాధిపతి తనతీర్పులో చెప్పిరి.

పిర్యాదీతరపున శ్రీయుత గొట్టముక్కల జగన్నాథరాజు తాలూరు నారాయణమూర్తి పంతులుగార్లు (జిల్లాకోర్టు ప్రిడల్లు) ను ముద్దాయి తరపున శ్రీయుతులు వెలటూరి దుర్గాప్రసాదరావు. యా. యస్. సోమసుందరశాస్త్రి బ్రాహ్మణ్యముశాస్త్రిగార్లు వాదించిరి.

జిల్లా జడ్జిగారియెదుట అప్పీలు దాఖలుకాబడెను. ముద్దాయి రు 25000 లు జామీనుపై విడిచిపెట్టబడిరి.

మెతుకు (నిజాంరాష్ట్రము)

శ్రీగజానన మహోత్సవము

(ఒకవిలేఖరినుండి)

సెప్టెంబరు 7:—నేను ఈపురమునకు వచ్చినదిమొదలు దైవభక్తిపూరితములును, భాషాప్రచారయంత్రములును, అగు సమాజములు ఏవియు లేకుండుటజూచి, కారణ మరయ్యాగా, స్థానికులకు ఇట్టివి నెలకొల్పుటయం దాన కి లేకుండుటయేమని కనుగొనగలిగితిని. కాని, నేనును, నావలెనే యిక్కడికి ను తోగ్గగరిత్యా వచ్చిన కొంతమంది యాంధ్రులును, సంఘములును, నెలకొల్పుటకై స్థానికులకు కొంతవడి ప్రోత్సాహమొసంగితిమి. కాని వారికిగల సంఘాసక్తి అత్యల్పముగుటచేత, నెరవేరవడికాదు. ఇట్లుండగా, హైదరాబాదులోనున్న ఘనతపహించిన, శ్రీవైజామువారి పి. డబ్లియు. డి. ఆఫీసు, ఇచ్చోటికి మార్చబడుటచే ఈయాఫీసులో పనిచేయుచున్న ఆంధ్రులు, మహారాష్ట్రీలు, తమిళులు, పిమ్మిలు మొదలగు నానారాష్ట్రీవాసులగు హిందువులు రా తలపించినది. వీరు పట్టణనివాసానుభవముగలవారగుటచే, వారికి మాకు నత్యల్పకాలములోనే పరిచయముకలిగినది. అంత వారుమేముకలిసి, స్థానికులకు తనప్రోత్సాహమొసంగి, అదివరకే మాచేనెలకొల్పుటచే విచ్చిన్నతరహానున్న గ్రంథాలయమును పునరుద్ధరింపగలిగితిమి.

వైసాంఘీకులచే నిర్వహింపబడిన ద్వితీయకార్యము శ్రీగజాననమహోత్సవము. ఇట్టి మహాదానందకరమును, దైవభక్తిపూరితము నగు సత్సవమును నిర్వహ్యముగా కడుమత్సాహముతో విశాలవృందయులగు మాసాంఘీకులచే జూపబడినది. హలో శ్రీయుతులకు ప్రకాశంనాయుడుగారు వారి చిత్రకళా సతురతను అత్యల్పకాలములో శ్రీగణేశమందిరమును తయారుచేయుటలో కనబరచిరి. భాద్రపదపక్ష ౪ మంగళవారవతేరాజాన సుమారు పండ్రెండుగంటలకు మంగళవాద్యములతో యజ్ఞయజ్ఞస్థలతో శ్రీగణేశస్థాపన జరిగినది. శ్రీయుతులగు ప్రాహం నరసింహాచార్యులుగారు శ్రమయనుకొనక యథావిధిగా ప్రాజాప్తవహారతులను, త్రికాలములయందును, అనుజినమును శ్రీపువమజరిగిన యెదురోజువరకు జరిపినందులకు మాసాంఘీ

మలమందరము కృతజ్ఞులము. పెనుదాహించిన యెదురోజులను యథావిధిగా సాయంతనములందు శ్రీయుతులగు వెంకటేశ్వరాస్థులగారిచే గీర్వాణభాషయందు పురాణకాలక్షేపము మహాదానముగా జరుపబడినది. శ్రీయుతులగు పాలవర్తి సత్యనారాయణగారిచే కేశవసూర్యమయోక్తుల భక్తినిగురించి కడురమ్యముగా నవన్యాసమొనంగబడినది. అనుదినమును రాత్రులయందు హరికథాకాలక్షేపములు జరిగినవి. భక్తాగ్రేసరులగు శ్రీయుతులు తీర్థాల శ్రీరామకృష్ణగారికి ములుకుడుట వైరాగిదాసు గౌడికి, శంకరయ్యగారికి హరికథాకాలక్షేపములు మనోరంజకముగాజరిపి, సభితులను భక్తిపరవశులుగా చేసినందులకు, వారలకు మేమెంతయు కృతజ్ఞులము. మాసంఘకార్యదర్శి యగు శ్రీయుతులగు శీరామ బడేకర్ గారు (Bedakar) ఈ కార్య భారమును వహించి, యే లోపము లేకుండ, కడసామర్థ్యముతో నిర్వహించినందులకు శ్రీవారిని మాసంఘము ఎన్నటికిని మరువజాలదు. మాసంఘసభ్యులు, అభిమానులు సకాలమునకునేచేసి, సభసలంకరించి, యుత్సవకార్యక్రమమును జయప్రదముగా నొనరించినందులకు, మాసంఘము తరపున నేను కృతజ్ఞతాభివందనములను సమర్పించుచున్నాను. ఈ మహోత్సవమున గమనింపవలసినవిషయము మాసంఘములో పూర్వచారపరాయణులు కొందరున్నప్పటికిని అన్యమత్సరులగు శ్రీస్తులను యీమహోత్సవమునందు పాల్గొననిచ్చి వారికి తగుసన్మానమొనరి తమసంఘోద్దేశములను అన్యమత్సవమత్సవమును అప్పకృత్య నివారణమును కనబరచినందులకు మాసంఘము ప్రశంసార్హులు. ఇట్టిభక్తిపూరితములను నీతిదాయకములును, మతానుసారములగు కార్యములను జేయుటకు సర్వేభ్యరుదు, సాంఘికములకు శక్తుల నిచ్చుగాక యని కోరుచున్నాను.

జనగాం (వైజాంరాష్ట్రము) (ఒకవిశేషం)

ఈ గ్రామమున కొలదికాలముక్రింద యువజనసంఘమును పేరిట నొకసంఘమును ముగి రాత్రి డాక్టర్ నరసింహారావుగారు సర్వాధ్యక్షతవహించి తిద్దామనివాసులగుదొరలు, వర్తకసంఘము మొదలగువారిసహాయమున స్థాపించిరి. దానిభాగోర్జయినమో యన నచికాలముననే శ్రీకృష్ణజయంతి ఉత్సవదినము తలపింప సంఘసభ్యులద్రవ్యసహాయముచే శ్రీకృష్ణజన్మనిశిత్యమును భజనహరికథాపురాణకాలక్షేపములతో ఆవందదాయకమై జయప్రదముగావినసంగతి పత్రికాపాఠకులై రకు విదితము. తత్ఫలపరిపాకదివస మనునటుల వినియక చతుర్థి (గణేశనిజయంతి)యు వెంటనే సన్నిహితముగా తత్సంఘాధ్యక్షుడు కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యుల సహాయమున రేయంబగులు విశేషశ్రమచేసి తమతమశక్తికొది నర్పించిన ద్రవ్యముతోపాటు ముగి రాత్రి డాక్టర్ నెల్లూట నరసింహారావు చే శివాండాగారు, ముగి రాత్రి డాక్టర్ నెల్లూట రామసింగపంతులుగారు దానధీరులగు వణిగనసంఘమువారు లభించినధనమును జేర్చి పూజామందిరమును గట్టించి, విగ్రహములను రావించి చతుర్థి దినము మొదలయిదుదినముల విచ్చిన్నముగా త్రికాలపూజాప్రసాదామార్గన మొదలగు నుపచారములకడుంగడు శ్రద్ధతో భూసురశ్రేష్ఠులవలన కావించుచు ఆదనము సాయంతనమున గజాననపురాణశ్రవణమున కొంత తడవు తజ్జనన కథాకాలక్షేపమున కొంతతడవు సంగీత సభ యొనర్చి మరొకొంత తడవు ప్రేక్షకులయల్లములు పల్లవంప, పుష్పింప, ఫలింప, తత్ఫలరసాస్వాదనమున కలిగిన యానందముచే మయిమరచి నిద్రించునటుల జేయంత నూర్వోదయమాయెను. మరుదిన మాదిగా నాలుగుదినములు త్రికాలపూజాది కృత్యములను సక్రమముగా జరుపుచు మధ్యాహ్నము సకలమంగళములకు మంగళకరుడగు శ్రీకృష్ణుని యంశమున సర్వమంగళా (పార్వతి) సుతుడగు నామంగళమూర్తి జననకథావిధానమును పురాణశ్రవణము జరుపుచు కడపటిదినమున సుద్వాసన, బ్రాహ్మభోజన, గ్రామోత్సవాదులను బహుజయప్రదముగా జరుపుచూ కాలము గడపిరి. సంఘము స్థాపింపబడిన కొద్దికాలమునకే విశేషవిభవముగా నిదివరకు నెన్నడును జరుగనియెడల ఈకార్యములు జరుగుటయెంతయు సంతోషదాయకము గాన విఘ్ననాధుడు నిర్విఘ్నముగ సంఘపురోభివృద్ధికితోడ్పడుగాక. ఇట్టిమహోత్సవమున తమకుగల భక్తిశ్రద్ధల జూపిన భజనసమాజము మొదలగు సభ్యులందరు ప్రశంసార్హులు.

వలసినా 1-కి వేలకు ముందు రు. 0 4-0 ఈనూనెను తలపరాచిన పేలు తపి నగుచును. చర్మమునకు వ్యాధులకు హాని యుండక పెండుకలు పెరుగును. అమ్మతాంబూలం దీపో, మదరాసు - బొంబాయి.

జా ము లు

సర్వీకమృవిద్యార్థినహాయనంఘము - మానికొండ

వైసంఘమువారు గ్రామస్థుల సౌకర్యార్థమై భూములు సర్వీకేయుట ప్రోత్సాహము క్రమవస్తా వేజులు వగైరా వ్రాసి యిచ్చుట మున్నగుపనులు రుసుము లేకుండా ఉచితముగా సహాయము చేయుటకు పూనుకొన్నందులకు వైసంఘమువారిని నభినందింపవలసియున్నది. సర్వీకేయ్యకొనుపిల్లలకు నేర్పుటకు ఉపాధ్యాయులుగా కంభంపాటి పీరాఘనయ్యగారు సమ్మతించి నేర్పుచున్నందులకు వారినెంతయు కొనియాడతిగియున్నది. ఇట్టిసంఘములు ప్రతిగ్రామములోను యేర్పడి సహాయము చేయుచున్నయెడల గ్రామ వికాసమత్సవ మేర్పడగలదని నమ్ముచున్నాము.

సూరెడ్డి అంజయ్య చౌదరి.

శ్రీజ్ఞానాభివర్ధన గ్రంథనిలయము-ముల్గురు (గుంటూరు జిల్లా)

శ్రీ రక్తాక్షి నామసంవత్సర శ్రావణ ౭ గి లు ఆదివారము రోజున గ్రంథనిలయ స్థాపన నిమిత్తము మా గ్రామవాసులచే నధికతరగత్యాహముతో బ్రా. శ్రీ. ప్రభుల కృష్ణమూర్తిగారి అధ్యక్షత క్రింద సాయంత్రము గి ౮ంట్లకు ప్రథమమున భగవన్నామ సంకీర్తనములతో సభ జయప్రదముగ జరుపబడి పూర్వోక్త నామకరణముతో నొక పుస్తకభాండాగారము నిర్మింపబడియె, గ్రంథనిలయావశ్యకతను గుఱించి అధ్యక్షుడు గంభి రోపన్యాసము గావించె. తదనంతరమున జొన్నలగడ్డ జానకి రామయ్యగారధ్యక్షుడుగను తిరువళ్లూరి భుజంగమగూడు కార్యదర్శిగను, మల్లాది సీతారామాంజనేయులుగారు గ్రంథ పాలకుడుగను నిర్ణయింపబడిరి. గ్రంథాలయమునందు ౬౦ మంది సభ్యులు చేరి ౨౦౦ గ్రంథముల నుచితముగ నొసంగిరి. విరాళముల వసూలు రు ౩0 లు. అనుదినమును పఠనార్థము ౨౫ మంది విచ్చేయుచున్నారు. ఆంధ్రదినపత్రికను జొన్నలగడ్డ అప్పయ్యగారు నవంబరు ౨౧ తేదీ వకు నుచితముగ నొసంగి నందులకు ప్రశంసార్హులు. ప్రభుల కృష్ణమూర్తిగారు గాంధీ గీత యను పత్రికను తెప్పించి యిచ్చెదనని వాగ్దాన మొనంగుటచేవారును ప్రశంసార్హులు. సవరుగ్రంథాలయకార్యనిర్వాహక ప్రోత్సాహముగ గి నెల్లిబండ్ల ఆనందయ్యగారు ౨ చొప్పు రపు జయన్నగారు గి పులికొండ కృష్ణమూర్తిగారు నిర్ణయింపబడుదురు. ఏతద్గ్రంథనిలయ మభివృద్ధి నొందించుటకు మాపుర జనులు చేర్చు సహాయములకు భగవంతు డనుగ్రహించుగాత.

నోవందు చిన దేవయ్య.

రాజమహేంద్రవర హితకారినహాయము

31 వ ఆగష్టు 1924 సం॥ రం॥ తేదీని జరిగిన సమాజకార్యనిర్వాహకవర్గమువారి తీర్మానములు:—

- (1) సమాజకార్యదర్శియు పూ జ నీ యు డును అగు మ-రా-శ్రీ రెబ్బాప్రగడ పాపయ్యపంతులవారి మరణమునకు తీవ్రమైన విచారమును, వారి మరణమువలన సంఘమునకు వాటిల్లిన అపారనష్టమునున్నూ, సమాజపు కార్యనిర్వహణము నందును, సమాజపు టుడ్డేశ్యముల విస్తరింపజేయుటలోను, అనేకవత్సరములగ ఆత్మ్యత్సాహముతోను, పట్టుదలతోను, విసుగు విరామము లేక వారుచేసిన ఘనమగుసేవను ప్రశంసించి రికార్డు చేయుటకు తీర్మానించడమైనది.
- (2) మహారాజశ్రీ సర్ రఘుపతివెంకటరత్నంనాయుడు ఎం. ఎ. ఎల్. టి; యస్. యమ్; యు గారిని అధ్యక్షులుగను, మహారాజశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారిని ఉపాధ్యక్షులుగను తిరిగి యెన్నుకొనడమయినది.
- (3) మహారాజశ్రీ పాలకోడేటి గురుమూర్తిపంతులు గారిని కార్యదర్శిగను, మహారాజశ్రీ తల్లాప్రగడ ప్రకాశరా యుడుగారిని కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యునిగను ఎన్నుకొనుటకు తీర్మానించడమయినది.

పీపిల్సువరదలనహాయనిధి

వరదలనహాయము నిమిత్తమై ఈదిగవ. పెగ్గెనబడిన వారు చంకాల నిచ్చిరి:—

దక్షిణయండియా వరదసహాయనిధి కమిటీ, కలకత్తా	1750.0.0
శ్రీ ప్రకాశగారు, వారణాసి	500.0.0
పి. యస్. పి. యస్. యస్. సుబ్బయ్యప్పిల్లై	300.0.0
ఆంధ్రవరద సహాయ కమిటీ తరపున	300.0.0
ఆంధ్రపత్రికాసంపాదకు లగు కే. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు	200.0.0
హిందూ ఆఫీసువారితరపున కె. గణేశఅయ్యగారు	100.0.0
పల్లికొండ నివాసులతరపున పి. వరదాచార్యులుగారు	50.0.0
మదరాసు సంగీతస్ పార్టీ, కలకత్తా	48.6.0
నార్దు (బ్రిటిషు మర్కెం ట్రైలు యిన్ ఘ్యరెంసు కంపెనీ, కలకత్తా	4.10.0
దేవిసహాయ, బర్వాని	30.0.0
స్వదేశీమిత్రను ఆఫీసువారివలన	622.0.0
హెచ్. డి. పూవారి, సిల్హా	25.0.0
కె. సి. ముత్తుసామిచెట్టియార్	25.0.0
మైలాపూరులోని శ్రీ వలన	30.0.0
మైసూరు మహాజనసభ కార్యదర్శి సహదేవమగారు	41.4.0
జీవలల్లిగారు	42.0.0
డెబ్రూగర్ విద్యార్థులు	32.0.0
బల్లిగంజిలోని పి. చౌదరిగారు	25.0.0
మహాగాజీ పేటలోని బాపా లాలుకంపెనీవారు	135.0.0
పి. కే. వెనర్జిగారు, సిల్హా	11.0.0
హరిదాస బెనర్జి	10.0.0
వి. యం. కైకనీ, బొంబాయి	10.0.0
యస్. అప్పయ్యచార్యులవారిద్వారా	8.5.0
ఆర్. కోదండరామయ్యగారిద్వారా	15.0.0
అక్కినకుమారదాసుగారు	5.2.0
ప్రొముషెకర్, రంగూను	5.0.0
యం. యస్. ముత్తుకృష్ణశ్రేష్ఠీగారు	5.0.0
ఫోటాలాలు వమ్మలదాసు, రంగూను	5.0.0
యం. యల్. గుహ, బర్వా	10 0 0
సుబర్నప్రవరాయి భవానీపురం	3 0 0
అమరేంద్రనాథభట్టి శెన్నూరు	8 0 0
టి. కె. హెచ్. అయ్యర్ గారు	5 0 0
అమియామూర్ గుప్తగారు	21 9 0
ధనుష్కోటిపోమ్మపూర్పురగారు	5 0 0
గంగూలిగారు, పిలంగు	2 10 0
కె. మహమ్మద్ కాసింసెత్తు మదరాసు	4 2 0
సి. యస్. రాజం, కోయంబత్తూరు	2 0 0
కె. నటరాజన్, ఆరుపునాపైయి	2 0 0
మైలాపురంపోమ్మపూర్పురగారు	0 8 0
తిరుపతి సరస్వతీవిలాస సభవారు	125 0.0.

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము - బందరు

ఆన ౧౯౨౪ సం॥ ౧౦ ది ౧౧ పెద్దెంబరు శుక్రవారము సాయం ౫-౫౫ గంటల నుండివాడతాలూకా పీఠానికిలకువద్ద శ్రీయత కారంజేటి మల్లిఖార్జునశర్మగారి భవనములో జరిగిన తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘ సాధారణ సభ యొక్క కార్యక్రమము:—

హాజరయిన సభ్యులసంఖ్య. ౨౯.

౧. ఆడిట్ రిపోర్టు:—ఈవిషయమునుగూర్చి రాబోవు సమావేశమునందు చర్చింపవలయును. సందేహము లున్నవారు కార్యసాహసమునకువెళ్లి తెలిసికొనవలయును.

౨. గ్రామసంఘముల లెక్కలతనిఖీ:—ఈజిల్లాలో ౧౯౨౪ సం॥ ౧౦లో పెట్టబడిన గ్రామకాంగ్రెస్ సంస్థలన్నిటియొక్క లెక్కలను తనిఖీచేసి రిపోర్టు చేయగలందులకు ఆయాతాలూకాల సహాయకార్యదర్శులను కోరడమైనది. గుడివాడ తాలూకాకు మాత్రము ప్రస్తుతపు సహాయకార్యదర్శి యగు దుక్కిపాటి ప్రసాదరావుగారికి సహాయముగా పనిచేయుటకు కా॥ పట్టాభి రామశర్మగారిని కోరడమైనది.

ఉ:— గౌ. బ్రహ్మయ్యగారు, ఆ:— కా. చినవెంకట దాసయ్యగారు.

౩. జిల్లా కాంగ్రెస్ సభ్యుల రాజీనామాలు:—గురజాడ రాఘవశర్మగారు, చలసాని ఆంజనేయులుగారు, వీరరాజీనామా లను అంగీకరించి వీరిస్థానేపరుసగా ముట్నూరి లక్ష్మీకాంతయ్య గారిని, నూరపనేని గోపాలకృష్ణయ్యగారిని ఎన్ను కొనడ మైనది.

౪. నూలు పడికి పంపనివారి స్థానములలో ఖాళీలు:— ౧౯౨౪ సం॥ ౧౦లో జూలై ౨౧, ౨౨ తేదీలను జరిగిన మన జిల్లాకాంగ్రెస్ సంఘసభలో ౧౯ నెంబరుగా చేయబడిన తీర్మా నముప్రకారం నూలుపంపుటయు, పంపకపోయినచో అందుకు కారణములను చెప్పి ముద్రాపణచేయుపంపుటయు జరిగించని జిల్లాసంఘసభ్యులు తమసభ్యత్వమును గోల్పోయినచో ఈసభ వారు ప్రకటించుచున్నారు. ఉ:— గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగారు, ఆ:— కా. చినవెంకటదాసయ్యగారు. ఈతీర్మానము బహుజన ముచే త్రోసివేయబడెను.

౫. సవరణ:—కడప అగడ్త నెలతాలూకు ౨౨-౨౩-౨౪ తేదీన జరిగిన జి॥ కా॥ సంఘసభవారి ౧౯వ తీర్మానంప్రకారం నూలుపడికి పంపవలసియు నింతవరకును పంపనిసభ్యులు తమసభ్యత్వమును వారు నిర్వర్తించనందున వారినందరిని ఈమాస మునకు మాత్రము తమింపమను మందునెలనంది తప్పక పంప వలసినదిగా హెచ్చరించుచున్నాము. ఉ:— చె॥ వే॥ నరసింహము గారు, ఆ॥ కై॥ వెంకటసుబ్బారావుగారు.

౬. మోటారును విక్రయించుట:—ఈజిల్లాలో మన కాంగ్రెస్ మోటారు పోవు స్థలములన్నిటికిని సాధారణముగా యంతర సర్వీసుమోటారులు పనిచేయుచున్నవి గాన ప్రత్యేకముగా కాంగ్రెస్ మోటారు అనవసరము. కనుక సదరుమోటారునువెంటనే విక్రయించవలసినదిగా యాగవారు తీర్మానించుచు న్నారు. ఉ:— ది॥ వీరరాఘవయ్యగారు ఆ:— కామరాజు శోభనాచలంగారు. ఈ తీర్మానమునకు ఆనుకూలురు ౨౦, వ్యతిరేకులు ౬, తటస్థులు ౧. బహుజనముచే నంగీకరింబడెను.

ఆ. నాగేశ్వరరావు అధ్యక్షుడు.

ఇంకటితో సభ ఆపుట చేయబడి తిరిగి భోజనాంతరము రాత్రి ౧౦ గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను.

౭. బందరు రాయలపై గుమాస్తాను గురించి బొడ్డపాటి వెంకటేశ్వరరావుగారి ఉత్తరము. ఈ ఉత్తరముచదువడమైనది. ఈ విషయమై జి॥ కాంగ్రెస్ కార్యదర్శిగారు ఉచితమైన యేర్పాట్లచేసి రాబోవు కార్యనిర్వాహకసభవారికి తెలియజేయ వలెను.

౮. నేత పరిశ్రమ సంఘములను పునరుద్ధరించుట:— గుడివాడ, అంగలూరు, కృత్తివరము, ముడినేపల్లి గ్రామములలో యిదివరకు స్థాపించబడిన నేతపరిశ్రమసంఘములయొక్క లెక్కలను, ఆస్తిపన్నులను, నిర్వర్తించు నటువంటి కార్యక్రమమును విచారించి వాటి పునరుద్ధరించి ప్రకటనగా నడిపించుటకాగాని లేక యెత్తివేయుటకాగాని తగినసలహాలను రాబోవు కార్యనిర్వాహకసభలో నివేదించుటకు మ-రా-రా-శ్రీ. దిట్టకవి వీరరాఘవయ్యగారిని కోమారు అచ్చయ్యగారిని ఉపసంఘముగా

నేర్పాటుచేయడమైనది. ఉ:— బొడ్డపాటి వెంకటేశ్వరరావు గారు, ఆ:— చె॥ వే॥ నరసింహంగారు.

౯. జిల్లాలోని మగ్గుముల సంఘముల తనిఖీనిగురించి ఖద్దరుయస్సెప్పర్లను నియమించుట:—హాస్సన్ మర్రిఫ్ సాయి బుగ్గారిని ప్రస్తుతము వారు చేయుచున్న పనితోపాటు జిల్లా కాంగ్రెస్ ఖద్దరు యస్సెప్పర్లగా వీర్పాటు చేయడమైనది. ఉ:— గౌ॥ బ్రహ్మయ్యగారు ఆ:— మొవ్వ వీరభద్రరావుగారు.

౧౦. బందరు పట్టణకాంగ్రెస్ కార్యదర్శిగారి ఆఫీసు అద్దెవిషయమై పచ్చినదరఖాస్తు జిల్లా కాంగ్రెస్ కార్యదర్శిగారికి ఆభ్యంతర మని తోచినప్పడు మాన్పించు పద్ధతిమీదను వారు కోరినప్రకారము అంగీకరించడ మైనది.

౧౧. జిల్లా కార్యసాహసములో హిందీపాఠశాలను పెట్టుటను గూర్చియు రాయలులు వడికించే యేర్పాటును గూర్చియు బందరు పట్టణ కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి వ్రాసిన లేఖలు:— వీటిని గురించి జి॥ కా॥ సంఘ కార్యదర్శిగారు తమ మీలువెంటయేర్పాటుచేసికొనవచ్చును.

౧౨. కా. చినవెంకటదాసయ్యగారి బిల్లుల నూలును గురించిన తగాదా విషయము:—ఈవిషయమై విచారించి వెంకటదాసయ్యగారి వాదమును అంగీకరించుచు, ఆయన కోరిన ప్రకారము చెడిపోయిన నూలులో వచ్చిన నష్టమున్ను ప్రియముగా గిట్టుబడి ఆయన బట్టఖరీదులో వచ్చేనష్టమున్ను, జి॥ కా॥ సంఘమువారు భరించుటకు తీర్మానించడ మైనది.

౧౩. ప్రచారకుల దరఖాస్తులు:— వెంకటే సోమన్న శ్రావణులుగారు ప్రస్తుతము నెల ౧ కి రు ౨౦ లు మోపిదేవి హనుమంతరావుగారు నెల ౧ కి రు ౧౫ లు. హేమాద్రి ఆంజనేయులు గారు నెల ౧ కి రు ౨౦ లు జీతముమీదను ఏర్పాటుచేయుటకు తీర్మానించడమైనది. వీరందఱు జిల్లాలో కార్యదర్శిగారు నియమించిన ప్రాంతములలో ప్రచారము చేయుచుండవలయును.

౧౪. కొదాలి నరసింహారావుగారి యుత్తరము అంగీకరించడమైనది.

౧౫. వడ్డమన్నాడు దూడిడిపో:—దిట్టకవి వీరరాఘవయ్యగారి రెండవవిమానమీద ఎప్పటికప్పుడు ఒకబోరెము నకు వింపకుండా దూడి అరువుగా యిచ్చుటకు అంగీకరించడమైనది.

౧౬. గుమాస్తా యేర్పాటు:—కార్యదర్శిగారు నెల ౧ కి రు ౩౦-౪౦ లు జీతముమీద కామరాజు శోభనాచలంగారిని కార్యసాహసపు గుమాస్తాగా ది ౧౩-౧౨-౨౪ తేదీనుండి చేసిన యేర్పాటును అంగీకరించడమైనది.

౧౭. రాబోవు సమావేశము:—కైకలూరు తాలూకా మండవల్లి గ్రామములో జరుపుటకు అక్టోబరు చివరవారములో గాని నవంబరు మొదటివారములోగాని యేర్పాటుచేయవలయును.

ఆత్మూరి నాగేశ్వరరావు, అధ్యక్షుడు.

బెల్లాం దేశీయమహాజనసభ

ఆహ్వాన సంఘమువారు 14 తేదీని సమావేశమై కడపటి సారి అభ్యుత్థాన నియోజనము గావించుచు. ఇప్పటికి 20 రాష్ట్రీయసంఘములకు 15 సంఘములు తమతమ మాచనలను బంపి నవి. గుజరాతు, కర్నాటక, కేరళ, బర్మా, ఉత్తలసంఘములవారు ఎవరినామమును సూచించలేదు. బేరారు యస్. సి. కెల్కారుగారి నామమును సూచించెను. తక్కిన 14 సంఘములు మహాత్ముని పేర్కొనినవి. బొంబాయి, కలకత్తా, ఆసాము, ఆంధ్ర, మహారాష్ట్ర, అజ్మీరు, అంధు మార్వారు సంఘములు మహాత్ముని అభ్యుత్థానపదవి నంగీకరింపనిచో సహజీవే పేరును సూచించినవి.

బర్మాలాండు బ్యాంకుల. కమిటీవారి అభిప్రాయము రంగూను, పెద్దెంబరు 11:— సాధ్యమైనంతవేగముగా రైతుల సహాయముకొరకు ల్యాండుబ్యాంకులను స్థాపించవలయునని శాసననిర్మాణసభలో గావించిన తీర్మాన విషయమున ప్రస్తుతమున నున్న పరపతిసంఘములను ఉపయోగపర్చుకొనుచు స్థాపించబోవు బ్యాంకుల నియమములవిషయమై ప్రత్యేకము సమావేశమై కమిటీవారు ఏకాభిప్రాయమై తలెత్తుచున్నది.

సింధునదివరదలు

1500 రూపాయలు వసూలైనవి సరళా దేవిగారు చాల ప్రయత్నించి లాభకారు శ్రీల వద్దనుండి 1500 రూపాయలు వసూలుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

బెజవాడ కాంగ్రెస్ ఖద్దరుబోర్డువారి ప్రకటన

ఖద్దరుబట్టలు, ఏళ్లు, వదులునూలు, కడుక్కు, రాయలులు వగైరా కావలసినవారు యాక్రిందిస్టోర్సులకు రావలసినదని కోరుచున్నాము.

బెజవాడటవునులో: పెద్దబజారులో ఫార్మిహాదాపాపు దగ్గరవున్న కాంగ్రెసు ఖద్దరుస్టోర్సు.

గవర్నరుపేటలో: అద్దేపల్లి రామశేషయ్యగారి యింట్లోవున్న ఖద్దరుస్టోర్సు.

గవర్నరుపేటలోనిసాపు యిదివరకు వున్నచోటునుండి వైఫల్యముకు మార్చబడినది. బెజవాడటవునులో కూడా అందరికి శుద్ధఖద్దరుదొరుకుటకై కొట్టు కొత్తగా స్థాపించబడినది.

బందా సూర్యనారాయణ.

బంగారు వెండివగైరావిలంబోటీను

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో 1924 వ సం॥ జూలై నెల మొదలు 1924 వ సం॥ ఆగస్టు నెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగయిరావస్తువులు యిదిగవ కనువరచిన వాటిని 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరునెల 17 వ తేదీ బుధవారం వగలు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలంవేయబడును. యేలంలో సవాలుచేయకోరు వారుదేవస్థానంకచ్చేరిలోముందుగా రూ 100-0-0 యలు ధరావత్తుకట్టి యేలంలో సవాలు చేయవలసినది.

యేలములో సవాలు ఖాయవరచబడిన విషయమును గురించి శ్రీ విచారణకర్తలు వారి మంజూరు పుత్తరపు సాదరైన తేది లగాయతు 30 దినములలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొననియెడల వాయిదా మీటినతేదీ లగాయతు 30 దినములవరకు స॥ లాట్లను, అమానత్తులో ఉంచడమగును. అట్టిరోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రూ 2 యలు జరిమానా చెల్లించి లాట్లు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు తప్పినయెడల స॥ లాట్లను మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును క్రమప్రకారం అనల్ సవాలుదారువద్దనుంచి వసూలుచేయబడును.

(1) బంగారు ధపా 1-కి 80 తులములకుంతున	రు 628
(2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు	8
(3) వెండి ధపాకు 1000 తులములకుంతున	రు 8467
(4) వెండి నాణ్యములు లాటుగా రకములు	1
(5) హాళిరూపాయలు	రు 6883
(6) తేగడరూపాయలు ధపాకు 1000 వంతున	రు 1124
(7) తేగడపైసాలు చకలాటుగా	రు 208
(8) రామము చకలాటుగా	శేర్ల 682
(9) రాగవగైరా పాత్రలు చకలాటుగా	శేర్ల 126
(10) వస్త్రములు వగైరాలు	...
(11) కర్పూరమువగైరా జినికబిల్లరసామానులు	...

తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి తేరు పాతబనాశు గుడ్డలు సహా వై తేదిన యేలం వేయబడును.

దేవస్థానం ఆఫీసు } సి. దొరస్వామయ్య,
తిరుపతి. 9-9-24 } (ఫార్) విచారణకర్తలవారు.

జ్వరహరి

సీసా 1-కి నెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0
జ్వరహరి అయిదువర్గాలు సేవించిన వట్టు విడుపు జ్వరములు, చలి పురాణజ్వరములు మొదలగు శుభ్ర జ్వరములు మాను అమ్మకాంక్షనము దీపో నుదరాను - బొంబాయి

అశ్వశాస్త్రజివనము

డబ్బీ 1-కి కుష్టుకు తైలము రు. 0-8-0
ఈ తైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

రోమహరి డబ్బా 1-కి రు. 0-8-0
ఈ ధన్యును నీటిలో కలిపి పట్టించిన రోమములుమా దునిమిషములలో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు వెళ్ళదు, మంటయొందదు. రోమములు రాలిపోవును

గజికి తైలము
జి వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-4-0
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

భారతి

నచిత్రమానవత్రిక.

ప్రతి చాంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును
ప్రతి సంచికయందును మూడు నాలుగు రంగులచిత్రపటములు ఇతరపటములు ప్రచురింపబడును
చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-౦ విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

బాధపదమానసంచిక విషయానుక్రమణిక

ఆంధ్రకవిత్వచరిత్రము—భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు; 'కనక కనక జానకి నన్ను గాంచినపుడు'—అగ్నికార్ల సూర్యనారాయణ రావుగారు; సంస్కృతభాషలోని రామనాటకములు — మేడవల్లి వేంకటరమణాచార్యులుగారు; కూనూరు—ముగ్గురు; 'మూన్నాళ్ల ముచ్చట'—ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు; కాకతీయాంధ్రలక్ష్మి — శ్రీ శేషాద్రిమణికవులు; ఆశీర్వాదము—చింతలపూడి సీతారామయ్య గారు; బ్రహ్మగీతము—చేపూరు సింహచలంగారు; స్త్రీడ్రుపట్టు—పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు; ఐక్యము—పల్ల వేంకటశాస్త్రి గారు; భగవదజ్ఞకము—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; శ్రీ వేంకటేశ్వరస్తవము—మండలేముల వేంకటశాస్త్రిగారు; భామాకుటుంబములు—కోరాడ రామకృష్ణయ్యగారు; ముగ్ధప్రణయము—నాయని సుబ్బారావుగారు; పిశాచము — శ్రీ వాసుదేవరావుగారు; సన్ధ్య పాస—నీరిపి ఆంజనేయులుగారు; పూలరంగడు — చింతలపూడి శేషగిరిరావుగారు; శాస్తి—బసవరాజు అప్పారావుగారు; కీ. శే. పితావర్తి పెదపూర్ణయ్య సిద్ధాంతిగారు—ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు; ప్రాచీన

హైందవగణితము—దర్భా యశ్వేంద్రసోమయాజిగారు; సందర్శనము—సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; కవరాయడు—మహారాజు—చింతాదీక్షితులుగారు; చిత్రలేఖనము—భమిడిపాటి రామ సోమయాజులుగారు; ముందుపుటక—నంజూరి వేంకటసుబ్బారావు గారు; వినాయకచతుతి—అబ్దుల్ రజాక్ — భావరాజు వేంకటకృష్ణారావుగారు; ఋతువులు—గరిమెళ్ల సోమన్నగారు; కాళిదాసుని పుష్పములు—హెచ్. సుబ్బారాయశాస్త్రిగారు; రాయబారి—కృష్ణాడు—మక్కపాటి వేంకటరత్నముగారు; నీవేనా!—కొప్పర్తి నారాయణమూర్తిగారు; ఆర్తిహరుడు—శ్రీశివశంకరశాస్త్రిగారు; హిందూదేశ వర్తకవ్యాపారము—మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మగారు; కొన్ని కాకతీయ శాసనములు—మానవల్లి రామకృష్ణకవిగారు; వాయవిమానాలు—కా. లక్ష్మణరావుగారు; కాళిప్రాయసావిభంజారు వీరరాజేంద్రరావు గారు; ఆంధ్రగ్రంథములపట్టిపుడడుచు—ధృ. నటశేఖరులు—నాటక కళాభిమాని; విమర్శనలు—అభినవాం శేషములు—ముక్కావళి—వేదుల సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు;

చిత్రపటముల వివరము

వర్ణచిత్రములు: భారతీ సాక్షాత్కారము—పోతన ప్రతిజ్ఞ, ఆరాధనము.

సాధారణ చిత్రములు—కబీరు, దుష్యంతుడు, కణ్వడు, రుక్మిణీ-సత్యభామ, రాధ (నాటకపాత్రములు), టి. రాఘవాచార్యులు గారు, బి.ఎ., బి.యల్. ఇతరచిత్రములును.

మేనేజరు, "భారతి" తపాలవెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.